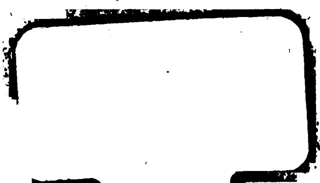
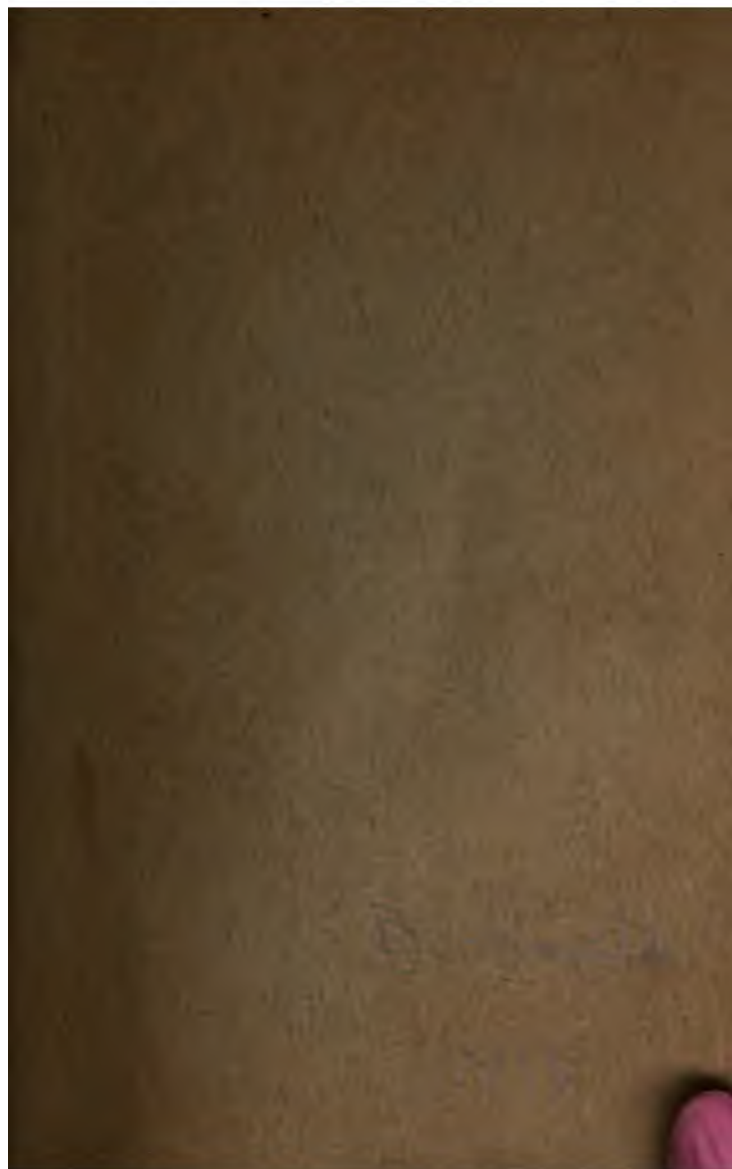

Henrik Buchwalds udvalgte Skrifter.

Første Deel.

Invaliden eller Soldater-Perspective.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker.

1851.

Forord.

„Der var en Tid, har man sagt, da franske Soldater, efter at have drømt Hæder og Berømmelse, just ikke behøvede megen Phantasi, for at drømme sig til Invalider paa Keiserdømmets Grav.“ — Men den Tid var for rig paa ægte Invalider, til at ikke Forfatteren skulde kunne have laant, saa let som drømt, Texten til sit første litteraire Forsøg, paa Smaadigte nær.

Desuagtet indrømmes gjerne, at „Invaliden“, som Nordbo, kan have enkelte Træk tilfælles med en anden Nordbo; men dernæst haabes, at „Erindringer“ ville forebygge urimelige Forvexlinger, og ikkun bekræfte en unægtelig Digterarmod.

Forfatteren har skildret hvad han kunde skildre: ingen Lærd, ingen Videnskabsmand, ingen Kunstner, men blot en Krigskammerat, som i Erfaringsskolen, han gjennemgaaer, lærer at bruge sin egen Menneskeforstand fremfor Andres. Opfindelsen anbefales.

Alvorligere er følgende Bemærkning:

Uagtet vi vel Alle gaae Døden imøde, pleie vi dog med megen Tryghed at skjelne mellem den visse og den uvisse Død (hvor lige nær de end kunne være)

Vel smiler jeg ved Mindet om den Æresfabel og min høire Arm, der fulgtes ad til Stedet hvor de begge ligge; men dybt føler jeg dog, hvor huul og jammerlig enhver Tanke maa være, som smigrer os paa Livets Bane, og mistrøster ved Maalet.

Gud veed hvad Frankrigs Laurbærhøst kan veie; men at ikke ægte Laurbær kunne høstes i Landflygtighed, det vidste jeg, og veed det endnu bedre idet min venstre Haand langsomt skriver det.

Og dog seer jeg kun gjennem Pennen nogen Udvei for Kummers Overvægt, hvor møisommelig end den keitede Anstrengelse vil blive. Kort maa jeg fatte mig, og efterhaanden ordne mine sørgelige Tanker, for at kunne udaande dem med fornøden Klarhed. Klager hjelpe ikke; og Mand vil jeg stræbe at være indtil mit sidste Aandedræt.

Unægteligen er jeg mindre lidende end jeg har været; og det endeligen ifølge udvortes Helbredelse

og tilstrækkelig Hvile. Kræfter derimod gjenvinder jeg ikke, og mit Bryst er saa beklemt, at jeg kun opreist eller siddende kan drage tilstrækkelig Aande; men ikke Tabet af en Arm og ikke Vægten af min døende Hest gav mig Banesaaret, som ingensinde forvindes. Min Ven og Læge har tilvisse gjort Sit, og nu den skjønne Aarstid vel ogsaa; men hvad der efter Høsten kan falde vil vel i Aarets Sørgetid blive fandet. Ja, endnu engang venter jeg at see grønne Blade visne; men forinden Vinterstorme adsprede Egens Løv, vil vel Riim og Slud dække andre Levninger . . . .

Sydboere i tusindtal saae jeg nedsynke i sneelagte Ørkener; og Nordboen undslap for her ved Rhinen at søge Hvilested; — hvilken Contremarsch og hvilket Holdt! Dog takket være Forsynet for de Rastdage, der undes mig til at maale Svælget, jeg iblinde trodsede! Medens Mundingen af hver en Kanon er et Dødens Gab glemmes Faren i Kampens Hede, men fjern fra synlige Fjender, i Lazarether, som i mit stille Kammer, er Modets sande Prøvesteen. Det maa vel mangen Soldat med mig bekjende.

En Dødens Herre meer, end dens nære Offer liig, baned ogsaa jeg mig Vei over Dynger af faldne Vaabenbrødre; og i Formænds stivnede Lege=

mer saae jeg kun Trin til min egen Ophøielse. Keiserens Smiil var mig Ærens Spore; og et Gavebrev paa ranet Gods annammede jeg, som et Skjøde paa Fortunas Tempel; men — paa Gravens Bred staae Vaabenlykkens Actier noget lavere.

Lettroende Søster, Du stolede paa min Helbredelse da min armløse Skulder var lægt; — men ikke i den Stump nagede Dødens Tand. Og Du lykønsker mig til, ikke at være sengeliggende i Sommer; — men Du aner ikke, at jeg skyer Sengen, som Liigkisten, og ikkun i en Lænestol med bevægelig Ryg tør tilbringe Nætterne, hvis jeg ikke vil qvæles. Og Du haaber at gjensee mig! —

Ikke har jeg Mod til at mistrøste Dig; tidsnok vil min Læge kræve Taarer; men naar den Tid kommer — min næste Sengetid — o Mathilde, gid saa disse Blade maatte kunne formilde Din Graad!

At savne mig har Du tidlig lært; og høist tvivlsom var jo vor Gjenforening i Hjemmet. Erkjend da nu min Landsforviisning for et forberedende Skridt, til Lettelse ved den forestaaende Jordforviisning, og overskat ikke Dit Tab.

Hvad taber Du? — Posteftereetninger fra et isoleret Væsen, sig selv til Last og Ingen til Gavn: en Invalid, fjern fra Slægt og Venner, uden Viv og uden Arne. — Nogle Taarer at aftørre, og min Tilværelses Spor ville være udslettede. Hvad er der at sørge over?

Broder! Søster! ædle Skud af gamle Stammer: unge Ege i Nordens Skove, blomstrer fra Green til Green, og foreviger Eder gjennem Sekler! — medens et forvildet Skud, som eensomt Træ i fremmed Jordbund, henvisnede under Storme og døde uden Frugt . . . .

I Sandhed, mangen en stræbsom Familiefader, mangen en børnerig Enke har langt gyldigere Krav paa det Naadsensbrød, jeg i Frankrig nyder, end den, der dog snart maa opgive det. — Fra mit Vindue seer jeg ind i en utrættelig Haandværkers fattige Huus: jeg seer halvnøgne Børn samle Spaaner under Liigkisten, Faderen tømrer — gid jeg, til Gjengjeld for de Bræder, jeg behøver, maatte efterlade ham min Pension! saa vare vi begge hjulpne.

I Feiltrin og Anger, Mathilde, see min Vaar og min Høst; men imellem begge ligger en brændende Sommer. Dog først til Vaaren:

Skjøndt om, som en Hyrde, var jeg vild som en Page, og indsaae ei, hvorfor jeg ikke strax maatte gifte mig. Ifølge nogle Optøier blev jeg sat i Arrest; men slap ud af et Vindue for at more mig med, at slaae Ruder ind hos en Gouverneur. Gouverneuren beviste, at jeg maatte sættes for en Krigsret; og jeg fandt det nemmere at romme Landet tilsoes, end at tilbringe et Aarstid eller to i en Fæstning.

See, Søster, ved den Historie kan jeg nu næsten spøge, og ved den følgende neppe aande . . . .

Ja, ved nærmere Tilbageblik i mine korte Dages rivende Strøm forvirres let min ellers gode Hukommelse; thi saa trykker Nutiden — og Fremtiden truer medens jeg maa søge det Forbigangne.

Forsynet med physiske saavelsom med moralske Lidelser, veed jeg ikke altid, hvilke af disse der for Øieblikket dominere. Efter Catastrophen ved Leipzig var det unægteligen de legemlige Smerter, som tog overhaand; men muligen kan og den fjendtlige Aareladning have frelst mig for Vanvid. Jeg græd Blod istedetfor Taarer, og det lettede en fortvivlet Tungsindighed. Mit Hjerte blev mattere eller mit Hoved svagere, Gud skee Lov! — Men med een Arm rækker jeg vel nærmere til Fremtidens Slør, end forinden med to; dog siden Baandet, som fængslede min Sjæl til Jorden, har forlænget sig til ud over be-

kjendte Grændser, saa bedøver stundom Phantasien Fornuften, og forvilder sig ei sjelden i uigjennemskuelige Regioner. Men kalder jeg den eller rettere sagt mig selv tilbage: betænker jeg, hvorledes jeg paa Tidens Vinger har omseilet og omflakket Jorden — mindes jeg blot, at jeg for faa Aar siden, paa Farten mellem Donau og Tajo, gjennemfløi dette samme Strasborg, i hvilket jeg nu sidder, som Krobling — ja, saa forekommer jeg mig som en Luftseiler, falden ud af sin Ballon og ned paa en Liigvogn; og saa sandt jeg kun har een Arm over Jorden har jeg vel alt een Fod i Graven.

See der, Mathilde, Din uregjerlige Broder, nu først i sit sexogtyvende, og, vil Gud, sidste Leveaar. — Opfyldes Forventningen, saa glem ei, at den var et Haab; og und mig den Hvile jeg sandeligen, og uden Tab for Andre, trænger til.

Efter at have seet mig om i Sydhavet naaede jeg atter Europa, for i Hannover at omskifte min Matrostrøie med en Husarpelts. Et nittenaarigt hærdet Legeme og en rank Skabning tjente mig til Anbefaling, da jeg helligede Frankrig min Arm. Kjæk, som jeg var, rask til Hest og flink med Klingen,

vakte jeg snart mine Foresattes Opmærksomhed, saa jeg efter faa Maaneders Forløb blev forfremmet til Vagtmester. Ved Regensborg slog jeg mig til Ridder paa østerrigske Uhlaner, og paa Valpladsen ved Wagram — takket være et Par lette Saar og den første under mig skudte Hest — blev jeg udnævnt til Secondlieutenant. Med Epauletten paa Skulderen hævede jeg mit Incognito — og tøvede ikke med at tilskrive Dig, Mathilde: „Glem hvad jeg var og lykønsk mig til hvad jeg er! I Nancy skal jeg slutte mig til et nyt Regiment, og iler nye Bedrifter imøde — venteligen hinsides Pyrenæerne." Saaledes skrev jeg fra Wien i 1809.

Og hvilke bleve de nye Bedrifter, jeg saa tillidsfuld spaaede?

Neppe var jeg fløiet over Rhinen og gjennem Strasborg til Nancy, førend en skjebnesvanger Indqvarteringsbillet bevirkede den meest uventede Gjenforening, og Loddet var kastet . . . .

Hende, som Emigrationen henflyttede til os: hende, som altfor tidligt lærte mig Elskovs Magt og Daarskab: hende, som jeg ikke søgte, men aldrig glemte — ja, hende gjenfandt jeg i sit Fødeland. Mit Hjerte havde kun banket for hende; men imidlertid luede det for Hæder og Berømmelse. Og dog, idet jeg satte Fødder under hendes Tag, stod jeg

paa første Trin af min Elendigheds blomstrende Trappe. Kunde jeg have undgaaet den? kunde jeg have standset Skjebnens Hjul eller givet det en anden Retning? — Jeg veed det ikke. Lad Andre afgjøre, hvorvidt vi ere vor Villies Herre og istand til at kæmpe mod usynlige Magter! Var det min Skyld, at jeg, som uvilkaarlig Elsker, maatte følge mit Hjertes Hang? kunde jeg adlyde Fornuftens uhørte Stemme? — Nei, en retfærdig Gud kan ikke forlange Regnskab for Kræfter, vi ikke eie; og desforuden, idet vi stole paa et ubegribeligt Forsyns Retfærdighed, tør vi jo haabe Barmhjertighed, hvor ikke Retfærdighed slaaer til!

Ond var jeg ikke, og haaber derfor, at mit forspildte Livs Gjenvordigheder tilstrækkeligen opveie mine lidenskabelige Forvildelser. — Mindre tillidsfuld og følgeligen langt ynkværdigere maatte jeg vel være, dersom jeg havde været lykkeligere, end jeg var og er; thi hvad kan Den haabe hisset, som allerede her nyder ufortjent Lykke; men idet Goder, jeg forgjeves drømte, ei ere at fraregne, kan jeg maaskee have Adkomst til nogen Erstatning, og, om ei for Andet, saa paa Grund af Guds Naade!

Jeg sad paa Mamas Skjød, og skulde lære at sige: Maman, je t'aime de tout mon coeur! men det var lettere bevüst, end sagt; og jeg kyssede og klappede Mama, for at slippe for det svære Parlez-vous. I det samme meldte Løberen de fattige Emigranter, som skulde komme, og Mama modtog dem i sit Kabinet. Ind traadte den lange Monsieur, som bukkede og parlerede saa det var en Lyst, kun ikke for mig. Madamen syntes jeg heller ikke om; men den lille Pige, hun førte ved Haanden, kunde jeg ganske godt lide. Da der ikke var Ende paa den franske Snak tog jeg fat paa mine Tinheste, og viste den lille Pige den deiligste. Hun loe og sagde cheval, og jeg loe og sagde cheval. Saa viste hun mig en Dukke, hun havde med sig, og sagde poupée; og jeg løb hen til Mama for at sige, at den Dukke hed Poupée. Mama smiilte og fortalte mig saa, at den lange Monsieur skulde være min Sprogmester, og at jeg maatte lege med den lille Pige naar jeg vilde være flittig. At lege syntes jeg bedre om, end at lære, og vist er det, at jeg omsider lærte meer Fransk ved at lege med Datteren, end ved at læse med Faderen. Men da jeg havde fyldt mit femtende Aar sagde min Fader, at det ikke længere skikkede sig, at jeg kyssede min Legesøster, som var fjorten Aar, og jeg blev sendt til Residentsen for at afvænnes

fra den gamle Skik. I Residentsen blev jeg confirmeret og gjort til Page, og saa reiste jeg hjem for at gifte mig. Men det vilde min Fader slet ikke vide af at sige, og saa maatte den lange Monsieur bringe mig tilbage hvor jeg kom fra. See, det var Ulykken.

Nu kan Du vel følge Historien, Mathilde. At den emigreerte Familie havde forladt Frankrig under en Godsforvalters Navn, som den hos os beholdt, det veed Du, og vidste det førend jeg.

Indqvarteringsbilletten lød paa Greven af Saintlys; og jeg fandt snart hans i Nancy velbekjendte Vaaning, uden mindste Anelse om nogensomhelst Overraskelse.

Portneren, som modtog Anviisningen, kaldte paa en Tjener, og denne aabnede mig et Par nette Værelser. Kort derpaa kom han tilbage for at byde mig til Middag i Herskabets Navn. Jeg havde kun Tid til at klæde mig paa, for dernæst at indfinde mig i Salen. — Jeg træder ind og befinder mig alene, men ligefor et stort og deiligt Portrait, som jeg ved første Diekast gjenkjender. Det var vor Moders Søster! . . . .

Store Gud! udraabte jeg, og nedsank for Helgenbilledet! — og der knælede jeg i sønlig Henrykkelse, idet et lignende Udraab: „Retfærdige Himmel!“ væk-

ker mig til end større Extase. — Jeg reiser mig, vender mig om, og i mine Arme, ved mit Hjerte, besvimer min Amalie! . . . .

Ak! Mathilde, nu flyde Taarer, som længe have været standsede; idag taaler jeg ikke at skrive videre.

Tilføie maa jeg dog, at Portraitet var Amalies Arbeide, troligen copieret efter det, Du nu venteligen ogsaa efter Fader har arvet. — —

P. S.

I den vistnok romantiske Gjenforeningsscene see Sujettet til et Tableau, som Aaret derpaa figurerede ved Kunstudstillingen i Paris. Men eftersom Maleren har maattet skildre efter Hørensagen, saa blev Amalie kun til et skjønt Phantasiebillede, og jeg derimod, paa Grund af nogen Lighed, til en complet Poniatowsky. Hold Dig hellere til Romancen:

"Enfant de Mars, et le hasard pour guide."

For fem Aar siden altsaa behagede det Forsynet at gjengive mig Amalie, Barnets Legesøster, Pagens Brud, min første og min sidste Kjærlighed! Ak! hvi maatte Mennesker adskille, hvad Naturen, om ikke Gud selv, havde forenet?

I mit Fødeland var jeg for riig for hende; og i hendes var hun det nu for mig; men hisset, hvor Guld er uden Vægt og Hovmod uden Magt — der maa der vel være et fælles Fædreland, til tredie Stævnemøde for os atter Adskilte ....

Paa Barndommens Lege, og paa den første Ungdoms Glæder og Daarskaber fulgte Kjærlighed i al sin Kraft, i al sin Værdighed!

Comtesse de Saintlys, i sit tyvende Aar, paabød Agtelse og Beundring. Hendes ædle Væxt og majestætiske Anstand var en Dronning værdig, og Alvor og Ynde var hendes høie Pandes Præg. Hendes Blik — ak! Mathilde, i det fandt jeg Alt, og meer end jeg søgte: Troskab, Længsel — Anelser maaskee ....

Kun altfor vel vidste hun, hvad jeg for hende havde lidt og tabt, til selv, uden al Udsigt til Gjenforening, at have drømt om andre Baand, end dem — hun medtog i Graven.

Faderen erkjendte mig for Søn af sine Velgjørere, og modtog mig som saadan. Moderen — den stolte Moder — ødslede Complimenter; og hendes Læber beklagede, at vide mig underveis til Spanien. Dog nød jeg i sex Uger Gjengjeld for nordisk Gjestfrihed i Greve de Saintlys' gjenaabnede Pallads.

Vel beilede en splinterny Baron til hende, hvis Hjerte var mit fra Vuggen af, og Moderen undsaae sig ikke ved at begunstige den gyldne Frier; men Faderen lovede, ikke at bringe sin Datter til Fortvivlelse. — Mere formaaede han ikke for det Første, sagde han; og for det Andet døde han faa Maaneder efter min Afreise.

Marschordren satte snart Grændse for de lykkeligste Dage i mit Liv; men for vidunderligen havde jo Alt, saavel Mars som Amor, begunstiget mig, til ikke at være ved godt Mod. At Regimentet, til hvilket jeg var forflyttet, havde sit Depôt (Standqvarteer) i Nancy, ansaae jeg ligeledes for sjeldent Held, til Lettelse for Gjenforeninger; og med Spanien agtede vi at gjøre kort Proces. Kort sagt, det forestaaende Felttog betragtede jeg kun, som en Promenade til Forfremmelser ....

Jeg gyser ved Ordet Forfremmelser; thi kun hvad jeg nu er (Escadronschef) vilde jeg være for at byde hende Haanden — den Haand, som blev til Støv, liig hendes. See det er Forfremmelse — til Atomernes Hymen i Parcernes Rige .... Men forinden var der Tale om, gjennem Skjersildens Bod og Prøvelser at tilkæmpe sig et jordisk Paradiis; med en Engel til Ledsager maatte saa det himmelske være at finde! ...

Forlad mig, Mathilde, at Traaden i min Fortælling saa tidt slipper, og at jeg, mod mit Forsæt, forfalder til Klager. Naturen kan kræve hvad ikke Fornuften billiger, og Klageret bør vel ikke nægtes de Ulykkelige; Du vil vel altsaa ikke gjøre mig en dyrt kjøbt Forrettighed stridig, og følgeligen tilgive mine Distractioner.

Om Afmarschen til Spanien var Talen. Under det uforglemmelige Billede omfavnede jeg Amalie til Afsked. Løfter og Eder faldt det os ikke ind at verle; vee de Elskende, som trænge til juridiske Baand! Greven medgav mig sin faderlige Velsignelse, og selv Grevinden var rørt; men forglemte ikke, at bringe en hidtil uberørt Omstændighed i Erindring: jeg var Protestant. — Du fatter vel, Mathilde, at jeg kan have Nok at berette uden at indlade mig i militaire Rapporter, som vel heller ikke ville interessere Dig. Skulde jeg meer, end antyde Hovedmomenter i mit Soldaterliv, maatte jeg i Sandhed have en Secretair, som ei blot kunde laane mig en Haand, men og hjelpe min overlæsscde Hukommelse. Den er et elendigt Pulterkammer, i hvilket jeg altfor let kan tage feil af hvad jeg søger, hvor lidt jeg end dagligen bruger. — Imorgen altsaa til Portugal og Retour, og Hvile for idag.

Igaar fik Du til Slutning en Overskrift for idag; men det vil jeg ellers ikke give; thi jeg kan neppe binde mine Tanker til een Side ad Gangen, og ei heller raade over andre Kræfter eller Svagheder.

Jeg fulgte mit Regiment gjennem Frankrig og ind i Spanien, som vi ligeledes gjennemskar, for at forene os med den til Portugals Erobring concentrerede Armee. Vel var jeg endnu ligesaa modig og ei mindre ærgjerrig, end i første Felttog; men dog langt alvorligere, og mindre forvoven eller dumdristig. Jeg havde igjen Noget at leve for, og skyldte en deeltagende Sjæl Regnskab for mine Handlinger; torde altsaa ikke, som i Østerrig, spille tout ou rien. Under Lissabons Mure blev jeg saaret, ikke farligt, men dog alvorligere, end jeg hidtil havde været det, og nok til at gjøre mig uduelig til det uheldige Felttogs Fortsættelse. Jeg havde gjort min Skyldighed, og jaget meer end een fulten Hest træt og lam, det var Alt; og lam og træt blev nu ogsaa jeg tilbageordret til Frankrig, directe til min Længsels Maal. Som Reconvalescent gjennaaede jeg Nancy, efter noget over et Aars Fraværelse. Denne Gang overraskede Amalie ikke mig, nedsunken for min hedengangne Moders minderige Skygge; men jeg derimod hende — paa sin Faders Grav!

Dybt følt og snart affattet blev dette vort Haabs Epitaphium:

D'une fille éplorée,
D'une amante adorée,
Ci-gît le tendre protecteur;
Ci-gît l'espoir de mon bonheur. *)

Enkegrevinden modtog mit Condolations-Besøg, og bevidnede mig sin Deeltagelse over utaknemmelige Anstrengelser. Tillige beklagede hun, ikke at kunne byde mig en ellers naturlig Gjestfrihed i sit Enkesæde (det rummelige Palads). Til Slutning maatte hun ret indstændigen bede mig, sagde hun, indsee, at den, i mine Forældres Huus for umulig anseete Forbindelse, ei mindre var det i hendes. —

Hvilken jammerlig Spidsfindighed! En Drengs forrykte Ægteskabsplan blev erklæret for Galskab, og det vel medrette; men havde jeg taalmodigen fortsat mine Studier, og ventet, istedetfor at romme Landet — hvi skulde en Forbindelse mellem mig og en fransk Grevedatter have været vanskelig, end sige umulig? Nu var Formuens Overbalance paa Brudens Side — det var hele Forskjellen. — Men ikke mig tilkommer det at bedømme min Elskedes Moder; og

---

*) Her hviler vor Kjærligheds Støtte;
Her hviler to Elskendes Haab.

min Pen bør tie, om end mit Hjerte ikke kan. Kun maa jeg tilføie, at Enkegrevindens standsmæssige Stands var afhængig af en Opoffrelse, ved hvilken to Hjerter maatte briste. — Og de brast omsider, hvert paa sin Viis ... Men saa langt ere vi ikke endnu. Jaften eller imorgen vil jeg fortsætte Artiklen, og afbryder den derfor kun ved disse Punkter ....

Under ovennævnte Omstændigheder erfarede jeg Catholicismens Magt over en altfor følsom Sjæl og Kummers Bytte.

I Skriftestolen maatte Amalie skjælve over hendes Omhed for en Kjætter; Forbrydelse blev den kaldt! Fanatismens Apostel vovede at udsige Forbandelse over Gjenstanden for hendes Kjærlighed! og deelt mellem Gudsfrygt og Elskov, svævede Uskyldigheden mellem Himmel og Helved!

At offre Gud sit Hjerte, og at begrave sine Dyder — at tilhylle sin Ynde og sine Taarer under Kirkens Slør, var den Englerenes eneste Tilflugt og blev hendes sørgelige Attraa. Kun bag Klostermuren saae hun Fristed mod forhadte Forfølgelser, og Frelse for en Kjætters aabne Arme. Men i ethvert Tilfælde beroede hendes Sjælefred paa min Omvendelse. — See derfor, Søster, helligede jeg et Aar til

alvorlige Studier, som jeg ogsaa vil omtale, men ikke idag. Det Tungeste maa først fra Hjertet.

Et opbrudt Saar, som jeg sørgede for at holde aabent, tjente til Paaskud for mit forlængede Ophold ved Regimentets Depôt. Ikke for en Krone havde jeg i hine Dage forladt Nancy, som jeg dog snart frivilligen skulde vende Ryggen. Hør til!

Enkegrevinden lod mig kalde, og modtog mig med disse Ord: „Vor Familie Ære og Lykke beroer paa min Datters Forbindelse med Baron ***. I Deres salig Moders Navn bønfalder jeg Dem om, ikke længere at friste til barnlig Ulydighed; og Himmelen vil tilgive Dem Deres egen!" — Og jeg Skyldige vovede ikke at hæve Blikket uden at svare: „At opoffre sig for sin Familie Ære og Lykke er Amalie værdigt; gid hun maa kunne glemme saa let, som jeg kan doe!"

Samme Dags Aften forlod jeg Nancy for at ile over Rhinen til Armeen; det russiske Felttog — en 500,000 Mands Grav — var alt aabnet. I Metz indtraf jeg med en Coureer fra Paris, som for 25 Louisd'orer (30 eiede jeg) paatog sig at aflevere mig i Hovedqvarteret, dengang alt bag Königsberg; og saasnart jeg havde indhentet Regimentet, vidste jeg Raad til at forsyne mig med Heste.

Men foragtende Livet og udæskende Døden, fandt jeg atter Belønninger, jeg nu ikke søgte. Dog bidrog især en Handling, jeg gjerne mindes, meget til min saakaldte store Lykke. Midt i Moskaus Luer nemlig forvildede sig en Afdeling af Regimentet i en snæver Gade, som nu maatte passeres for at finde Udpas; men mellem Huse som stod i fuld Brand, holdt til vor Skræk en forladt Krudtvogn, og alt faldt der Gløder og Gnister i Mængde paa Presenningen. Jeg fløg lige til Vognen, og sprang fra Hesten paa Kuffet, som jeg saa feiede med min Sabel. Derpaa commanderede jeg: Fremad, Marsch! og med et enthusiastisk Bifaldsraab defilerede et Par hundrede Mand forbi mig, som stod midt paa Minen i en Ildregn. Det var Vovestykket, som den ædle Poniatowsky refererede directe for Keiseren, og som en Følge deraf blev høiligen lønnet. Napoleon kaldte mig sin tappre Scandinavier og gav mig selv Officeerkorset. Ved næste Forfremmelse fik jeg Escadron og tillige Anviisning paa 6000 Franks aarlig Rente. Det Sidste vel paa Grund af mit Familienavn og hvad jeg havde tabt. — Det hjalp paa mit Humeur; og den fortvivlede Vovehals blev igjen til en nogenlunde besindig Husar — saa jeg atter fandt mig i, at være Haabets Gjæk.

Ja, midt i Armeens grændseløse Elendighed gjenvandt jeg Kjærlighed til Livet og Tillid til min gode Stjerne; thi — tør jeg tilstaae det? — hvor oprigtig end min Frasigelse havde været, saa stolede jeg dog endnu paa Amalies urokkelige Troskab, og skjalv kun for Nonnesløret. —

Deelt mellem Haab og Frygt hærdede mit indvortes Liv mig mod alle udvortes Rædsler og Strabadser, saa jeg gjenfandt Veien gjennem alle Ruslands Sneedriver og Jisstrømme saa let, som ud af det største Baal, Jorden har havt at fremvise; og stolt, som en Cæsar, og lettroende, som et Barn, gjennaaede jeg endeligen Dresden .... Idag altsaa min Triumph; imorgen min Undergang.

„I Dresden ventede mig ogsaa Brev fra Dig, Mathilde; tilgiv at det i ti Dage blev liggende uaabnet og forglemt over et andet! Dette andet Brev betyngede et sort Segl, som jeg neppe fandt Kræfter til at bryde; og dog gjorde jeg det for at læse:

„Jeg har ingen Datter mere — Gud forlade Dem!“ ....

„Hvor er jeg?“ spurgte jeg ved min Opvaagnen i en Seng. „I en Vens Arme, lød Svaret, som i ni Dage troligen har bevogtet Dig.“

Brevet, hvis første Linie havde berøvet mig mine Sandsers Brug — som jeg, paa Forstanden nær, gjenfandt i en hidsig Feber — var forsvundet, og forgjeves forlangte jeg det tilbage. Den medlidende Haand, som maatte have fravristet mig det, vedblev at nægte mig min Eiendom. Af Brevets Indhold kjender jeg kun den ene Linie, som lynslog mig meer end noget fjendtligt Skyts, jeg før eller siden har prøvet.

Skjøndt Regiments = Chirurgen endnu vilde afholde mig fra, at melde mig til Tjenesten, gjorde jeg det dog efter en Maaneds Forløb; men første Gang jeg mødte for Fronten af nogle gjenfundne Levninger, som beholdt Navnet Regiment, saae vi vel paa hinanden med en lige smertelig Forbauselse. Jeg maatte have glemt hvad jeg dog saae og vidste, inden jeg midt i det fredelige Dresden var bleven langt elendigere, end de fleste af mine frelste Vaabenbrødre vare det forinden. Ogsaa mit Mod var nu knækket og mit hele Væsen ikke til at gjenkjende. Efter voldsomme Smerter i Hovedet og i Brystet, var jeg nu kun mat og sløv; men jeg forglemte ikke, at jeg var bleven for vel lønnet til ikke at gjøre min Skyldighed, saalænge jeg endnu nogenlunde formaaede det. Saaledes slæbte jeg med, indtil Slaget ved Leipzig, hvor jeg med Ligegyldighed gik Ødelæggelsen

imøde; og fandt den kun tildeels .... Hospitalet i Leipzig var mit Qvarteer, indtil efter Freden og alt hvad den medbragte. — — Sidst i April begyndte min Gravmarsch her til Strasborg, hvor jeg nu har hvilet en Maanedstid; og dermed er Eventyret ude.

Mindre hvad jeg veed, end hvad jeg frygter for at vide — gjorde Udslaget; og den fortørnede Moders: „Gud forlade Dem!" gjennemdrøner endnu mit Inderste, gjenlyder endnu i mine Drømme. Spørg ikke hvorfor? min Frasigelse beviser maaskee mindre Mod end Svaghed. Var det ikke den ømmeste Moders Manes jeg haabede at bestikke ved min Føielighed mod en egennyttig Moder? eller fandt jeg kun Mod til at frasige mig hende, fordi jeg anede hun ikke vilde frasige sig mig? — For silde spillede jeg Helten, kun det er vist.

Stundom frikjender, men oftere anklager jeg mig; og undskylder mig end mit Hjerte, saa bebreider mig dog en grusom Fornuft, altfor længe at have trodset den moderlige Myndighed saavelsom andre borgerlige Forhold og Love. Til andre Tider igjen kunde jeg fortryde, ikke med Vold at have bemægtiget mig hvad

mit i Naturens Orden var og maatte forblive. I vor Alder fortjente vel især attenaarig Troskab under sjeldne Gjenvordigheder at komme i Betragtning fremfor Verdens smaalige Hensyn. Ak! Mathilde, i mit Vanvid saae jeg bestandig et Par sammenslyngede Tvillinger paa Randen af en Afgrund, som de maatte over for at undgaae en Hyæne. Den stærkeste Tvilling vilde springe over Afgrunden, og kunde vel have baaret den svagere, hvis denne blot havde været rolig; men han holdt sin Broder tilbage — og da saa Springet dog blev vovet, styrtede de begge dybt, dybt . . . . Omhyllet af disse Dødens fortvivlede Skygger spire frodigen dens Frø i min Barm. Og det Ukrud skulde nu Doctor og Apotheker kunne udrydde? troe aldrig det, Mathilde; men gjentag med mig: Skee Guds Villie!

Netop igaar, efterat have skrevet, modtog jeg min Søsters kjærlige Indbydelse til Hjemmet. — Der er nu Alting ordnet paa det Bedste. „Pagestreger, skriver hun, forglemmes aldeles over Hæderstegn, og Invaliden vil være Alle velkommen, selv ved Hoffet.“ Tør jeg tilføie hvilket trivielt gammelt Ordsprog der uvilkaarligen faldt mig ind ved denne Beroligelse? her er det:

„Courage, Madame! sagde Doctoren til den døde So."

Men min Søster vil selv afhente mig i en magelig Vogn, med Puder og Vat til Læssets Conservation mellem Syd og Nord; — af den Lysttour bliver dog intet.

Skulde jeg da kun have dulgt Halvparten af Lidelser for at hiddrage en elsket Søster til min Jordefærd? – Tøv, o tøv, Mathilde, og hent ikke selv en Attest, der nok skal vorde sendt. Det er for silde, og desforuden har min Hjemvee taget en ny Retning. Dog var jeg i Dresden noget fristet til at drage mod Nord; men hvor kunde jeg dengang forlade Armeen, for i Vennekreds at søge den eneste Balsom mod Hjertesaar? Hvad Ærens Love nægtede Soldaten kunde noget senere Invaliden have fundet; men da var jeg ikke egoistisk nok til at ville bebyrde kjærlige Sødskende med en døende Broder. Frankrig og ikke mit Fædreland skyldte mig en hæderlig Grav. See derfor maatte ikke Tragødiens sidste Act spilles paa samme Brædder, som den første. Tilgiv, hvis nu en Rest af Forfængelighed blander sig i denne, ellers vel rigtige Slutning! Desforuden er jeg, det Uundgaaelige fraregnet, som Pensionist i Strasborg, ingenlunde at beklage.

Som sagt, Søster, ogsaa jeg søgte Lyset, der neppe lyser for Dødelige: det omtvistede rette Troens Lys, mener jeg, som alle Jordens Secter, hver for sig, lykønske sig til, udelukkende ene at være i Besiddelse af. For at dømme imellem dem maatte man altsaa, blot til Forkundskab, i Bund og Grund kjende alle Religioner! Saavidt naaer ingen Theolog; derimod kan han, som Professor i sit Fag, høiere end Andre protestere mod enhver Mening, der ikke hører til hans egen Smule Lærdom. Holde vi os indenfor Christendommens Skranker, saa lettes Studiet vistnok ikke ubetydeligen; og dog, hvor finde vi den Lærde, som grundigen forstaaer blot alle christelige Troesbekjendelser? Catholiker og Protestanter opvore med indgroede gjensidige Fordomme, som netop deres Studier skulle bekræfte, og intet videre. Meget veltalende Forfattere have begge Parter; men deres Læsere have og hver sin Kirke, og følgeligen hver sin Klokke. — Burde ikke da Umuligheden at see Ende paa tilstrækkelige Studier, saavelsom den ei ringere Umulighed, at kunne være upartisk Dommer — burde ikke disse uovervindelige Vanskeligheder, mener jeg, afskrække os fra alle religiøse Undersøgelser? Og see vi ikke for sørgelige Følger af Geistlighedens Stridigheder til ei, som Uindviede,

at burde vogte os for uchristelig Uenigheds Forøgelse i Christenheden?

Ualmindelige ere i alle Lande Tvivl og Skrupler over den os ved Fødsel og Opdragelse tilfaldne Religions Ægthed; og selv Hedninger og Kannibaler synes desangaaende saa beroligede, som Jøder og Christne. Hvad er, hvad kan da i den Henseende Forsynets Villie være? — Ikke jeg vover at svare, og opgiver høist gjerne Betragtninger udenfor min Synskreds, for med barnlig Tillid at glæde mig over, at være født og døbt Christen; men hvorledes jeg dog maatte ophøre at være saa aldeles troskyldig Lutheraner, som jeg efter min Confirmation var det, er hvad jeg egentligen har at forklare.

At den catholske Kirke fremfor alle andre søger Proselyter, ligger i dens Natur — hos os kaldet Fanatisme; og at Enhver, som holder sin Tro for den eneste saliggjørende, maa, af Barmhjertighed saa at sige, være intolerant, er indlysende. Deraf følger, at det maatte være min Amalie høiligen magtpaaliggende, at overføre mig til sin Troesbekjendelse; dog var hun for fornuftig til, ei at ville overtale, men overtyde mig i det allerhelligste fælles Anliggende. Hun bønfaldt mig kun om, at lade mig belære, og anbefalede især Bossuets Skrifter, som Sandhedens Fakkel. Desforuden havde

den Elskede en ærværdig Biskop til Morbroder, og denne var det, som lovede at være min Talsmand hos Moderen, saasnart hans Samvittighed tillod ham at velsigne min Forening med Datteren.

Fatter Du nu, Mathilde, hvorledes Husar-Lieutenanten kunde falde i Geistlighedens Hænder?

Meget ung havde jeg læst Rousseau; og denne Naturens Fortrolige, denne følsomme Hjerters Forleder, var ogsaa bleven til mit Orakel. I hans Emil henrev mig den savoyeske Præsts Troesbekjendelse; og ingen bedre vidste jeg at holde mig til. Men nu maatte jeg læse Doctor Bergiers Værk: „Rousseau gjendrevet af sig selv"; og høist indlysende bleve mig den veltalende Sophists talrige Modsigelser. Tillige indsaae jeg Deismens Upaalidelighed, og beklagede, at Forfatteren til den skjønne Parallel mellem Socrates' og Christi Død havde kunnet miskjende Aabenbaringens Stempel. Han selv siger jo: „Døde Socrates som en Viis, saa døde Christus som en Gud!"

I den Stemning var det, at Bossuets Historie om Reformationen ("Histoire des variations de l'église protestante") blev gjennemgaaet, og derved opstod naturligviis mangen en Tvivl over Reformationens hos os priste Velgjerninger, saavelsom over dens Ophavsmands Værdighed og Fremgangsmaade.

— Jeg veed ikke om jeg tør sige: læs Værket og døm selv! thi ingen af os kan domme, fordi vi ere Part i Sagen; men jeg betvivler, at nogen upartisk Tilhører — Chineser eller Tyrk f. Ex. — ikke vilde erkjende vore Modstanderes Advocater for lige saa gode, om ikke bedre end vore egne. Iøvrigt er jo det gjensidige Hovedargument: I lyver! og det udtales i Wien saa høit som i Berlin; men Den, som kun hører det fra det ene Catheder, holder sig til hvad han hører — medens Den, som hører det fra begge, let nok kan forvirres. Med Hensyn til mig altsaa maa Du betænke, at de Forkundskaber, jeg fra Hjemmet af medbragte, ikke vare værd at tale om. Det vil sige, jeg havde lært hvad jeg skulde svare som Confirmant, og det var Alt; nu først blev jeg til tænkende Christen. Indsee da, hvorledes jeg omsider, omgiven af Reformationens tordnende Modstandere og fjern fra dens Forsvarere, maatte være tilmode, og dertil føi, at medens Intolerantsens Banstraaler truede Kjætteren, tilsmiilte Amor og Hymen Renegaten! —

Ikkun i Fristelsens Størrelse, Søster, fandt jeg Grund og Kræfter til at modstaae den. Jeg erkjendte nemlig, at mit Hjerte var bestukket til — hvis behøvedes — at bedøve min Fornuft; og at jeg følgeligen maatte sætte Mistillid til mine Fatteevner.

Ja, jeg blev afskrækket fra at stifte Tro netop fordi jeg kunde faae jordisk Lyksalighed i Bytte: Tillokkelsen forfærdede mig, og jeg opgav enhver Underhandling med Evigheden til timelige Ønskers Fremme. Og skulde jeg end, tænkte jeg, være døbt og oplært i Vildfarelse — saa tør jeg haabe Tilgivelse for en Standhaftighed, grundet paa sand Ærbødighed for det Allerhelligste! For at vælge maa man kunne skjelne, og hvo der ikke formaaer det — beholde hvad ham tilfaldt!

Men see her, Mathilde, et saa afgjørende som velgjørende romersk Forsvar for min Grundsætning:

„Kirken erkjender for sine Børn alle dem, som i en ufrivillig eller uovervindelig Uvidenhed følge den naturlige Lov".

Dr. Bergier.

Hvad mere retfærdigt, hvad mere trøstende kan der siges? At tilstaae al uvilkaarlig Vildfarelse Tilgivelse, er ikke det at lyse Absolution og Naade over alle Retskafne? thi hvilken Dødelig vilde modstaae soleklar Overbeviisning, naar en saadan var at opnaae?

Takket være hiin menneskekjærlige Fortolker af sin Religions mørke Dogmer! og gid alle romerske

Lærde maatte kunne underskrive Dr. Bergiers Erklæring! men at mange af disse tildeels modstride og tildeels ignorere den, kan ikke nægtes.

Man har Exempler paa, at protestantiske Reisende, blot ved den romersk-catholske Gudstjenestes Høitidelighed, have følt sig tilbagekaldte i deres Forfædres Kirke — og Andre har et Madonna-Billede kunnet friste. — At slige Omvendelser kunne være saa oprigtige som tilladelige, betvivler jeg ingenlunde, thi Hjertet kan tale medens Fornuften tier; og naar Hjertet ikke vildledes af verdslige Hensyn kunde det vel være den paalideligste Talsmand, hvor logisk Klarhed eller mathematiske Beviser savnes og maa savnes; men, som sagt, min Madonna tilhørte Jorden ....

Til Modvægt mod Catholicismen anføres, at Civilisationen har gjort større Fremskridt i protestantiske Lande end i den gamle Kirkes Stater — og Sæderne, siger man, ere mindre fordærvede i hine, end i disse, eller i Nord, end i Syd. — Slige Argumenter klinge ret godt; men bevise Intet med Hensyn til Hovedsagen .... En ung Fyrste, fortæller man, stod ved sin Faders Grav og sagde: Her hviler den Lovgiver, hvis Bud jeg bør lyde. — „Lyt noget dybere og lad Deres Forfædre tale med“, meente en navnkundig Mand. — Men til al upar-

tist Overveielse var jeg utrikket i Nancy, og faaer neppe Tid til i Strasborg. Derfor bliver vel mit Ultimatum:

Jeg troer paa Christendommens guddommelige Oprindelse, men formaaer ikke at skjelne mellem christelige Kirker. Derfor har jeg levet og vil døe i den mine Formyndere have lært mig, at haabe Naade og Frelse i Christi Navn!

Imorges forbød Doctoren mig at skrive, og vilde confiskere Blækhornet, for at gjøre Ende paa hvad han kaldte en utilgivelig Anstrengelse. Men jeg svarede smilende: „Hør, min Kjære! Man bør vel ikke tage det nøiere med opgivne Patienter end med domfældte Delinqventer, som gjøre og lade hvad de ville, indtil Skarpretteren gjør Sit.“ Men den Soldaterbesked bragte Vennen Taarer i Øinene, og jeg maatte tale mig tilrette i en anden Tone. Saa foreslog han mig, at laane en høire Haand, som jeg kunde dictere hvad jeg havde paa Hjertet; men deri vilde jeg ikke finde mig, og beviste, at det ikke kunde være værre at skrive, end at dictere. Det maatte han tilstaae, og derimod lovede jeg, ikke at skrive over en Time i Døgnet, og helst i to Por=

tioner. For nu at helligholde Capitulationen vil jeg, skjøndt jeg har over en halv Time tilgode, idag blot tilføie dette NB.

Eftersom jeg ikke daglig er oplagt til at skrive, saa forbeholder jeg mig lidt Godtgjørelse for de Dage jeg ikke skriver. Til Datum og Affnit binder jeg mig ikke, og fortsætter den næste og følgende Dage hvad jeg ikke bliver færdig med den første.

Vistnok fortjener min Ven og Læge et Mindeblad blandt disse. Ham, vor Regimentschirurg, var det, der frelste mig i Dresden, og atter ham, der pleiede mig i Leipzig. Efterat have ladet sig afskedige fra Krigstjenesten, opsatte han sin Hjemreise ene og alene for at yde mig sin Bistand, og snart var jeg overtalt til, at vælge den prøvede Vens Fødeby til Opholdssted. Al Uleilighed ved min langsomme Forflyttelse, fra Leipzig hertil, tilfaldt den Utrættelige, hvis første Forretning i Hjemmet var, at sørge for alle mine fremtidige Beqvemmeligheder. Ham skylder jeg Huus og Bord for mig og min Tjener hos Madame Feltmann, Enke efter en schweizersk Officeer, og bedre kunde jeg ikke have været anbragt. Om

den billige Priis er det ikke værd at tale; aarlig Accord kunde have været sparet.

Med veemodig Taknemmelighed erkjender jeg den Lykke, at være omgiven af eiegode Mennesker, som forekomme mine mindste Ønsker, og vistnok ikke ville forlade mig . . . .

Laae min Helbredelse i Mulighedernes Rige, saa maatte jeg vel have min Omgivelses rørende Omhu at takke for min Gjenkomst til Livet; men forgjeves støttes og lappes en Bygning, rystet i sine Grundvolde. — Jeg føler min Tilstand, og venter intet Underværk af en Videnskab, den meest skuffende af alle. Piller og Draaber sluger jeg, til Næring for Andres Haab — saa den Føielighed bekommer dem bedre end mig. Den foreskrevne Diæt iagttager jeg, for ikke at bedrøve min Vertinde, der vaager over mig, som en kjærlig Moder, og har en nysselig Pleiedatter til Hjelp. Ogsaa om hende vil jeg fortælle. Den tiaarige Glut besøger mig gjerne, og hendes naive Yttringer røre mig stundom over al Forventning. Forleden spurgte hun om det var al den Snee, der var falden paa mig i Rusland, som havde pudret mine brune Lokker? —

Ak, Mathilde, jeg kunde have svaret: Nei Barn! men jeg blev pudret og malet guul, som en Citron, medens jeg forsov mig i Dresden. — En anden

Gang overraskede Fanchette mig, idet jeg havde fremdraget et lille Portrait — og hun vilde vide „hvem den deilige Dame var?“ Det er, svarede jeg, en Veninde, som jeg snart skal besøge. — „Hvad! vil De reise? men jeg gad nok vide hvor hun boer?“ . . . Jeg ogsaa! udbrød jeg med en Heftighed, som forskrækkede Barnet. Men ubeskriveligen vakte det, i Fanchettes Mund intetsigende Ønske, min egen Videbegjerlighed. Saaledes kan et simpelt Ord bore mig i Brystet, som et Spyd, og frygteligen ryste slumrende Smerte.

Iøvrigt lider jeg langt mindre, end jeg har lidt, og kan endnu stundom, af gammel Vane maaskee, synes ganske lystig. Jeg befinder mig saa at sige bedre, efterhaanden som jeg nærmer mig Maalet, vi alle skulle naae. Mangen en Ældre løber jeg forbi, og mangen en Yngre gjør Gjengjeld. Det er ikke fjorten Dage siden, at en lykkelig Kammerat ynkedes over min Skjebne — og igaar blev han begravet. Hvad Sikkerhed have vi da for vor Standpunkt her paa Jorden, fremfor Muldvarpe paa Toppen af en Vulcan? Men Faren er for almindelig til at komme i Betragtning hos de Sunde — der kunne falde om en Time.

Imidlertid forekommer mig mit Onde som en Smertens Masse, der, efter at have prøvet sin

Vægt paa mit Hjerte, er smeltet for at fordele sin tærende Gift i mine Aarer. Efter Catastrophen i Dresden havde jeg, for at beholde Livet, maattet tabe Hukommelsen.

Iformiddags besøgte mig atter en dygtig Krigsmand og intet videre: at sige et Exemplar af det store Oplag Grognards eller Urimelige, som, skjøndt bibeholdte i Tjenesten, ikke undsee sig ved at bande baade Freden og Kongen. Den stakkels Capitain begyndte med at forklare mig Ordsprogets Rigtighed: vieux soldat vieille bête (gammel Soldat gammelt Fæ) og tilføiede, at han maatte kede sig ihjel, hvis Freden skulde vare over sex Maaneder. Dernæst vilde han vide, hvorledes jeg bar mig ad "pour tuer le tems" (for at dræbe Tiden)? og jeg svarede: Forinden Tiden vil dræbe mig slaaer jeg den ikke ihjel.

Dræbe Tiden — hvilket fælt Udtryk! det overgaaer Zeitvertreib.

Og Mennesker, som trænge til Tidsfordriv eller Tidsdrab, vove at beklage sig over Livets altfor korte Dage? hvilket Nonsens!

Jeg kede mig? o nei! jeg lider, vænner mig til at lide; men keder mig ikke.

See her mine Rastdages Ordre du jour indtil nærmere Marschordre.

Indhyllet i en let Sommerkappe tilbringer jeg Natten i en vel udstoppet Vagtstol, og Diana slumrer for mine Fødder. Forlænger end Søvnløshed Døgnet et Par Timer, saa drømmer jeg dog uden at sove, og det keder mig ikke. Ved Daggry opvarter mig gamle Casper (en forhugget Levning af min Escadron) med Æselmelk, og pleier at opdage, at „min Forkølelse" er i god Bedring; den Lectie kan han udenad. Dernæst bringer mig Madame Feltmann sin venlige Morgenhilsen, og fornøier mig ved at spaae godt Veir. Klokken ni indfinder sig min Ven, og er mig dobbelt velkommen, naar han ikke røber Doctoren. Ogsaa finder han sig nu i, at dele min Frokost og spare sin Medicin. Han søger at vække min Appetit ved godt Exempel, og drikker jeg halvandet Glas Viin, saa maa han tømme Flasken. Det morer mig. Saa kommer Raden til Fanchette, og en Timestid, stundom længere, forglemmer jeg mig selv ved at beskæftige mig med hende. Jeg er bleven hendes Geographi-Lærer (en ellers ukjendt Videnskab mellem franske Pigebørn). Dernæst spadserer jeg og fordeler smaa Almisser til faste Kunder, som det fornøier mig at finde paa deres Post. Naar jeg kommer hjem er

det Spisetid, og som oftest krydrer en fornuftig Bordgjest Maaltidet; thi kommer ikke Doctoren, saa pleier han at sende mig en anden Bekjendt. Jeg holder ikke af at spise ene, og har altid to Couverts til Kammerspiisning. Om Aftenen savner jeg sjelden min tro Æskulap (han er Pebersvend) ved Skakbrettet, og Madame Feltmann gjør i min Salon les honneurs du thé saa godt, som en Stiftsdame, ma soeur.

Selv Tabet af min høire Haand fører jeg mig til Nytte ved at afrette den, som maa gjøre Tjeneste for to, saa længe det varer.

Angaaende min Antipathi for Sengen, saa kalder Doctoren den rigtignok fix Idee, og holder min Frygt for overdreven; men jeg veed bedst selv hvad jeg har lidt i Sengen, og hvorledes jeg er tilmode naar jeg maa ligge udstrakt. Hovedet kommer saa let for lavt, eller Brystet bliver for varmt, og saa er Beklemmelsen utaalelig. Desforuden læser man bedre opreist, og Lecture er min Sovedrik. Da jeg bad Madame Feltmann beholde sin Seng, for at have mine tre Værelser aabne og ryddelige, spurgte den gode Kone ret troskyldigen: om man da ikke kjendte til Senge der, hvor jeg havde hjemme? Det kalder jeg franske Spørgsmaal, men ogsaa Sligt

morer. Min Skrivetime tager jeg tidt om Natten. Er det at kede sig?

Nei, nei, hverken over Tvivlraadighed i Valget eller Overmættelse af Livets Nydelser har jeg at klage, og stod jeg end ene paa en Klippe, vilde mit Hjertes Hukommelse bevare mig for Kedsommelighed.

Men I, hvis Hoveder og Hjerter ere tomme, have I da ikke to Arme? Gid jeg kunde pløie Jorden istedetfor at tælles med blandt de unyttige Væsener den maa bære! men eftersom min Lediggang mellem Sophaer og Chaiselonguer er lovligen undskyldt, saa tilraaber jeg Eder, Hær af Dagdrivere, som reise sig om Morgenen for at lægge sig om Aftenen, arbeid, eller laan mig Eders Arme!

Hvis ikke Ordet mal honteux betegnede et andet beskæmmende Onde, saa burde ennui (Tidslede) bære Navnet.

Ikke veed jeg, om mine beskrevne Sysler ville slaae til i Tidens Længde; men de passe for Aarstiden, og det er vel nok.

Da jeg for syv Aar siden, en Bold i Storm og Bølgers Vold, blev tilbageslængt paa Europas Kyst — da belyste Haabets Fakkel Havnen, som modtog

den eventyrlige Yngling; men efter at have lidt Skibbrud paa Havet, hvis Havn er Graven, maa jeg vel erkjende mit Haabs Lys paa Jorden for et ægte Skjebnens Irlys.

Udsprungen af Intet for at fare — Gud veed hvorhen! gik jeg, som Somand uden Lods, for tidlig under Seil paa ubekjendte Dybder til ei at strande mod usynlige Klipper. — Mit Hjerte kun var mit Compas, og Elskov dets Magnet. Amalie holdt jeg for min gode Engel, da hun, et Barn fra milde Zoner, tilsmiilte mig i kolde Nord, og hun, kun hun kunde styre mig da jeg alt var lidt mere end Barn. Ak! hvi frarev man mig da min gode Engel? hvi faldt man paa, at ville tæmme mig med Svober og i Lænker? mit Blod var vel ei ringere end Lovens; — men det forglemte man .... Skeet er skeet, og tæmmet er jeg bleven, kun lidt forsilde, og lidt for voldsomt maaskee.

See derfor, Søster, betynger mig ikke sønderligen, hvad jeg som Dreng kan have forbrudt; at sige jeg har faaet andet, end Bagateller, at lægge i Vægtskaalene. Lad da Rousseau bebreide sig, at have bidt sin Amme i Brystvorten, som arrigt Pattebarn, jeg frygter ikke Himmelens Riis for større Barnestreger end det, — og betvivler, at den Alvidende tugter Skoledisciple efterat Formyndere og

Fyrster have været strenge nok. — Nei, men Lykkejægeres Haab, Eventyreres Tilflugt er under Erobreres Faner, og jeg var fuldmoden Yngling, da jeg solgte min Arm til vor Tidsalders Cæsar! — Lad Stjernen paa mit Bryst og Epauletten, som dingler over det tomme Ærme, skuffe Verdens Øine og gjenhæve mig, selv i min Konges Naade; — ei Kongernes Konge blændes af min Stads!

Enhver fransk Soldat, som har kæmpet for Frankrig, kan have Adkomst til Agtelse her og til Naade hisset, der ikke vedkommer mine saakaldte Laurbær.

Ikkun i sit Fædrelands Tjeneste kan Soldatens Mod være Dyd, og hans udførte Bedrifter opfyldte Pligter.

Og jeg, Søn af en Statsmand, der var Legitimitetens Forsvarer og Emigranternes Beskytter, jeg har kunnet ansee den trefarvede Cocarde for en Prydelse?

Ha! Mathilde, svært bliver Regnskabet, jeg aarle skal aflægge! . . . .

Hvilken Tummel mellem Hoved og Hjerte! hvilken evig Strid mellem Fornuft og Følelse!

Unægteligen har Politikens Vægtskaal mellem Europas Stater gjenvunden sin Ligevægt ved en Kæmpes Fald — og det til Beroligelse for mange med Krone og flere med Nathue beklædte Hoveder; men idet jeg lykønsker tyve Konger samt deres Leiesvende og Spidsborgere til, ved Elementernes Hjelp at have faaet Bugt med een Mand — saa formaaer jeg dog ikke, at istemme det moderne Te Deum over den Mands Nederlag.

Som fra Tajo til Wolga kunde vel sagtens Napoleons Ørn have naaet til Euphrat og til Ganges med Retour over Nilen; og tre Verdensdele stode maaskee Fare for at vorde franske Provindser. — Det havde været for galt, sandt nok; men indsee dog, Mathilde, at jeg, en betynget Samvittighed uagtet, ikke kan rødme over at have tjent Frankrigs Keiser, og nu derimod vilde rødme over at maatte tjene Frankrigs Konge. Nei, ikke Stumpen af min salig Arm gad jeg røre for den hvide Fane — Parlementairflaget, der, svunget af en Ørnebærer, forekommer mig som et Knæfald af en Hercules. „Den Fane bruger Mars naar han vil ha' Skjørter paa", erklærede vor Marketenderske.

See, ved slige Indfald hopper Soldaterhjertet, medens Invaliden søger sin Fornuft.

Men havde da ikke Pyramidernes Erobrere, Seierherrerne ved Marengo, Austerlitz, Jena, Wagram, Moskau — havde ikke de sidste fortvivlede Kæmper paa Keiserdommets Ruiner gjort nok, til endeligen at finde Hvile? Blodig var deres Hæder, men pletløs deres Ære! hvi forblev den det ei? hvi maatte Nød og Trang lænke Helte til Fjendens Faner? med eet Ord: hvi fordømtes Hæren til Meened?

Da Feltherren overgav sit Sværd tilkom det Armeen at strække Geværet for aldrig mere at hæve det! Condés-Veteraner kunde have opsamlet vore Vaaben og lært deres Sønner at bære dem. Ja, og var det voldtagne Frankrig for fattigt til at forsørge Resten af sin Helteskare, saa burde Europas Monarker have skillinget sammen til Oprettelsen af et Fredens Tempel eller Ærens Læ for Hæren, som var deres Skræk — og kunde vorde det endnu!

Ei næres disse Tanker ved ubillige Fordomme mod Frankrigs gamle Kongeslægt, og ei heller fremkaldes de blot af Æresfølelse; thi desværre staae de i Forbindelse med sørgelige Tvivl.

Ikke jeg tør indestaae for gamle Kammeraters Paalidelighed under Bourbonnernes Banner, og for almindeligt er alt et vist Ordspil over Eden, som paa Fransk (hvor det hedder prêter serment) ikkun udlaanes, til ei at forudsee at en Spøg, i paakom-

mende Tilfælde, kunde blive Alvor. Hil dem da, hvem ikke Noden tvinger til at „udlaane“ deres Eed i det gjærende Frankrig! og hil mig i min Jammer til at have fundet Naadsensbrødet uden atter at være bleven ledet i Fristelse! men forlade mig Gud, at atter opirrede Hjertesaar endnu nære en afmægtig Stolthed!

Og hvis Amalie gjenvaagnede i Liliernes kongelige Flor, hvis hendes Fader reiste sig for at feire Legitimitetens Triumph, hvis han bød mig Haanden for at lede mig til sin Konge og forene mig med sin Datter, hvilke Følelser vilde jeg vel saa nære, under Fredens Palmer og i Hymens Tempel? vilde jeg da endnu vove, høit at fordømme Rustan (Keiserens Livmameluk og en Emigrants Svigerson), som forglemmer sin Herre paa Elba, for sin Kone i Fjendernes Leir? —

O nei! o nei! indsee maatte jeg endeligen, at det var Amalies Fædreland, og ei Frankrig foruden hende, jeg tjente. Da hun forlod Jorden, greb jeg kun til Vaaben for at følge . . . . .

Og mig er det, som brauter af min Hengivenhed for Keiseren? — Ak ja, mig er det, som vil

tale med blandt de Levende, mig, det omvankende Spøgelse paa Livets Grændser . . . Formastelige Daarskab! jeg vækker Døde og gjenkalder mig selv paa Livets Skueplads, hvor jeg har ondt ved at gjenfinde min Fornuft, eller, rettere sagt, ved at finde den for første Gang! . . .

Og dog, Mathilde, betvivl det ikke, ogsaa jeg hylder Fredens Engel, som det arme Frankrig længe har maattet savne: ogsaa jeg ønsker nu, at Bourbonnerne maae vide at befæste den gjenfundne Throne — om end kun Ludvig XVIII. kan undtages, naar det hedder om Familien, „at den Intet har lært og Intet har glemt". —

Louis le Desiré er et skjønt Navn; gid dets Ægthed maa kunne holde Prøve! Velan da, vise Konge, hvis Charte muligen kan blive en Forligelses-Contract mellem det nye og det gamle Frankrig, hermed min Hylding! Æreslegionens forandrede Kors med Henrik IV. Billede i Napoleons Ramme vil jeg ikke længere vægre mig for at bære, og parre vil jeg Hædersmindet med Amalies Yndlingsblomst, den kongelige Lilie. Saaledes prydet haaber jeg imorgen (Søndag) som skyldig Pensionist at kunne overvære Gudstjenesten og Garnisonsparaden.

Mit Forsæt tro, bivaanede jeg igaar Militairmessen og Paraden, og det i fuld Uniform; men det var meer, end jeg kunde bære. Alt da jeg var paaklædt, som for ti Maaneder siden — for sidste Gang den 18de October — sporede jeg den betydelige Overvægt tilvenstre: Peltsen paa venstre Skulder, Sabel og Sabeltaske ligeledes tilvenstre; og tilhoire ikkun det tomme Ærme! En Arm mindre forstyrrer alt Ligevægten meer end nok uden Hjelp af Stads. Den ellers slæbende Sabel maatte jeg befæste ved Hoften; thi jeg vidste ikke Raad til at styre den, naar jeg skulde hilse eller bruge Haanden paa anden Maade. Casper maatte følge for at befrie mig for Peltsen, hvis jeg ikke holdt det ud, og gjerne havde jeg ladet ham bære Sabeltasken, som et Slæb. Men Doctoren støttede mig, og Ordonnantsen fulgte. Saaledes begyndte Kirkegangen, som jeg fast havde besluttet at fuldende, og lykkeligen naaede jeg vor imposante Domkirke — Strasborger Mynster, det hoieste Taarn!

Studs ikke, Mathilde, ved Valget af Kirken. Min Stilling førte det med sig, at jeg tidt maatte overvære den catholske Gudstjeneste; og nu var det tillige en Kongetjeneste saa at sige, jeg, som Pensionist, ansaae det for Skyldighed at lade mig indvie i.

Men troe mig, Søster, Militairmessen har noget særdeles Hoitideligt for Soldaten. I Forstningen

fandt jeg det noget anstødeligt, at see en Commando under Vaaben og en haie fra Kirkens Indgang op til Choret; ei heller syntes jeg om Janitscharmusik og alle Trommer for Alteret; men man finder sig i Alt; og hoitidelig er allerede en Regimentsstabs Indtrædelse og alvorlige Opgang til Choret. Og, naar saa siden Garnisonspræsten i fuld Ornat hæver Sacramentet, og hele Commandoen knælende præsenterer Geværet, og alle Trommer hvirvle hoit under Kirkehvælvingen — ja, saa gjennembæves mangt hærdet Soldaterhjerte af en uvilkaarlig Gudsfrygt, som neppe bedre kunde blive vakt. Er end den Rystelse sandselig, saa kan den dog vistnok blive, saavelsom allerede være, meer end det. Man har vel hos os i Nord havt Exempel paa, at Soldater kunne falde i Søvn under en lang Prædiken, og jeg hørte engang fortælle om Husarer, som havde ombyttet deres Psalmebog med et Spil Kort. Sligt seer man ikke, hvor Husarer med Sabel og Karabin maae gjøre knælende Honneurs for Almagten. I Sandhed, det var alt Noget vundet, at den franske Armee hver Søndag erkjendte en Feltherre større end Napoleon.

Men betænk, Mathilde, om ikke i min Stilling Overværelsen af Militairmessen i Strasborger Mynster igaar har kunnet være en ganske forsvarlig Gudstjeneste.

Dybt rørt fulgte jeg hele Garnisonsstaben ud af Kirken til Paraden. Der maatte jeg lade mig forestille for Divisions-Generalen, den ædle Reil, Massenas Svigersøn, som var Keiserens Adjutant. Generalen kjendte mig ikke; men jeg saae Taarer glindse i hans Øine, da han erindrede mit Navn og Tilnavn af en Armee-Bulletin. Han trykte min Haand med Varme, og sagde nogle tilsvarende Ord, som gik mig til Hjerte*. Dernæst indbød han mig til Middag; men jeg maatte undskylde mig paa Grund af min Mathed. Desuagtet var Generalen saa artig at indbyde mig een for alle Gange til sine Aften-cirkler . . . . Ak! Mathilde, da brast jeg i Graad, og kunde ikke svare. Det faldt mig saa pludseligen ind, at jeg „een for alle Gange" var forviist fra alle Forlystelser . . . . Jeg var en Besvimelse nær, og følte mig høist trykket over al den Opsigt, jeg vakte i den talrige Officeerkreds. Paa Doctorens Vink skyndte Casper sig efter en Vogn, og jeg blev kjørt hjem. .

Alt det var igaar Formiddags, og først iaften har jeg kunnet skrive, og tilføier nu min Erkjendelse om, at selv de meest kongeligsindede Officerer ære os Invalider. Det rørte mig, at en mig ubekjendt Garde-du-Corps-Officeer af høi Slægt vilde trykke

min Haand, medens en gammel Kammerat holdt den eneste, jeg havde at gjøre Gjengjeld med.

Jeg har paalagt Doctoren, ret taknemmeligen at undskylde for Generalen og hele Staben, at jeg ikke kan benytte al den forekommende Artighed, man synes at ville bevise mig her i Strasborg. Sandt nok, vi, saakaldte Bonapartister, savne ikke sympathiserende Venner i Rhinprovindserne, og allermindst i Elsaß.

Men med at bære Uniform er det med mig forbi. Jeg taaler hverken det stive Halsbind eller det tilhægtede Bryst, og end mindre Overvægten tilvenstre. Desforuden var det igaar varmt i Luften; og dobbelt varmt blev det mig om Hjertet. — Med Veemod, men dog med Fornøielse, sluttes denne Rapport, til Kjærminde i min Dagbog.

Den samme Garde-du-Corps-Lieutenant (Stabsofficeer), som iforgaars bød mig Haanden, lod sig i Formiddags mælde, og skjøndt jeg ugjerne modtager Fremmede, kunde jeg dog ikke afvise en nær Beslægtet af et bekjendt Fyrstehuus, følgeligen maatte den høie Gjest være velkommen. Efter nogle intetsigende Høflighedег kom vi til Sagen, den jeg mindst ventede, og hermed vil forklare.

Min høie Gjest var Lutheraner, som jeg; men meget oplagt til at blive en fransk Hertugs Svigersøn, og dertil maatte han først være Catholik. Han bad mig undskylde det Paatrængende i denne Meddelelse, og tilføiede, at han havde god Grund til at raadspørge netop mig, hvis jeg vilde beære ham med nogen Tillid. Jeg rødmede, og var i sand Forlegenhed over Opgaven, som jeg dog ikke kunde holde for et blot Durchlauchtigt Indfald. — Med Hensyn til Valget, der var faldet paa mig, vilde jeg hellere tage den ligefremme Raadspørger paa Ordet, end søge Forklaringer desangaaende; hvad Andet var der da vel at svare, end at Hjertesanliggender og Troesartikler maatte være uafhængige af hinanden? „Ja, men tillad mig at spørge", indvendte min Jævnaldrende, „om ikke De selv hælder eller har hældet til den catholske Troesbekjendelse?" —

„Deres Høihed," svarede jeg, „Eenhed i Christenheden vilde jeg ansee for det allerstørste jordiske Gode, og til denne Eenheds Fremme, havde jeg gjerne offret Liv og Blod, eller langt mere, end de Sygedage, jeg nu kan byde. Men paa enkelte Proselytter kommer det ikke an, især eftersom Overløberne ere gjensidigen, og, som Soldat, er mig al Desertion modbydelig."

„Det er en daarlig Trøst!" meente Prindsen.

„Er Deres Høihed forelsket?" spurgte jeg. — „Nei, Gud skee Lov! lod Svaret, ellers vilde jeg maaskee være deserteret, uden at bede Dem om Tilladelse. Men Partiet convenerer mig ellers i enhver Henseende, og kunde De opmuntre mig til det betænkelige Skridt, saa vilde det være saa godt som sluttet."

„Jeg takker for Deres Tillid, gjentog jeg: og troer at fortjene den, idet jeg besværger Deres Høihed, aldrig at blive Renegat af verdslig Egennytte."

Prindsen behagede at tilstaae, at hans Finantser vare meget maadelige, og denne hans tydske Prindsesyge havde jeg sluttet mig til ifølge hans Stilling i Frankrig. Ikke Guden Mars kunde have hidkaldet ham til Ludvig XVIII.s Bevogtning, og Plutus meer end Amor syntes H. H. at ville tjene i Tuillerierne. Ikke destomindre anseer jeg ham for en vakker ung Mand, og føler mig smigret ved hans Besøg, fordi jeg ikke indseer, hvad der skulde have ført ham til mig, hvis han ikke oprigtigen søgte mit Raad. Ogsaa troer jeg foreløbigen at have afholdt ham fra et utilgiveligt Skridt, som han vel ikke havde betænkt saa alvorligen som jeg. Nu agter han sig tilbage til Paris; men haaber at gjensee mig til Foraaret, sagde han til Afsked, uden at ane, hvor ondt de sidste Ord, jeg af ham kan vente at høre, gjorde mig. —

Ret alvorligt tog jeg dog ikke Visiten; thi den livsglade Prinds var ikke Manden, med hvilken jeg kunde have indladt mig dybere, end jeg gjorde, og desforuden blev jeg mig, som improviseret Raadgiver, selv fremmed. Med lidt længere Betænkningstid og Vished om at blive fattet kunde jeg vel have tilføiet Et og Andet, som f. Ex.:

Fornuften er Religion, siger man hos os; men mig forekommer det, at Fornuften er paa god Vei til at banlyse al Religiositet, eller frasige sig alle Mysterier — til Levning for Sindssvage.

Jeg har havt forlidt Omgang med oplyste Protestanter til ret at kjende Protestantismens Grændser, eller rettere sagt, jeg veed neppe om den har Grændser, og jeg kan ikke fatte, at en Videnskab, grundet paa en Aabenbaring, ikke en for alle Gange er sluttet, og dagligen kan være nye Fortolkninger underkastet. Derfor maa jeg ansee Protestantismens Væsen som en Flyvesand mellem Catholicismen og Deismen; thi Catholiker og Deister forekomme mig lige consequente, medens Protestanter, som lavere mellem Aabenbaringens Dybder og Fornuftens Fastland, i mine Tanker kunde kaldes Christenhedens Amphibier.

Enhver Tro paa Mirakler forudsætter Tillid til en hellig Aabenbaring, og med den Tillid kan det ikke være vanskeligere at troe paa hundrede, end at

troe paa et eneste Mysterium. Og derfor maatte man, med orthodox Tro paa Luthers Katechismus, ligesaa let kunne tage Pavens hele Lære med. Men Ulykken er maaskee, at Protestanter kunne blive til de allerynkværdigste Hyklere, idet de hykle for sig selv, Enhver for sig; thi, saavidt jeg kan skjønne, ere Rationalisterne Deismens Jesuiter.

Jeg kan forsikkre Dig, Søster, at en udmærket luthersk Taler for mig har bekjendt, at han var høist ulykkelig over at være Præst, fordi han maatte lære Andre, hvad han ikke selv kunde troe, og han meente, at det ikke gik de fleste af hans Colleger bedre, end ham selv.

At slige Religionslærere maae være meget tolerante, er kun altfor naturligt, og at de med sand Agtelse for Christi Moral kunne ansee alle christelige Troesbekjendelser for gode, er en Selvfølge. Men hvad Andet end Mangel paa Selvtillid er vel den Tolerance?

Rom derimod, som ikke anseer Bibelen for en hebraisk Gaade, der ikke endnu er løst, paatager sig at spare alle lærde Fuskere Uleiligheden af at commentere om igjen til evindelig Strid. Ikke Paverne, men Concilierne, erklære deres Beslutninger for ufeilbarlige, og det paa Grund af et helligt Løfte. — Hvi skulde da ikke Christenheden kunne erkjende en

monarkisk Regjeringsform med Scepter og Statsraad? Tage vi ikke i verdslig Henseende tiltakke med ringere Garanti, end der i den aandelige kan bydes? . . . . Men hvortil disse Spørgsmaal? Sagen er jo afgjort: Catholikerne svare ja, hvor vi skulle svare nei. Imidlertid har dog Catholicismens Selvtillid noget Misundelsesværdigt, og dens saakaldte Fanatisme er anderledes imponerende, end vor philantropiske Lunkenhed.

„Ikke vi, som kun erkjende een saliggjørende Kirke, kunne vælge," sagde Amalies Onkel; „men hvad binder Dem uoploseligen til Deres, hvis der kan være Frelse i flere?"

Mit Svar veed Du, Søster, og det bliver derved, fordi min Samvittighed har bekræftet det.

Men det er atter Tid til at søge Hvile, og den Vending, mine Monologer have taget iaften, vil neppe forurolige mig inat. Guds Naade synes mig altid nærmest, naar mine Tanker ikke klæbe ved Jorden.

P. S.

See her min Aftenpsalme, efter Elvire i „die Schuld" af Müllner:

Som den sidste Tone bæver
Under Haandens lette Tryk,
Som den gjennem Harpen svæver
Og sig hæver,

Maaskee kun for Jorden tabt —
Eller, som en falden Draabe
Gjennemleger stille Sø,
Kreds om Kreds sig taus afvinder
Og forsvinder
Henad fjerne Blomsterlund,
Give Gud i Stormens Blund,
At jeg maatte svinde, svæve,
Tonen eller Draaben liig!

Haardt er det, ei at kunne finde Læ for fremmed Medynk, naar man vender Speilet Ryggen, for at befrie sig for sin egen.

Kun Luft søger jeg udenfor mine fire Vægge; og med Veirets og Sygevogteres Tilladelse, sad jeg idag i en Allee bag Volden, da jeg atter blev en Gjenstand for paatrængende Nysgjerrighed. Et Par Damer nærmede sig for at see til, om det virkeligen var mig, de engang havde seet dandse. — Den Ene behagede at forsikkre mig, at hun ikke uden den Andens Hjelp vilde have gjenkjendt "le bel ingrat". — Den meer en flaue Reminicents aftvang mig et bittert Smiil; og jeg var sarkastisk nok stemt til at svare: „Til Tjeneste, mine Damer; den Utaknemmeliges Skelet sidder her for at helbrede Flaner."

Ret godt mindes jeg saavel Ballet, som den Skjønne, hvis Forekommenhed bortkysede mig.

Men veed Du, Mathilde, hvad en Balsal er? — Det er Forfængelighedens Tempel og Blufærdighedens Grav; det er den moderlige Svagheds Blomstertorv — til Udstilling af udsprungne Roser, som ei sjeldent hjembringes falmede. —

Du tvivler? hør da!

Smukke Pigers Mødre ere Mestre i, at lukke deres Døre for unge Officerer; men vi give Bal, og de kappes om, at modtage Indbydelsen: nemlig Døttrene, som vi ikke torde hilse om Morgenen, kastes i vore Arme om Aftenen; kun til Valts, sandt nok; men den Valts, til første Samtale, var tidt nok gjensidigen ventet — og for længe maaskee — til ikke ret at benyttes, især i et Land, hvor alle unge Piger sidde hjemme, medens alle unge Mænd ere ved Armeen. Skulde Venus's Døttre være Vestalinder, saa lad ikke Apollos Kunster bringe dem Mars's Sønner for nær!

See her Officeerballer, som jeg har kjendt dem:

I Salen samles vi, som Eneregenter, medens Forventningens Bænke efterhaanden fyldes af Byens fra os hidtil affondrede Gratier. Ved tilsvarende Revüe antage de Smukkeste let nok blotte Galanterier for alvorlige Hyldinger, og de mindst Indbydende holde Impertinentser for Galanterier. Nu blæser Orchestret til Attaque, og vi nedlade os til at vælge,

omtrent som Sultaner kaste Torklædet. Den stormende Valts begynder, og alle Sandser dandse med. Saa er Alting i sin menneskelige Orden.

Snart indbilde Mamaerne sig, at det er varmt, fordi deres Glutter have gløbende Kinder; Glutterne indbilde sig, at Dagens Amphitryoner ville være bestandigere, end deres Forgængere, og vi Husarer — de Yngste indbilde sig at de elske, og sukke indtil den Indbildning gaaer over, eller lære at bedrage Andre, efter at have bedraget sig selv.

Men til den Skildring, Søster, siig kun Du: „Den er overdreven, eller passer kun for Frankrig"; og jeg vil ønske, at ikke ogsaa den Tro maa være en Indbildning.

Ingen Erobringer ere lettere end dem, man dandser sig til; men hvorlænge de vare? det er et andet Spørgsmaal.

Blandt Kammeraters Baltrophæer, erinder jeg en Snees korte Forlovelser og et Par for lange Ægteskaber. I Kapitlet vedkommende bedragne Ægtemænd gad jeg aldrig være indviet.

Men at Piger, som bevogtes af lukte Døre, allermindst lære Selvbevogtning, er en gammel Erfaring; og derfor burde strenge Mødre hellere dagligen modtage Officerer, end sætte List paa Prøve ved Mistillid. Desforuden finder mangen en flygtig Inclina=

tion sin bedste Næring i Mangel paa nærmere Bekjendtskab, thi et indtagende Udvortes er Alt, hvad Phantasien behøver til at forsyne den Udvalgte med et tilsvarende Indvortes, og hvor ingen Modsigelse kan finde Sted, er vel den bestukne Phantasi undskyldt, idet den følger sin Naturs bekjendte Love. See der Nøglen til voxende Lidenskaber mellem talende Oine, besjælede ved et Haandtryk efter Valtsen. —

Saaledes nærede sig fra Gaden til Vinduet og fra Vinduet til Gaden en urimelig Tilbøielighed mellem en eenfoldig Lieutenant og en virkelig aandrig Pige; men Lieutenanten var meget smuk og dandsede fortræffeligt, baade med Hænder og Fødder. Moderen fandt for godt at beære mig med sin Tillid, for at bede mig finde paa Raad til at gjøre Ende paa sin Datters Daarskab, og jeg svarede: „Intet er lettere end det!“ kom vor Adonis imøde, aabn ham Deres Huus, og lad Frøkenen laane ham Ore saavelsom Oie, saa vil hun inden fjorten Dage forglemme Synet over Hørelsen. — Havde den bekymrede Moder fulgt mit Raad, vilde hun vel ei have havt sin Datters Bortførelse og Vanære at begræde, som Tilfældet blev.

Som oftest tjene Hindringer kun til at opflamme Lidenskaber, og for unge Elskende gives der neppe uovervindelige Hindringer. Ogsaa det havde jeg maaskee

selv erfaret, hvis jeg ei itide havde gjenfunden den, tilvisse siden Uforglemmelige!

Ja, Mathilde, meget skylder jeg min Agtelse for Amalie; men hvilken Qvinde fortjente vel denne Agtelse mere, end hun? Amalie dandsede som en Gratie, men dandsede aldrig udenfor Familiekredse. „Jeg kan ikke finde mig i, sagde hun, at dependere af fremmede Herrer for at faae en Dands, og endnu mindre i at maatte dandse med den første den bedste.“ Amalie yndede Skuespil, men afholdt sig fra Theatret, fordi hendes Kjøns Blufærdighed syntes hende vanhelliget paa Scenen. Vore Forrettigheder ydmygede hende paa Baller, og ved Balletter rødmede hun over Dandserinderne.

Ædle Stolthed! kydske Strenghed! var da Amalies Hjerte eders sidste Tilflugtssted? — Nei, Mathilde, ikke vil jeg fornærme et Kjøn, som ogsaa Du pryder; men det er ei idag, at jeg er oplagt til at efterspore qvindelige Dyder.

Ei heller veed jeg om nogen Qvinde, hende foruden, kunde have fængslet mig. Tre Mellemacts-Inclinationer erindrer jeg: den første, for en Paafugl, den anden for en Gaas, men den tredie og længste, som varede i fjorten Dage, var for en rar Pige — indtil hun sang som en Krage i en offentlig Concert! Men eftersom hverken Indbilskhed, Een-

foldighed eller falske Toner røbe sig i en Valts, saa vare vel mine Feilgreb saa tilgivelige, som mange Andres.

Hvilke jammerlige Reminicentser! Men det er Mødet med de gamle Coquetter, som har bragt mig i Harnisk, saa jeg glemmer, hvad jeg maatte love Doctoren. — Hvi lode de Flaner mig ei i Fred, istedetfor at forgifte mig Luften, jeg trængte til? forglemte være de!

Idag var Luften mild, meget mild, og jeg haaber, at den endnu vil være det imorgen. Saa vil jeg søge aaben Mark til Læ for al Paatrængenhed. Gud veed, hvor tidt jeg vil kunne naae ud af Strasborgs Porte, inden de bære mig ud og ned. — Ret mange Gange bliver det neppe.

En skjøn Aften har ieg nydt under Guds frie Himmel, og uforstyrret indtil Solens Nedgang, men kun til Veemod var jeg stemt.

Der sad jeg mod et Gjerde og paa et Leie af Høstfolks Troier og Bluser, som de flinke Karle beredvilligen tilbode mig; ak! gid jeg havde kunnet dele deres Arbeide, saa vilde Munterheden have fulgt med! Men Segl og Lee skar mig i Hjertet, ved

at berøve Marken en Prydelse, den ikke meer for mig vil bære, og ikke for mig fylder Ceres sine Vinterlader. Alt blegner Æolus's Aande den grønne Skov, med hvis Blade jeg for sidste Gang saae Zephyrer lege. Den første Efteraarsstorm bliver vel Signalet til min sidste Udflugt. Mangt smidigt ungt Træ, som Orkaner kun bøie, vil gjenhæve sig og vente paa Vaaren, men den udtørrede Stamme med knækket Green vil falde og ikke reise sig mere . . . .

Langt mindre enkelte Feiltrin, end mine korte Dages hele jammerlige Forbrug, har jeg at begræde. At feile er menneskeligt, men at drive Livet hen og søge Føden med blodige Tænder eller Vaaben, det er jo rovdyrisk. Jeg har nedtraadt Viinbjerge og Kornmarker, men ikke en Kartoffel har jeg plantet, ikke et Ax har jeg hjembragt. — Fred med de Krigens Offere, som ikke undte mig bedre, end hvad der ved mig kan være dem tilfalden; — men ikke en Skabning, kalder mig Fader, ikke et menneskeligt Væsen har jeg forsørget! . . . .

Et og Andet, grundet paa selskabelige Forhold eller Misforhold, paa Civilisationens Orden eller Uorden, maa der vel kunne siges til min Undskyldning; ja, meer end det: maaskee trykkes min Roes i det bebudede Værk Victoires et Conquêtes (franske Seiersmemoirer eller endeløse Feltrapporter); men

hvad Vægt kan al det indbyrdes Galanteri have hisset, hvor Konger og Staadere ere Ligemænd? Troer Du, Søster, at det Blod, jeg har ladet mig aftappe af Ærgjerrighed, kan opveie Sveden paa en Daglønners Pande? . . . .

Der gives Timer, i hvilke jeg kunde ønske min Helbredelse, men hvad saa? — For at gjenvinde eller rettere sagt, for at vinde nogen Selvtilfredshed, maatte jeg opgive min Pension, thi da først torde jeg ansee Tabet af min høire Arm, som tilstrækkeligt Sonoffer for dens Misbrug, men hvad skulde jeg saa begynde med den venstre? fortjene mit Brød vilde jeg, men kunde jeg det? — Arvet Stand og Rang, som jeg ikke arvede Midler til at soutenere, vilde rigtignok ikke genere mig, saa jeg for den Sags Skyld baade kunde og gad qvalificere mig til ærlig Haandværker. Dessforuden troer jeg paa et Adelspræg, der, liig Jødernes Stempel, aldrig forlader Den, som medbragte det i sin Fuldblodsfødsel; og deraf følger maaskee ogsaa, at ikkun sande Adelsmænd vilde kunne billige, hvad her min adelige Pen skriver. — Men hvilket Haandværk, hvilken Kunst skulde jeg med mindre end to Arme kunne drive? hverken Skrædder eller Skomager, hverken Maler eller Billedhugger tog mig i Lære, ikke engang Comediant kunde jeg blive. Hvorledes skulde jeg da i mit 26de Aar undgaae at være

et, mildest talt, overflødigt Væsen, og det maaskee endnu for et halvt Seculum?

Kort sagt, Mathilde, i min Alder burde jeg være selvstændig Mand, om end kun Læredreng hos en Mester, i hvis Værksted jeg med Tillid kunde see Fremtiden imøde. At lade mig føde ihjel af Frankrig, som jeg aldrig burde have tjent, vilde jeg ansee for lang og daglig Skam, og paa Naadsensbrød i mit Fædreland, kunde jeg end mindre have Krav. Med Sundhed og to Arme gad jeg staae for min Konge og sige: „Her er en Husar, der har gaaet Skolen igjennem; Deres Majestæt behage at gjøre ham til hvad De vil!" men, paa Ære, som Invalid tør jeg ikke ønske at leve, med mindre jeg skulde gjøre Bod, og søge Frelse ad en ganske anden Vei, som Trappist f. Ex.

Kjært er det mig, desangaaende at være kommet paa det Rene med mig selv, og sukker jeg atter, som idag, da jeg misundte travle Høstfolks Lod, saa vil jeg gjenlæse dette Blad, der sluttes med de tre allerhelligste Ord, jeg formaaer at udtale:

Skee Guds Villie!

Atter en trykkende Visit!

En fremmed Underpræfect (Amtmand) gjorde sig en Ære af, sagde han, at gjøre mig sin skyldige Opvartning. Han var en vidtløftig Beslægtet af Familien Saintlys, havde hørt mig omtale, og nu drev Nysgjerrighed ham, en passant, til min Dør. I min salig Faders Gjestfrihed mod Emigranter fandt han Paaskud til at foruleilige Sønnen med flaue Complimenter.

For fer Maaneder siden, fortæller man, levede den Herre i Paris af Spil og Gjeld, og nu administrerer han en Provinds. — Det hører til Dagens Orden. Enhver Intrigant, som conspirerede lidt med i Marts, og som i April bar en hvid Cocarde, stor som en Pandekage, burde have været Præfect i Mai; denne blev dog kun til Underpræfect, og det først i Juni. Nu var han ifærd med at gjøre sig vigtig og tilbyde sin Protection.

H. M. Ludvig XVIII., som erkjendte den gamle Armees Fortjenester, meente han, vilde vistnok lade mig vederfares Ret; og jeg, som ikke vidste om nogen Uret at sige, maatte spørge hvorom Talen var?

„Ih min Gud! hed det nu, Deres Dotation burde jo udbetales.“ — Ere da ikke alle Anviisninger paa tabte Domainer tabte eller Nul, og følgeligen strøgne i Budgettet? — „Netop, men med Protec-

tion lader sig meget udrette. Seer De, naar De blot tilsender mig en Petition, saa skal den blive indhændiget en viis høi Dame, der paatager sig at anbefale den til Herr de Bl . . . ., og saa er den i bedre Hænder end i Kongens, og følgeligen Sagen saagodt som afgjort."

Hele Forslaget var mig modbydeligt, og Protectionscanalen fra den Dandsemester til Favoriten blev mig væmmelig, dog eftersom Meddelelsen maaskee var grundet paa oprigtig Tjenstvillighed, saa afholdt jeg mig fra at være uartig mod en Enkegrevindes Ambassadeur. Jeg erklærede ham altsaa blot, at jeg agtede at tage tiltakke med min Pension, som, med Tillæget for Armen, var tilstrækkelig. Derpaa vrøvlede han noget om overdreven Delicatesse, og anbefalede sig.

At jeg ved Doctor-Attest har ladet mig befrie for at gjengjelde Visiter, kommer mig atter meget tilpas. Og Du betvivler vel ikke, Mathilde, at jeg ei tænker saaledes, blot fordi jeg ikke længe kan have Brug for Penge.

Men jeg har glemt at omtale et tidligere Beviis paa Enkegrevindens, nu vistnok oprigtige Deeltagelse i min Skjebne.

Jeg formoder, at hun indirecte følger mine Skridt, thi faa Dage efter min bedrøvelige Tilbage-

komst over Rhinen, beærede hun mig med en meget forbindtlig Skrivelse, i hvilken hun blot beraaber sig paa nordiske Erindringer, for at torde tilbyde mig Huus og Bord hos sig i Nancy.

Du vil indsee, Søster, at jeg hjerteligen har kunnet takke, uden at være fristet til at forlade Strasborg. Desforuden afholder mig en uforklarlig Gysen fra at træde en vis Grav nærmere, end jeg alt er den: — det vil sige en fire og tyve Mile ad Jordveien, og Gud veed, hvormange Dagreiser ad en anden . . . .

Da Du ifjor tilbød mig Penge, Mathilde, lod jeg vel blot svare, at jeg ingen behøvede, og det var sandt, men jeg var dengang for lidende til at indlade mig i Detailler, som Din gode Villie vistnok fortjente, og som aldeles maatte have beroliget dig, med Hensyn til mine ellers daarlige Finantser. See da her, hvor galant ogsaa Fortuna engang har været mod mig.

Paa Tilbagetoget gjennem Preussen, og nogle Marscher bag Berlin, blev jeg indqvarteret hos en Lotteri-Collecteur, og der lod jeg mig forklare, hvorledes man med nogle Ducater kunde blive til en riig Mand. I Danzig havde jeg faaet nogle Maaneders

Gage udbetalt, og var altsaa tilstrækkeligen ved Muffen, for at vove en halv Snees Daler, der skulde indbringe en Tonde Guld. Det Bedste, jeg ved den Leilighed gjorde, var at give Casper Loddet i Gjemme, med Løfte om fem Procent af Gevinsten, for at passe paa i Aviserne, og sørge for vor fælles Lykke. Havde jeg ikke gjort det, saa betvivler jeg høiligen, at jeg vilde være kommet til Penge, da Tid var, nemlig i Dresden. —

Da jeg der igjen var bragt saa vidt, at jeg kunde sporge min tro Tjener, hvorledes det saae ud med Kassen, aabnede han et Chatol, og viiste triumpherende paa en heel Bunke Guld. Jeg maatte naturligviis lade mig det sælsomme Syn forklare, og saa erindrede jeg, at det kunde have sin Rigtighed. Jeg havde nemlig vundet henimod 7000 preussiske Daler, og Casper havde med Doctorens Hjelp faaet Gevinsten disconteret i Dresden, og udbetalt i Frederiksd'orer. Dette Held opromte mig dengang en Timestid omtrent. — Først senere har jeg været istand til at paaskjønne den betydelige Hjelps hele Værd. Casper har ikke villet modtage mere, end sine fem Procent, og Doctoren kun et Guldulyr. Derimod har Casper forbeholdt sig den Fornøielse, Nat og Dag at bære en Guldkat om Livet, hele Skatten nemlig, og jeg er vis paa, at mine Penge ikke kunne være

bedre gjemte, end de ere det. Hver Maaned aflægger Kassereren Regnskab, og efter sidste Beretning maa jeg endnu have over 18000 Franks i Behold til Extra-Udgifter. De regulaire bestrides naturligviis af Pensionen. Dog nægter jeg ikke, at nogle Indskrænkninger kunde være raadelige, dersom hele Indretningen skulde være af Varighed; men, naar Du læser disse Detailler, Mathilde, vil det vistnok være Dig kjært at vide, at ikke Næringssorger have betynget mig. Tvertimod, eftersom jeg har Udsigt til at kunne føie min Cavaleernatur, indtil jeg faaer en anden. Min Misregning bestaaer ellers i, at jeg ventede de tusind Franks aarlig for Officeerkorset udbetalte, men ogsaa de ere strøgne for os Alle — foreløbigen, hedder det, og efterløbigen behøver jeg dem ikke. Mod Dotationernes Strygning kan der just ikke sønderligen indvendes, men at ikke Æreslegionens Fonds og Statuter respecteres, det er haardt, og vækker betænkelig Utilfredshed. Ikkun det simple Æreskors er tildeels endnu indbringende, at sige kun for simple Soldater og Underofficerer. Den Omstændighed bidrager rigeligen Sit til den foruroligende Opsigt, et nys udkommet Skrift almindeligen vækker, nemlig Carnots Brochüre: l'honneur et les honneurs (Æren og Æres-tegn).

Pensionerne ere meget knappe, Lieutenanter maae behjelpe sig med 3 til 400 Franks og Capitainer med 600 til 1000. De 600 Franks Tillæg for et tabt Lem, Arm eller Been, bleve egentligen kun decreterede for Invaliderne efter Slaget ved Wagram, men de gives dog vel endnu mange Andre. Mig bleve de tilkjendte, saa jeg, som nødtvungen pensioneret Stabs-officeer, ialt har henimod 2000 Franks. Det vilde være lidt nok hos os, men her i Frankrig lever man billigere. Var Keiseren bleven paa Thronen, maatte jeg rigtignok nu have havt mine 9000 Franks, men for ikke at have tjent hans Efterfølger, og hverken kunne eller ville tjene her længere, ere endda 2000 Franks ganske honnet Betaling.

See saa, Søster, det var en Finants-Artikel, den første og sidste der kan ventes af mig. Men jeg har dog villet vise Dig, at jeg veed hvad Penge er, og hvormange jeg har — jeg, som skulde male Caffe i Colonierne. Gud bedre det! de svære Lomme-penge for Resten af mine Dage kunde vel have været bedre anvendte. Dog lidt Godt har jeg maaskee alt gjort dermed, og mere haaber jeg at gjøre, ellers vilde de være tilovers. Skulde jeg have forbrugt de 7000 Daler til saakaldte Fornøielser, vilde Gevinsten have sat mig i stor Forlegenhed. Doctoren afholdt mig fra at afvise al Pension og forlade mig paa

Capitalen. Desforuden blev min Stilling afgjort i Keiserens Tid, og nu at betakke mig vilde være et ringe Offer under et stort Navn — eller Vindmageri til Finale.

At der gives Døde, hvis Ord leve, medens Levendes Snak døer i Fødselen, er en Trøst, jeg rigeligen har lært at paaskjønne; men langt mindre under Menigmands fordringsløse Tag, end i en vis Spidsborger-Sphære, som Andre kalde den dannede, og jeg den converserende, for ikke at sige sladdrende.

Hos hvormange Landmænd og simple Borgere, jeg paa lange Marscher har overnattet, spiist og drukket og talt ligefrem med, veed jeg lige saa lidt, som hvor tidt jeg har gabet mellem Honoratiores, ved Borgermester-Theer eller Apotheker-Assembleer; men vist er det, at jeg, siden jeg ophørte at være Cuurmager, og ikke lærte at spille Kort — hellere indelukkede mig i mit Qvarteer, end paatog mig at være aimable i min Verts Kreds. Derved fandt jeg underveis og i Cantonnementer Tid nok til at læse, men jeg læste, som omflakkende Soldater læse, mere for at more end for at belære mig. Det er en Bekjendelse jeg aflægger, og intet Exempel jeg foreslaaer; men

af de gode og slette Bøger, som faldt i mine Hænder, behagede jeg at uddrage de Steder, der tiltalte mig meest. Saaledes fremkom en Samling af Alvor og Skjemt i forskjellige Sprog, og den Potpourri har jeg kaldet mit Babylon, og i dette mit Babylon vil jeg indføre Dig, Mathilde, men med Forord:

Som Videnskabsmand er jeg Nul — ikke engang theoretisk Todtmacher: Soldat eller Doctor — og andre nyttige Kundskaber kan jeg heller ikke rose mig af at have samlet, men derved er nu Intet tabt.

Var det mig forundt at leve om igjen, og tage Livet fra den rette eller alvorlige Side, saa maatte, fremfor Alt, Theologien interessere mig; men dermed vil jeg just ikke sige, at jeg gad studere til bedste Characteer, for i Magelighed at kunne føde Kone og Børn i en Præstegaard. Mit Studium, som maatte hedde Universal-Theologi, kunde vel kræve Cølibat, som jeg desforuden anseer for noget, den ærværdigste Stand særdeles tilsvarende; men, at jeg desuagtet kunde blive saa gammel som Methusalem, uden at være sønderlig klogere, end de største eensidige Lærde, er en Frygt, jeg maatte tage i Betænkning, og som muligen vilde afskrække mig fra at søge den Slags Viisdom. En Hovedforskjel mellem den lutherske og catholske Geistlighed seer jeg imidlertid deri, at det hos os er langt vanskeligere at opnaae et Præstekald,

end at forestaae det, medens her det aldeles Modsatte finder Sted. Dog ogsaa den Omstændighed hensætter jeg under Spørgsmaalstegn.

Næst Theologi, som jeg ikke kunde blive færdig med, gad jeg dyrke Astronomi, til Udvikling af mit Begreb om Almagtens Uendelighed. En stjerneklar Nat er dens fortryllende Perspectiv, og Astronomens Øie maa være høitidelige Anelsers Speil.

At vi see klarere op- end nedad, troer jeg just ikke, men heller drømmer jeg mig dog gjennem Skyerne, end jeg roder i Støvet. Og derfor vilde jeg vel ikke falde paa, at dissekere Blomster eller spidde Insecter, som Naturforsker. Hovednøglen til al physisk Pragt finder dog Ingen, og man behøver ikke at forstyrre Mesterværker, for at beundre Skabelsen i det Smaa saavelsom i det Store.

Historien anseer jeg for et trøstesløst Studium, eftersom man i Folianter kun kan stave sig til, at det her paa Jorden gaaer op og ned med Alt, og uden noget tilforladeligt Fremskridt til Menneskeslægtens sande Bedste.

Af Geographi har jeg lært practisk meer end Nok til at være et Lys blandt Franskmænd.

For de skjønne Kunster har jeg aldrig sværmet, og, paa faa Undtagelser nær, sætter jeg Kogekunstens Producter høiere end alle de andres; men det er

Smags Sag, og min Skyld er det vel ikke, at min Tunge er begjerligere end mit Øre og mit Øie. Poesi, for Formens Skyld, er ikke min Sag, og Ingen kan laane mig Vers bedre tilpas, end jeg selv.

Efter slige Tilstaaelser, vil Du vel ikke vente stort af min litteraire Arsamling, og dermed ere vi bedst tjente Begge, Søster. Det hele tykke Hefte faaer Du ikke, fordi det ogsaa indeholder Adskilligt, som jeg kun for Vittighedens Skyld har gjemt, skjøndt det ikke var det værdt. Blandt Franskmænd bliver man let forledet til at ansee for godt, Alt hvad som er godt sagt, og derved staaer man Fare for, at fordærve meer end sin Smag. — Men til Sagen, at sige imorgen. Imidlertid vil jeg til en Forandring stræbe at tænke paa Ingenting, og hvile saa godt jeg kan.

See her en trøstriig Sandhed for Menigmand, eller den Fattige og Ringe, som de Rige og Mægtige let nok holde for ulykkelig — tildeels vel for at styrke sig i den Indbildning, at de selv ere Lykkens Skjødeborn.

„Dersom man nøie vilde gjennemgaae alle Stænder i Livet for at finde den sande Lyksaligheds Hjem,

maatte man ende med at beundre Forsynets vise Upartiskhed. Man maatte see Lyksaligheden lige fordeelt blandt alle Mennesker, uden maaskee at træffe et eneste, som kunde hovmode sig af sin beskikkede Deel. Den Fattige tilfalder mangen en Nydelse, som ikkun kan tilhøre den Fattige. Middelstanden henlever ofte lykkelige Dage, uforstyrrede af Misundelse og Anger. Ofte behøver den Overdaadige, især Statsmanden, sin hele Herlighed til ringe Adspredelse i utallige Gjenvordigheder, og det allerhøieste Sæde — Forfængelighedens bestandige Øiemed — er som oftest det allertornefuldeste — eller maatte være det, dersom den stakkels Menneskeslægt forstod at afslore Afguden under det forfængelige Gjøglevært, som skjuler den. Ved saaledes med Billighed at føre Alt til Regning, vilde Den, som ansaae sig selv for meest beklagelsesværdig, gjenfinde i sine Erindringer sin Andeel af Lyksalighed; en Anden vilde finde den i en Fremtid, som han forglemmer at haabe. En Tredie vilde i Naturens Gaver finde Erstatning for Lykkens, han maa savne; en Fjerde vilde finde denne Erstatning i sin Aands Overlegenhed, og Andre igjen i Biomstændigheder. Og Alle endeligen maatte erkjende en Ligevægt i Livets Goder, for alle de Væsener, som Gud efterhaanden indskyder paa Livets Skueplads."

(Margarethe af Valois. Novelle.)

„Lærer at skjelne mellem Livets Alvor og Livets Tant, og langt færre Glæder ville I ansee for misundelsesværdige."

(Greven af Dalmoni. Roman.)

Vaabenbrødre! Eder, hvis umættelige Ærgjerrighed jeg har deelt, Eder spørger jeg, have I Vished for, at der knytter sig større Lyksalighed til en Marschalsstav, end til en Corporalsstok? — Generalen som naaer hiin, staaer paa et Hædersbjerg, hvis Opgang Haabet bestrøer med Blomster, som visne bag dens nøgne Top — medens Ynglingen paa Ærestigens første Trin beruses af de Laurbærs Duft, han gaaer imøde — gjennem Haabets den blændende Laterna-magica. Og alle Ungdomsglæder ere hans, medens Veteranen maaskee forgjeves ryster al sin Hæders Bjælder for at bedøve dens Ledsagere — Gigt og Værk i alle Lemmer.

Og hvo gad nu spørge Napoleons Brødre, om Kroner ere et lykkebringende Hovedtøi? Lucien, som tog tiltakke med en Hat, erkjender Europa vel for den allerklogeste Broder.

Igaar bekrandsede Fanchette sig med Roser, og kaldte dem sit Diadem. Saa nøisom var vel og, som yndigt Barn, Josephine, den nys Hedengangne — og Marie Louise, den sidste Keiserenke efter

en endnu levende Mand. — Og Du, Mathilde, troer Du, at Perler og Juveler fryde Dig og Dine Lige meer, end Fanchette fryder sig ved at flette Blomster i sine Lokker? I Sandhed, Smykker ere godt Kjøb, naar man holder sig til de ægteste; men saa kloge pleie kun Børn at være. I Andre bære jo helst falske Blomster eller Bouquetter af Diamanter.

Al Værd er relativ; Daglønnerens Daler opveier Banquierens Million, og meer end een Hytte opveier mangt et Pallads. Europa var min Herre for snævert; en Huusmandslod er Bonden nok.

Qvæler ethvert Ønske, som er Misundelsens Foster, — fornægter enhver Glæde, som Forfængelighed nærer — og see saa til, hvad Forskjel der mellem Livets Nydelser for Alle kan være!

„Af Jord er Du skabt, og til Jord skal Du vorde."

Hvad Andet ere vi da, Enhver for sig, end en besjælet Klat Leer med fem Sandser, til Forbrug mellem Vugge og Grav? Men at Leret ikke vil holde længere for Hiin, som forgylder det, end for Den, som kun har Raad til at vaske Kroppen, see det er, hvad Stormand fortryder.

Mod Legemets Slid eller Alders Tand er der altsaa intet for Penge at faae; lad os da see til,

hvori Livets rette Fryd bestaaer, medens Sandserne slides.

Sult krydrer Maden, og Søvn reder Sengen: gjennem Sindet straaler Øiet, og til Øret lytter Hjertet. — Men hvad er da Hjertet? — Det er Sundhedsbrønden, som Aanden maa bevogte; thi let nok kan Kilden forgiftes, den røde; skyldfri Attraa, hedder Nøglen til Nydelsens Forraad, og den Nøgle var det, som fik Ruſtpletten — da den første Mands Attraa ei var skyldfri, og Paradisets Dør gik i Baglaas. — Os tilfaldt kun Jorden og den misbrugte Nøgle, vi have at polere, indtil den igjen passer til det os tiltænkte Hjem, som Adam forliste.

Ifølge Moses altsaa .... Den Autor er for gammel, ville vel mine Kammerater sige; men jeg forstaaer ingen nyere bedre, end den vi bør troe. —

Ifølge Moses altsaa, ere vi Syndens Børn, som kun Guds Naade nu i Christi Navn kan frelse og gjengive hisset, hvad vi her have tabt. Forskriften til den Frelse er os given, og de blandt os, som troligen følge den, og med Maadehold nyde, hvad Jorden kan byde, og med Tillid haabe, hvad Himmelen kan love — De, ja kun de kunne være de Misundelsesværdige her i Livet og de Udvalgte i al Evighed!

Men ogsaa i et nutildags almindeligere Sprog lader sig den Sætning forklare, og eftersom vore Forfædre maae have været Haandlangere i Babylon, som ved Sprogforvirringen gik hver sin Vei, for at bringe Forstyrrelsen videre — saa er der meget vundet ved, at kunne snakke sig tilrette med Alle.

Til Texten altsaa: Ligevægten mellem Vorherres, eller som Andre sige, Fortunas milde Gaver.

Sundhed, Appetit og Kræfter, kronede med en god Samvittighed, mener jeg, udgjøre et Lykkens Kløverblad, som maa kunne opveie tre Tønder Guld. Hvad mig selv vedkommer, saa vilde jeg vel anslaae det Kløverblad høiere, og ikke, hvis det var at gjenvinde, bortbytte det mod Millioner. Men lad det blive ved de tre Tønder Guld, som tilstrækkelig Taxation, til Beviis for, at Menigmand med Sundhed, Appetit og Kræfter just ikke er en Staader, eftersom, hvilkesomhelst Sandser han saa vil bruge, staae til Tjeneste — medens mangen en Riig, men syg og svag, ikke for alle sine Penge er istand til at tilkjøbe sig for fire Skilling Fornøielse.

De Overdaadige, som ikke bruge Armene, svøbe sig i Silke og Maar, for at holde Varmen, medens de gabe over ideligt Morskab, og hvad de saa længst udholde er, at fraadse Dagen hen. Til Natten have

de Edderdun i hver sin Seng, og hver i sin Floi tidt nok Herskabet sukker.

Ringe Folk, som til Dagværket reise sig med Solen, sande Ordsproget: Morgenstund har Guld i Mund! og Dagen med, naar man hverken gaber eller fraadser, men bruger sine Lemmer meer end sin Mave og ei mindre end sit Hoved. — De Lærde maae vel have deres aparte Nydelse, ved at indelukke sig fra Morgen til Aften, for at speculere til deres egen saavelsom til Andres Forvirring; men mig hover bedre Bondens og Haandværkerens Lod med dobbelt Appetit til Nadveren. Og har de end til Natten stundom Straa, i Leiet vel Intet der savnes.

Du seer, Mathilde, at jeg, som hverken hviler paa Edderduun eller Straa, men kan savne Meget i min Lænestol — Du seer, mener jeg, at min Forkjærlighed for de Stænder, som synes mig Naturens Love, eller vor jordiske Bestemmelse nærmest, endnu er den samme, som hiin Pages, der vel tidlig drømte om en Viv og en Hytte! . . . .

Ja, jeg tænker med Bourdaloue:

„Der gives ingen misundelsesværdigere Stand, ingen roligere, ingen tryggere, end den Mands, som i en frivillig Forborgenhed tjener Gud og sin Næste, uden Opsigt, tilfreds med sit lønlige Arbeide, forud-

sat at dette er nyttigt og overeensstemmende med Forsynets Planer."

Slige Sandheder modsiger vel Ingen, men Hvormange benytte dem? Netop deri ligger en Civilisationens Forbandelse, at vi eie Alt, hvad ret og godt er — i Bøger, og mindre i Gjerning, jo mere vi læse. Og fristes kunde man vel og til at troe, at netop lyse Hoveder allersnarest undtage sig selv for Pligter, som de prædike for Andre. Hver sit Kald, mene de vel; gid da Enhver, som formaner til sunde Armes Brug, maatte være saa lovligen undskyldt for Lediggang, som Invaliden!

Jeg saaer, gid Andre høste!

P. S.

At jeg let nok falder fra det Ene i det Andet, er mig intet Nyt, og kan vel ikke være anderledes; men idet jeg bemærker, at hvad jeg vilde sige til anførte Hovedsætnings Bekræftelse, er blevet til en Lovtale over de nærende Stænder, meer end Beviis for Forsynets Retfærdighed i Fordelingen af Livets sande Goder, saa vil jeg tilføie et Par Ord til Trøst for de tærende Classer.

En vis Mand sad engang i en Baad mellem en meget smuk Kone og en meget klog Dito, og den sidste spurgte Manden, hvilken af sine Ledsagerinder

han først vilde komme til Hjelp, hvis Baaden kantrede? — „Aa, svarede Talleyrand (thi det var Manden), De, Fru von Staël, har Forstand nok til at hjelpe Dem selv, følgeligen maatte jeg vel tage mig af min anden Nabo." Dermed vil jeg just ikke have sagt, at Forstanden tilhører de høiere Stænder; men, hvor ikke Forstanden slaaer til, kunne jo Excellencer lægge Guld og Diplomer i Lykkens Vægtskaal, saa vipper den dem vel op, medens igjen Andre med en Smule Aand stræbe at holde Balance.

Du har vel læst vor Tidsalders Mester-Værk: „Christendommens Aand"; men gjenlæs dette Blad med mig, Mathilde!

„Saa synlig som Overeensstemmelsen mellem alle øvrige Skabningers Egenskaber og Bevægelser i hele Naturen er, saa paafaldende er den indvortes Disharmoni i Mennesket. Der hersker en bestandig Strid mellem hans Forstand og hans Ønsker, mellem hans Hoved og hans Hjerte. Naaer han Civilisationens høieste Trin, staaer han paa Dydens, det allerlaveste. Er han fri, er han ryde, og forfiner han sine Sæder, smedder han sig Lænker. Glimrer han ved Kundskaber, udslukkes hans Phantasi, bliver han

Digter, formindskes hans Dommekraft; hans Hoved vinder paa Hjertets, og Hjertet paa Hovedets Bekostning. Han vorder arm paa Tanker i samme Forhold, som han beriges med Følelser; han indsnevrer sine Følelser i samme Forhold, som han udvider sine Tanker. Styrke forhærder ham; Svaghed bringer ham Ynde. Hver en Dyd medfører ham en Last, og hver en vigende Last berøver ham en Dyd. Betragte vi Nationer i deres Heelhed, støde vi paa samme Uovereensstemmelser og Omskiftninger. De tabe og gjenvinde vexelviis Aandens Lys. Den menneskelige Aand svinger rastløs sin Fakkel omkring Kloden, og belyser midt i Natten, som tilhyller os, skifteviis alle fire Verdenshjørner, liig hiin Himmelens Natlampe, der, uafladelig til- og aftagende, formindsker for et Folk det Skin, som det forøger for et andet. —

Er der da ikke stor Sandsynlighed for, at Mennesket, i sin oprindelige Tilstand, lignede den øvrige Skabning, og at denne Tilstand bestod i en fuldkommen Overeensstemmelse mellem Følelse og Tanke, mellem Indbildningskraft og Fornuft? Man vil vel dele denne Tro, og maaskee have den til Overbeviisning ved at iagttage, at den savnede Forening ideligen maa efterstræbes, for endnu at kunne nyde en Skygge af hiin oprindelige Lyksalighed, som Mennesket forspildte. Saaledes vil Man, blot ved en Række af

sig en Eneret? mon ei Mennesket skulde være hævet over det dyriske Instinkt, det maatte have, for, som den største Fristelse, at bekæmpe den — til Dydens Fødsel?!

Sandelig, Kjærlighed og Vellyst, eller Sjælens Fryd og Legemets Skam, ere Contraster, i hvis Forbindelse saavel Nøglen til Arvesynden, som til den indvortes Uovereensstemmelse i os, Adams Børn, kunde være funden. — I Eva forinden og i Eva efter Faldet, læser jeg alle faldne Engles Historie, og Skriften lærer mig, at den første Mand, født af Qvinden, blev til Brodermorder; men det første Mord var maaskee Blufærdighedens Drab ....

Tilgiv den meer end dristige Meddelelse, Søster, og lad mig henlede Dit qvindelige Blik til et blidere Gjenskin af samme Billede — i Bernardin de St. Pierres yndigste Skildring.

Paul og Virginie, som de, fjern fra Europa og fremmede for dets Sæder, hensmelte i Elskovs rene Fryd, og, under sødtduftende Palmer og den allerdeiligste Himmel, Arm i Arm, omvanke det evig skjønne Eiland — see, det Billede, Mathilde, giver mig en Idee om Edens ligesaa skyldfrie, som lyksalige Beboere! — Intet lignende Indtryk vilde den bedste Skildring af ægteskabelig Forening i min Sjæl kunne fremtrylle.

Men nok derom; blive alt Maadeholdsforeninger gjort latterlige, saa maatte vel enhver Tanke om Kydskhedsforening passere for aabenbart Galskab. Videre altsaa:

Mennesket stoler paa sine Uddannelses-Evner, og Europa hoverer over sin Civilisation; — men Geniets Fuldmaane belyste Athen og Rom forinden den straalede over London og Paris, og alt staaer den vel i forste Qvarteer over den nye Verden; — hvo veed da, om ikke for kommende Secler et rædsomt Morke skal tilhylle vore Lasters stolteste Huler, liig Sodoma og Gomorrha, nedsænkede i Forbandelsens Nat?

Nu brauter Europæeren af sin Aands Lys eller Irlys, og, svimmel over Æren at have gjettet Naturens mindste Hemmeligheder, formaster han sig til at ville udtyde Alt; — men Europæeren udtyder mig Intet, jeg nu behover at vide. At ikke Jorden er flad som en Solskive, eller at ikke Stjernerne ere Glasperler, vedkommer ikke min Reises Fortsættelse.

Hvad er jeg? hvorfra kommer jeg? hvorhen skal jeg?

Desangaaende siger mig hverken Newton eller Descortes Besked, og paa Verdens Skabelse à la Buffon, forstaaer jeg mig ikke. Til at forstaae Mo-

ses derimod, er det mig Nok, at troe paa Guds Almagt.

Hvilket Problem har da Philosophien løst? hvilket Mysterium har Methaphysiken gjennemtrængt?

Lad Børn more sig, og Mænd gaae i Barndom over al Nutidens Skolefuxeri! intet tænkende Væsen kan det tilfredsstille, ingen døende Christen kan det trøste . . . .

Hvor mangen en Time gaaer ikke spildt ved at lytte til Apostler uden Sendelse? Menneskeforstand er just ingen Sjeldenhed; skulle vi da tilbringe Livet med at laane, hvad vi selv have medbragt, og saa med at reise paa Puf ind i Evigheden?

P. S.

Over min phantastiske Hentydning til en Kydskheds-Forening, som vistnok ikke i udstrakt Betydning er tænkelig blandt Muligheder — vil jeg forklare mig.

Chateaubriand finder i Fornuftslutninger Beviis for Arvesyndens Tilværelse, eller med andre Ord, han seer den sandsynlige Aarsag til en paafaldende Virkning; — og den Mands Blik henleder mit paa den forbudne Frugt, som vel Ingen holder for en fransk Rainet. Den desangaaende fremsatte Hypothese anseer jeg ingenlunde for ny; men, hvor den

deles, mener jeg, maa Muligheden af en aandelig Forplantningsmaade være tænkelig, og det ikke blot fordi Begrebet „Almagt“ udelukker Begrebet „Umulighed“. —

Tre Mennesker! Adam, Eva og Jesus skyldte Almagtens umiddelbare Indflydelse deres Tilværelse; og betvivle end Fritænkere (inclusive Rationalister maaskee) Jomfru Marias hellige Reenhed, saa vil dog vel Ingen nægte, at den første Mand og den første Qvinde maae have været skabte al sandselig Hjelp foruden.

Men det første Par forsyndede sig; — den fuldkomneste Mand derimod forsyndede sig ikke, og blev hjemkaldt til Faderen, som Ungersvend. —

Aandelig Kjærlighed hæver Sjælen saa sandt, som den sandselige tidtnok fornedrer den. Mellem disse Extremer svævede maaskee Edens Beboere, da de vanhelligede deres Englenatur, og sank til Jorden ...

Sæt, at begge Kjøn skulde elske hinanden, men ikkun som Forlovede — hvad saa? — „Ja saa, svare skarpsindige Jagttagere, saa maatte jo Menneskeslægten uddøe.“ — Funtus! det havde jeg ikke betænkt; vi maae parres til Adamsslægtens Conservation, og for ikke at sætte Vorherre i Forlegenhed ....

At man let nok kan blive udleet ved at bygge paa usynlig Grundvold — og at alvorlige Tanker ere de allerlatterligste for Tankeløse, har jeg længe vidst, og imorges havde jeg Leilighed til at tænke: hvad der gjærer om Dagen, maa vel brygges om Natten; — thi netop inat drømte jeg, at utallige Øine stirrede paa de sidste Linier jeg skrev igaar. — Men de Øine, jeg skjelnede, vare lutter fæle Øine, eller klare Ruder, gjennem hvilke jeg erkjendte Banditer og Natmænd, skamløse Qvinder, og næseløse Kjærlinger; og alt det Rak og Pak grinede og skraalte omkaps omkring mig. Saa vidt var Drømmen i sin Orden; men gjet hvilket Skyggebillede der kom til? — Ankerstrøm var det, der tog mit Parti, idet han erklærede, at vi kom fra Maskeraden i Stokholm, for at dandse Carmagnolen i Paris. Og nu gik det ça-ira! ça-ira! i bedste Forstaaelse med al Jordens Afskum, indtil jeg vaagnede i Feberhede.

Men ogsaa den Scene i Drømmen lader sig udtyde:

Ankerstrøm træder frem, som Repræsentant for fornemme Forbrydere, og fra Maskeraden i Stokholm til Carmagnolen i Paris er der vel ikke for langt til at række sig Haanden, medens Store og Smaa i Nord og Syd valtse Dommedag imøde.

Ja, Drømme kunne være Gaader til rædsom Opløsning, og Sjælen, som kan undvære Dine, seer maaskee stundom klarest om Natten. —

Ak, Mathilde jeg drømmer meer end jeg sover; men vover sjelden, som idag, at søge en Nøgle til sælsomme Drømme.

Jeg har i min Sovestol dandset Fandango med Jeanne d'Arc, og inclineret for Charlotte Corday; jeg har spillet Ecarté med Danton og Robespierre, og drukket Aqua-Toffana med ....

Doctoren siger, at jeg tænker og grubler formeget, og deri har han vel Ret; men naar det er saagodt som ude med Legemet og ikke med Sjælen, hvad Andet kan man da gjøre?

Jeg har provet paa at ride, og vilde anskaffe mig Heste, hvis det gik an; men jeg blev svimmel og tabte Balancen i sagte Trav. Derover græd jeg som et Barn, og tog Afsked med de skjønne, mig kjæreste Dyr!

Strikke og spinde vilde være et passende Arbeide for mine physiske Kræfter; men ogsaa dertil hører meer end een Haand. Doctoren paanøder mig Selskab ved Bordet, og medens jeg spiser og drikker tilskaaren Mad og afmaalt Viin, finder jeg stundom Adspredelse. Hellere sidder jeg dog ved Skakbrettet, naar min Modstander er mig voxen; men hellere

endnu ved Skriverpulten, og mig selv aldeles overladt. Kun min keitede Haands Langsomhed har jeg saa atter, som nu, at ærgre mig over. Men tillige erkjender jeg, at det virkeligen er en Lettelse, at udtømme Følelser og Tanker paa Papiret. Ogsaa faldt jeg paa, at ville føre Dagbog paa Vers, eller skrive Svanesange; men, skjøndt jeg har Tid nok til at tælle Stavelser og søge Riim, saa forekommer mig dog al bunden Stiil som en Tankernes Tvangmølle; og naar disse Blade naae Dig, Mathilde, haaber jeg, at Du vil takke mig for, at have holdt mig udenfor den Mølle. Ellers ere Sonnetter og Elegier, som jeg selv er bleven ked af, til Tjeneste; men er Sligt Gudernes Sprog, saa beklager jeg dem, og vil nu helst være fri for at orgle med. — Synes Dig ikke selv, at megen Beundring for langtrukne Digte istemmes par bon ton eller af Modepligt? troer Du at mange Læsere, som tale med om Klopstocks Messiade og Voltaires Henriade, have meer end gjettet sig til eller gjennembladet Indholdet? Fenelon og Chateaubriand derimod lade sig læse og nyde, som sande Digtere, netop fordi det ikke faldt dem ind at skrive lange Bøger i monotone Vers.

Tag disse Bemærkninger for hvad de ere: Frugter af min Husarsmag, og jeg har ingen anden. Skal jeg være à mon aise, som Din Skribent, Ma-

thilde, og Du har opfordret mig dertil, saa maa nu min Pen flankere mellem Tanker, som fordum min Sabel mellem Kosakker.

Men speiler sig ikke mit Soldaterliv paa dette Blad?

Jeg vaagner op i Kamp mod onde Aander, og jager dem paa Flugten — for fredeligen at passiare med min Søster. Saaledes vakte mig før Trompeten til Angreb mod Fjenden, — som endte i en munter Bivouak, eller i et trygt Natteqvarteer.

Men i Aften skulde jeg have været i Selskab, og dermed er det ude. Jeg afslaaer alle Indbydelser, og har ikke kunnet overtale mig til, at gjøre en Undtagelse for min venlige Vertinde. Fanchette har forladt mig ganske vred derover; men min første Prioritet paa Doctoren, har jeg derimod for i Aften opgivet. Min Skaal paa god Bedring skal drikkes i Punsch, og jeg vil gjøre Gjengjeld i Sukkervand. Din Skaal med, Mathilde, og saa god Nat!

Jeg var atter paa Vei til mit Babylon; men Casper meldte sig til Maaneds-Referat, og saa maatte jeg være hjemme for ham, som Ludvig XVIII. for Monsieur Hue. Kongens Kammertjener refererer maa-

nedligen over 150,000 Franks, og min over 100. — Det er hele Forskjellen i vort Gratialsystem. Men H. M. og jeg gjøre vel lige klogt i, at tage en paalidelig Tjener til Hjelp ved Pengefordelingen.

Sagen er den, Mathilde, at eftersom min hele Oeconomi er beregnet paa sex Maaneders Tilværelse, saa har jeg kunnet bestemme 100 Franks maanedligen til Fordeling mellem Trængende, og jeg finder Fornøielse i, desangaaende formeligen at referere med Casper.

Idag maatte jeg dog erkjende, at min Finantsraad ikke altid er saa klog, som ærlig og ufortrøden i at bære Guld paa Maven; thi paa Udgiftslisten figurere 25 Franks, udlaante til en Commandeer-Sergeant, og det er nu alt tredie Lønningsdag siden det upassende Laan burde have været dækket. Deraf slutter jeg, at en Compagni-Kasse er i daarlige Hænder, og jeg har maattet befale Casper at melde Sagen for Capitainen — til Banquerots og Cassations Forebyggelse. Tillige forbydes alt Udlaan, og især til skamløse Underofficerer og derover, — og det paa Grund af, at slige Udlaan ere det bedste Middel til at gjøre sig Uvenner, hvis man ikke foretrækker, at være Pengene qvit, og uden at faae Tak for dem.

Men hvad jeg egentligen vilde fortælle, Mathilde, er en langt alvorligere Sag, end det spildte Laan.

Iforgaars mødte mig et Menneske, som jeg, skjøndt han saae ud som en Stratenrøver, troede at gjenkjende, uden at vide hvorfra; men Karlen undveeg mit Blik, og Mødet var forglemt. Nu derimod veed jeg, at det fortvivlede Menneske engang var en smuk og flink Underofficeer, som en Ruus bragte paa Galeierne. Hermed Historien.

Jolly, Søn af en velhavende Klædefabrikant i det nordlige Frankrig, stod som Corporal i Regimentet, der optog mig som Recrut. Først var han min Protector, og blev min Kammerat og Ven, da vi begge vare Vagtmestere. Drikfældig var han just ikke, men en Ruus engang imellem kunde ikke skade, hed det, og ifølge den Mening havde han en Søndag Eftermiddag fordybet sig i en Viinkjelder, da det faldt vor Lieutenant ind, at ville tale med ham. Vi laae i Baireuth, og jeg havde netop Staldvagt, da Lieutenanten i ondt Lune spurgte efter Jolly, som ingenlunde var forpligtet til at være hjemme til den Tid. Jeg svarede, at min Kammerat vistnok vilde indfinde sig ved Appellen, og at jeg imidlertid ikke vidste, hvor han var. Men en for tjenstvillig Recrut paatog sig strax at finde Vagtmesteren. Da jeg hørte det, og kjendte Jolly, vilde jeg hellere følge med Budet, som jeg ønskede Pokker i Vold. Vi havde ikke tyve Skridt at gaae, og Lieutenanten vilde vente i

Stalden. Da jeg sagde Jolly vort Ærinde, svarede han: „Vil Lieutenanten tale med mig forinden Appellen, saa kan han komme til mig." Mine Forestillinger hjalp ikke, og alt hvad Jolly vilde love, var, at følge med, naar Flasken var tom. „Saa skjenk da i for mig med", sagde jeg, for at faae Ende paa Flasken; men det var Olie i Ilden: „Bravo, raabte Jolly: endnu en Flaske!" Nu vare gode Raad dyre, thi Recruten, som stod ved Døren, kunde jeg ikke forlede til at lyve med mig for Lieutenanten, som, paa Grund af min Staldvagt, maatte oppebie min Tilbagekomst. I min Forlegenhed skjenkede jeg selv i Glassene, og satte saa Flasken haardt nok paa Bordet til, at den maatte knække. Derover begyndte Jolly at bande, og jeg var i Færd med at berolige ham, da i det samme Lieutenanten traadte ind i Viinstuen, og stod ligefor det vaade Bord med fyldte Glas, Flaskeskaar og en heel Flaske. „I fordømte Drukkenbolte!" var Lieutenantens første Ord, og: „Er vi fordømte Drukkenbolte, saa skal Du sku drikke med!" lød Jollys Svar, idet den skjebnesvangre Flaske klinkede med Lieutenantens Chacot, saa Stumperne og Vinen gav ham Styrtebad. —

Ulykſalige Overilelse! Jeg selv maatte arrestere min fortabte Kammerat, der nu, bleg som et Liig, fulgte mig til Hovedvagten, uden at mæle et Ord.

Tredie Dag derefter stod Jolly for Krigsretten, og bad om Kuglen for Panden, som tilkom ham; men af særdeles Hensyn og ubarmhjertig Naade slap han med fem Aars Galeistraf. Hans Liv blev frelst; hans bedre Jeg blev myrdet . . . .

Det var Mennesket i Stratenrøver-Optoget, der iforgaars gjenkjendte mig; men, som han siden sagde til min Tjener: jeg saae for godt ud i Klæder og for daarligt ellers, til ikke at see sig for, inden man kom mig nær.

Tak for den Skaansel, arme Jolly!

Han har bekjendt for Casper, at han, efter at have „udtjent" (udstaaet sin Straf) i Brest, havde funden Raad til at indsmugle sig i Paris, istedetfor at naae sin Fødeby. I Paris forhjalp „Kammerater" (frigivne Slaver) ham til en „ret god Ansættelse i Politi-Ministeriet" (han blev Gadespion); men han fandt „Handelsveien" (blandt Smuglere paa Grændsen) fordeelagtigere. Nu havde han været „i Felten" (mod Douanelinien) og mistet „sin Bagage" (Contrebande); men han glædede sig til, at have gjenfundet sin „bedste Kammerat" (mig), som vel ikke vilde lade ham i Stikken.

Ved Ordet „bedste Kammerat" om sin Herre, var Casper i Begreb med at kaste Kjeltringen ud af Forgemakket, som han havde naaet. Af Medliden-

hed lod min tro Cerberus sig dog noie med at erklære, at dersom Jolly vilde naae ind til mig, saa maatte han for det Første opgive al Erindring om Kammeratskab, og, for det Andet, være ædru. Kort, ifølge Aftale; skal den Ulykkelige melde sig hos Casper imorgen tidlig, og saa haaber jeg at kunne modtage ham; men hvorledes jeg vil kunne hjelpe ham forsvarligen, det er mig endnu en Gaade, som i Sandhed ikke er let at løse. Jolly kan neppe være tredive Aar gammel, og seer, skjøndt forsvíret, sund og stærk ud endnu. Derpaa maa jeg tænke og bygge i Nat.

Kl. 8 meldte Casper mig, at Jolly havde indfunden sig, og jeg lod ham vente over en halv Time, blot for at betage ham al Idee om Familiaritet. Da han saa traadte ind, skyndte jeg mig med at sige: „Sæt Dem, Jolly, og lad mig tale." Han satte sig ved Døren, og jeg begyndte:

„Jeg har ikke glemt, at vi vare Venner, Jolly, og havde De baaren Deres Lænker med Ære i Livet, saa vilde jeg nu ikke have Grund til at nægte Dem min Agtelse; men De er sluppen fra Galeierne for at vælte Dem i en Pøl af Gemeenheder, som ned=

værdiger Dem i mine Øine langt meer, end den overstandne Straf. — Hvad kan jeg nu gjøre for Dem?" —

„„De kan give mig nogle Penge, Commandant,"" (den mig tilkommende Titel) „„og lade mig gaae, for hvad jeg er,"" svarede det raae Menneske, idet han reiste sig.

„Det kunde jeg nok, Jolly," svarede jeg; „men for at friste Deres jammerlige Tilværelse med Brændeviin, er jeg ikke oplagt til at give Dem en Skilling."

„„Saa anbefaler jeg mig, og takker for Prædikenen."" Han vilde gaae.

„Den er ikke ude endnu, Jolly; men hvis De vil høre den tilende, saa vil jeg betale Dem Uleiligheden med en Louisd'or."

Han studsede, og tog igjen Plads; jeg vedblev: „Politiet har vel meer end een Aarsag til at efterspore Dem, og venteligen vil De paany søge Læ blandt Smuglere; men det kan neppe længe gaae godt, og jeg behøver vel ikke at sige Dem, hvad Ende det let nok kunde tage. — Hør, Jolly, jeg har drømt om, at De endnu kunde blive til et skikkeligt Menneske, og vil De hjelpe med til den Drøms Opfyldelse, saa vil jeg betale denne Opfyldelse med 1000 Franks og derover." Denne Yttring bragte ham Taarer i Øinene.

„„Ak! hvad skal jeg gjøre?““

„De skal blot finde Dem i, at tjene Deres Brød paa en ærlig Maade. Jeg veed, at De skriver en god Haand, og at anbringe Dem som Skriver, var vel ikke umuligt; men det vilde neppe føre Dem videre. — Har De ikke Idee om noget Haandværk?“

„„Jeg har maattet baade sauge og file paa Galeierne.““

„Godt, saa maatte det nu vel ikke falde Dem vanskeligt, ordentligen at lære Snedker-Professionen. Vil de blot love mig Flid og Udholdenhed i et Par Aar, saa lover jeg Dem derimod, at tage mig af Deres Skjebne efter bedste Evne. Men at jeg tillige vil gjøre mit Bedste til, ikke at blive narret, maa De finde Dem i.“

Denne Betingelse uagtet, modtog den Ulykkelige mit Forslag med Begjerlighed, og vistnok vare hans Taknemmeligheds-Yttringer oprigtige. Paa deres Varighed kommer det an. At han frygter Politiet, kommer mig til Hjelp, og spotter kun ikke Drikfældighed saavel hans egne gode Forsætter, som mine gode Hensigter, saa er der endnu Grund nok til at haabe det Bedste.

Foreløbigen paalagde jeg Casper at sørge for, at Mennesket, der saae ud som en Vildmand, blev ordentlig barberet og klippet, og dernæst maatte han have reent Linned og skikkelige Klæder paa Kroppen.

Det var nogle Timers Arbeide. Imidlertid lod jeg den stræbsomme Snedker, som boer her ligeoverfor, og som jeg ikke blot har tænkt paa før idag — atter kalde op til mig, for at tage fornøden Aftale. Mesteren lod sig ikke vente, og jeg fandt ham beredvillig til at tjene mig. Jollys Hovedulykke troede jeg ikke at burde fortie, men erklærede mig tillige for Cautionist. — Betingelser bleve aftalte, og en billig Accord formeligen sluttet.

For Spisetid' præsenteerte Caspar mig min Protegé, som en proper klædt simpel Haandværker, og som saadan er han alt overleveret Mesteren.

Doctoren maatte forføie sig til Divisions-Generalen, aflægge directe Rapport om hele Sagen, og bede om velvillig Beskyttelse i paakommende Tilfælde. Min Ven var heldig nok til strax at blive indladt, og den for sit ædle og blide Sind saa vel bekjendte General modtog Meldingen med Deeltagelse, og lovede Alt, hvad jeg med Billighed torde haabe.

Saa vidt kom jeg idag, Mathilde, og ikke den Dagmarsch har fatigeret mig — skjøndt Morgenscenen var noget angribende. At jeg ikke, hvis Planen lykkes, vil kunne oppebie Resultatet, er vistnok en sørgelig Tanke; men den knytter sig jo til saa mangt et menneskeligt Forsøg. Vilde vi kun plante til Læ og Skygge for os selv, saa maatte vel Skovene snart uddøe.

1500 Franks har jeg bestemt til Jollys Forsorgelse. De 500 maae slaae til, medens han er i Lære, og de 1000 til at sætte sig i Vei som Frimester — i Amerika maaskee, hvis der ikke findes Raad til at skaffe ham Borgerret i Frankrig. Men Pengene skulle blive udsatte saaledes, at de ikkun tilfalde det fortvivlede Menneske, hvis der er Haab til, at de ikke ville blive misbrugte. Ogsaa derover paatager sig min Ven stadigt Opsyn; thi Doctoren er brugelig til Meget, skjøndt ikke til det han, som Læge, saa gjerne vilde! —

Nylig forlod mig en Capitain (Secondritmester), der var min Formand i Regimentet, indtil jeg blev hans Foresatte, som Escadronschef. Efter Alderen at domme kunde han have været min Fader, og det var hans Ulykke. Han taltes nemlig med blandt de dygtige Subalterne, som Keiseren agtede, for hvad de vare, men ei sjelden forbigik, fordi, siger man, han holdt dem for vel gamle til at avancere. Nu derimod er Capitainen endeligen foreslaaet til Escadronschef, og venter dagligen sin forsinkede Forfremmelse. Desuagtet sværmer den gamle Kriger ikke destomindre for sin Keiser! og raisonnerer det bedste han kan mod Ludvig XVIII.

„Hvad Fanden skal vi med en Konge, der holder Revue i sin Lænestol?" spørger han, og tilføier: „At det er en skikkelig Mand, vil jeg gjerne troe, og hans Charte er vel ikke saa galt; hevngjerrig er han heller ikke, det var Synd at sige; men — men ...." Men hvad, gamle Ven? — „Men jeg vil hellere begynde forfra under Napoleon, end ende under Ludvig XVIII.!"

See der den gamle Armees Aand! og den Aand uagtet, anseer man Frankrig for beroliget? — —

Hvad nu Napoleon paa Elba tænker, veed vel ingen af os; men var ikke hans Afkald paa Thronen saa oprigtigt, som formeligen underskrevet i Fontainebleau — saa Gud bedre det! Sætter Keiseren atter Foden paa Frankrigs Kyst, saa kunde vel det Fodtrin gjenrynste hele Europa!

Det betænkte jeg, da Capitainen atter tog Ordet og pludseligen spurgte mig: hvad jeg vel vilde gjøre, hvis det skulde falde den lille Corporal ind, at komme hjem igjen? — Hvad mig selv vedkommer, bemærkede jeg, saa er jeg vel fritaget for at svare. — „Hvorledes, Commandant! hvis ikke De reiser Dem for Keiseren, saalænge De endnu kan røre en Finger, hvem skulde da?" — Ingen, Capitain! i Ærens Navn, Ingen, svarede jeg med Eftertryk, og som om jeg havde talt for Fronten af min Escadron, saa Capitainen kun havde at lystre.

For Øieblikket imponerede min Erklæring; men af Varighed var Indtrykket ikke, og Capitainen begyndte paany:

„De er hævet over en stor Forlegenhed ved at være ude af Tjenesten; men sæt nu, at De atter var min Chef, og sæt saa tillige, at Keiseren saagodtsom ene red Regimentet imøde, hvad saa?" — Saa vilde jeg være i stor Forlegenhed, det nægter jeg ikke; men De taler om Regimentet, følgeligen stod Sagen til Oberstens Afgjørelse. — „Og hvis nu Obersten var den fordømte Monsieur le Marquis, som Hertugen af Angouleme har skjenket os, og som i omtalte Tilfælde kunde være istand til at commandere: Skyd ikke; men fang Uhyret levende! i et Jernbuur skal det forevises i Tuillerierne — hvad saa?" — Saa vilde jeg ønske Obersten Fanden i Vold, salutere for Keiseren, og ride hjem. — „Og dermed vilde De blive kaldt for en Krigsret, for ikke at have pareret Ordre. Men sæt nu, at jeg var Obersten, og faldt paa at sige: Velkommen, Sire! Regimentet er til Deres Majestæts Tjeneste! hvad saa?" — Saa burde jeg skyde min Oberst for Panden i Kongens Navn, for at frelse vor fælles Ære; — men vilde vel af Mangel paa Mod dertil, ogsaa i det Tilfælde, gjøre høire om, og ride hjem. — „Holdt, Commandant! jeg vil hellere selv ride hjem, og gjøre Dem til Oberst!"

— I Sandhed, Ben, De sætter mig paa Pinebænken!
— „Ih nei, jeg giver Dem jo et Regiment og den allerhvideste Fane med gyldne Lilier i, som De blot skal frelse fra Ørnens Kløer. Med andre Ord, jeg vil blot lade Keiseren ride lige mod Fronten, for at sige til Obersten: Aha, min kjække Scandinavier, er det Dig, som skal fange mig“? . . . . Hold op, Capitain! hold op! sukkede jeg, og skjælvede over hele Legemet . . . . Gud være lovet, at jeg ikke kan være udsat for lignende Møde, eller lignende Tiltale!

Jeg var meget angreben af de inqvisitoriske Spørgsmaal, og Besøget blev mig dobbelt trykkende, eftersom en vis Spænding var uundgaaelig mellem Capitainen og mig. En passe-droit (Forfremmelse paa Formandens Bekostning) tilgives sjelden af den Tilsidesatte, og derfor befrygtede jeg næsten, at Capitainen fandt Fornøielse i at være min Plageaand, skjøndt han fra min Side naturligviis havde mødt fordoblet Artighed. Men at jeg desuagtet, og især som ung Udlænding, havde været ham en Torn i Øiet, var ligesaa naturligt. — I min Forlegenhed vidste jeg nu ikke bedre Raad til at forkorte Visiten, end — at hoste til jeg spyttede Blod og maatte hvile (Uleiligheden er ikke stor). Da den gamle Kammerat tog sin Hat, bad jeg ham til Middag imorgen,

og det gjorde mig ondt, at han ikke kunde (eller vilde?) tage tiltakke.

Ei heller ham venter jeg at gjensee; thi han vender tilbage til Luneville, hvorfra han har maattet escortere nogle altfor hoirøstede Landsmænd til Grændsefæstningen. — Hvilken sørgelig Forretning for ham og hans Lige, som vel maae føle, at de maaskee selv kunde trænge til Escorte! —

At Napoleon ikke vilde have været mindre stor, dersom han, fra Thronen af, havde forlangt Fristed i Amerika, og der, en Washington liig, opgivet Scepteret for Ploven — have alt Andre sagt, og jeg tænkt. Ja, i Sandhed, et Lyststed i Nærheden af Boston, eller Philadelphia, var at foretrække for den jammerlige Souverainitet over en ubetydelig Ø i Middelhavet, og alt nu synes man almindeligen at anerkjende, at Keiserens Stilling paa Elba har Noget, saavel foruroligende som smaaligt. Det Smaalige var ham af Parises kronede Gjester vel undt; men det Foruroligende? ..... Var da ikke den hele hellige Alliance begavet med en Smule Forudsigt? Hvor letteligen kunde ikke for faa Maaneder siden Frankrigs Rolighed og Europas Fred have været langt bedre garanterede, end de nu ere det! —

Ikke behøver man at være Prophet for at indsee at Meget er afhængigt af Keiserens Retfindig-

hed. — Blokeer ham tilsøes, og omgiv ham med Spioner tillands — en mørk Nat og en Fiskerbaad ere dog let fundne — og hvad saa? — Aabne Arme til at modtage den undslupne Keiser mangler Frankrig ikke, og har Kongen Schweizere til Livvagt og Garde-du-Corps til Parade, saa har Napoleon derimod endnu den gamle Armees Aand til Medkæmper!

Borgerkrigen vilde vel blive den korteste; men — ja, hvad saa? Vorherre maa vide, hvad Ende det vilde tage! — —

Slige Tanker ere ikke mine meer, end den største Deel af Frankrigs. — Det beviser mig min Vens daglige Meddelelser, og der mumles Meget her i Strasborg. Samtaler, som den med Capitainen, ere ikke sjeldne. Naar jeg derfor nu betænker, hvad jeg under andre Omstændigheder kunde have gjort, saa seer jeg kun een Betingelse, under hvilken jeg gad have forfulgt min Løbebane i den franske Armee, og den Betingelse vil jeg forklare.

Da jeg indtraadte i fransk Tjeneste, forbeholdt jeg mig, aldrig at bære Vaaben mod mit Fædreland, og Løfte derom nægtedes ingen Udlænding. Dersom jeg da nu her — i mit sidste Fædreland — skulde have skiftet Fane, vilde jeg tilvisse ei heller have forglemt at forbeholde mig, aldrig at hæve Sværdet mod Napoleon, min anden Fader.

Jeg loe, men tænkte: Konen har Ret! Den, der ikke duer til Andet, maa vel sagtens kunne skrive Bøger; at Apollo kan bruge Folk, som Mars kasserer, see vi jo dagligen. Det er ramme Alvor, Mathilde, og hermed beviist:

Krigsmemoirer udgives her af Pakhuusforvaltere og andre Snydere; Pamphleter og Libeller skrives af Ex-Kammerherrer, som for sex Maaneder siden ikkun forstod at krybe, og galante Damer opvarte med Souvenirs, som Garderobepiger burde ombære.

Men uden at rode op i den Litteraturens Modding, ville vi betragte Sagen fra en uskyldigere Side.

Til Romaner, Noveller, Vaudeviller og alt Sligt, er jo Grundtexten eller Normalstoffet een for alle Gange fundet: Elskende, som ikke maae faae hinanden — forinden Bogen er lang nok eller Aftenen udfyldt — meer forlanges ikke. Opgaven bestaaer altsaa i, at vælge de mindst forslidte Grunde for, at de Elskende ikke maae faae hinanden, og saa at udhale Forhindringerne, indtil Autorsamtykket kan gives — og Autorhonoraret hæves.

At man paa Parnasset holder godt Naboskab, og paa Allemandshest kan ride fra Dør til Dør for at laane sig frem, er jo naturligt; Gjestfriheden maa være gjensidig. See derfor kommer en Franskmand, der kan lidt Tydsk og Engelsk, nu heller ikke tilkort.

Til Reisebeskrivelser forbereder man sig ved at gaae fra Bog til Bog, og til en Jordomseiling behøver man ikke at forlade sin Stue.

Hvorfor skulde da ikke ogsaa jeg kunne binde Publicum Noget paa Ærmet?

Men hvorvidt det er forsvarligt, at nære den overhaandtagende Læsesyge, uden at være Fader til en eneste ny Idee — eller uden med al sin egen Viisdom at kunne opveie en eneste af Pascals Tanker f. Ex. — det er et andet Spørgsmaal. Kunde man rense Leiebibliotheker for alle Styverfænger-Producter, som kun til Tidsfordriv læses og glemmes, hvormange Procent Bøger vilde der vel blive tilbage?

Nei, med mindre jeg var fordømt til at forbruge Maculatur i et Tobaks-Contoir — eller til en eller anden ligesaa triviel Bestilling — vilde jeg vel ikke selv forøge Forraadet.

Men, Mathilde, hvor stolt, hvor lykkelig vilde ikke Din Broder være, dersom han, til Spor og Minde om sin Tilværelse, var istand til at efterlade en eneste Bog, han hisset torde beraabe sig paa.

Ifjor cantonnerede jeg i en forfalden Ridderborg, jeg alt for flere Aar siden havde gjestet, og der gjaldt

Escadronschefen netop saa meget som Underofficeren. I min ahnerige Verts Øine var og blev jeg Herr von . . . og det var nok til at være ham velkommen. Dog anede jeg ikke dengang, at Herr Baronen ansaae vort adelige Navn for et Anker, der heller ikke kunde drive tilbage, og nu maa jeg desværre skylde denne hans Tro den meest uadelige Tillid, der nogensinde er forekommet mig. Baron 0 (læs kun Baron Nul) behager at adressere mig sin Herr Søn, som ifølge „et galant Eventyr“ agter at søge Ansættelse i fransk Tjeneste. Det lader jeg passere; men at man, for at vække min Deeltagelse, troer at skylde mig Oprigtighed, og ikke undseer sig ved at bekjende infam Sandhed — det er for mageløs galt.

Hermed det galante Eventyr:

Den opløbne Junker, som netop er gammel nok til at have forført en troskyldig Pige, nægter nu, ikke blot hende sin Haand, men og hendes Broder den skyldige Satisfaction, han kræver. Jeg vil indsee, haaber Man, „at en Baron 0 hverken kan ægte en Skovriders Datter eller slaaes med en Skovriders Søn.“

Men jeg indseer blot, at en nederdrægtig Junker har maattet rømme Huus og Hjem paa Grund af sin Feighed, og eftersom jeg alt har ærgret mig

tilstrækkeligen over Adressebrevet, saa frabeder jeg mig Pakken. Casper har alt Ordre til at afvise Flygtningen, som jeg aldeles ikke vil see.

Vil Du misbillige denne min Beslutning, Mathilde? jeg haaber nei; thi selv med mindre Modbydelighed for Stymperen, end den jeg forgjeves bekæmper, vilde jeg dog ikke kunne hjelpe ham. Intet har han lært, og med indsugede Fordomme istedetfor Hjerte haaber han at qvalificere sig til Garde-du-Corps! — Desangaaende vil jeg nu just ikke dømme; men det eneste Raad, jeg kunde give ham med paa Veien til Paris, vilde være, at fortie sin Hemmelighed. Kan nutildags Mod undværes, saa maa dog Mangelen kunne forties.

Ellers pleie forulykkede Subjecter, som strømme over Rhinen, at fortælle om en eller anden Duel, i hvilken deres Modstander har maattet bide i Græsset, og fransk Høflighed er lettroende. Men derimod fatter ingen Franskmand, at man af anden Grund, end af Feighed, kan nægte en vanæret Piges Broder skyldig Satisfaction.

Jeg har aldrig været Ynder af Dueller; men den mig anbefalede Baron kunde jeg have ønsket, om just ikke en Kugle for Panden, saa dog en dygtig Smøre.

For det Første, fordi den havde holdt ham hjemme, og for det Andet, fordi den maaskee havde bragt ham til Erkjendelse af sin Jammerlighed. Nu derimod, da han af Skræk er bleven landflygtig, og sandsynligviis ikke vil blive ansat i fransk Tjeneste, er han paa god Vei til at blive en Staader; thi de medbragte Ducater ville snart være fortærede, og da Papa ikke har Raad til at fornye dem, saa vil Junkeren begynde med at laane, og ende med . . . .

Elendigere Væsen end en landflygtig Junker, uden Penge, uden Mod og fuld af Prætensioner, er mig ikke tænkeligt. Den her omtalte kjender jeg tilstrækkelig til at vide, at han kan røge Tobak og fiske, samt bande paa Tydsk. — Var der mig med Anbefalingen overdraget nogen Slags Myndighed, saa skulde Junkeren i Skrædderlære, og Prygl vilde jeg unde ham, indtil han lærte at ernære sig selv ved at lappe Buxer for Mænd. Men som Sagerne nu staae, veed jeg paa Ære intet Middel til at være den Ulykkelige behjelpelig, og desaarsag, Søster, troer jeg i min Stilling at kunne forsvare, ikke at ville modtage ham. Doctoren tilstæder mig neppe velkomne Besøg, og derfor haaber jeg mig undskyldt for uvelkomne Gjester.

At det ikke falder mig ind, at ønske den ærlige Skovriders Datter forenet med Junkeren, hidrører

naturligviis deraf, at jeg vilde ansee den Æreserstatning for den allerlangvarigste Bod.

En høist uventet Glæde, en usigelig veemodsfuld Overraskelse har Himlen undt mig paa denne min ...... Fødselsdag!

O! tilgiv, Mathilde, at det prophetiske Ord sidste saa let falder i Pennen; men Du sander jo idet Du læser. —

Enkegrevinden har endeligen fundet Vei til mit Hjerte, og beviist mig sand Deeltagelse paa den eneste Maade det endnu var muligt.

Moders Portrait er Geburtsdagsgaven! Amalies Mesterværk! ... O Søster, hvor jeg har grædt imorges! men endnu iaften maatte det skrives.

Alt i flere Dage har den tilsendte Gave været i Doctorens Hænder; og igaar maatte jeg overtales til at flytte ind i mit inderste Værelse, under Paaskud at der skulde reengjøres i de to forreste; men fordi, og det medrette vel, man ikke stolede paa min Søvn. Saaledes fandt inat Casper Skillerum nok til at ophænge det dyrebare Billede der, hvor mine Venner formodede jeg helst vilde have det, og de havde Ret. Og Casper havde ogsaa Ret i, at gjøre

mig opmærksom paa Fanchettes Blomster, som prydede Salen i ualmindelig Fylde, eftersom derved Anledningen, jeg hverken havde glemt eller robet, blev erklæret for bekjendt, og jeg lidt forberedt paa Overraskelsen, der ventede mig i Cabinettet. Ikke destomindre var den over al Beskrivelse; og de gode Venner have gjort vel i, at lade det blive derved.

Indlade mig paa at gjengive de Følelser, der have bestormet mig idag, er umuligt. Nok er det, at jeg har fundet Mod til at hænge Amalies lille Portrait under Moders; jeg kan jo nu nøies med at erklære, at det er Malerinden ....

Ikke et skriftligt Ord til mig følger Grevindens Gave; men i næsten moderlige Udtryk skriver hun om mig til Doctoren, og saa skaansomt som muligt yttrer hun Ønske om, at Portraitet engang efter mig maa tilfalde hendes Familie. —

Det korte Laan! men hvad meer behøves?

Et værdigt Christus=Hoved pryder Forgrunden af mit Cabinet, og Lidelses=Historien har jeg nu i Baggrunden ....

See saa, Mathilde! idet jeg foran Moders og Amalies Portraiter underholder mig med Dig, som

jeg eiheller kan vente at gjensee her paa Jorden, synes mig, at jeg er Eder alle Tre lige nær — skjøndt Dig vistnok kjemest — og i den Stemning er jeg ret oplagt til, at sammenknytte gamle og nye Tanker af fælles Skuffe, som disse f. Ex.:

Den første Historie, jeg lærte, Søster, var vel den om Amalies Forældre, der med hende i Armene maatte forklæde sig for at slippe ud af et Land, i hvilket Kjeltringer regjerede og skikkelige Folk bleve halshuggede; — og jeg kan ikke sige, at mine barnlige Begreber om den franske Revolution bleve sønderligen formildede med Aarene. — Forsaavidt var altsaa Amalie, ved vor Gjenforening, tilfreds med mine Grundsætninger; men ikke saa med Hensyn til min Enthusiasme for Keiseren. — Det laae og ligger een for alle Gange i den franske Adels Lilienatur: ikke at kunne lade den saakaldte Usurpator vederfares Ret; — og det ligger vel i min taknemmelige Soldaternatur, at bortvende Blikket fra visse svære Anklager — for ikkun at see det Gode, den store Mand unægteligen har gjort. Men lige urimelig bliver desuagtet Royalisternes Sammenblanding af Begreberne Jacobiner og Bonapartist, der ligne hinanden, som Nat og Dag; og desangaaende vil jeg forklare mig.

Idet jeg beundrer den lige saa kjække som talentfulde unge Officeer, der i faa Aar tilkæmpede sig

Navn af Republikens første General — ærer jeg i Bonaparte den dristige Aristokrat, der, som første Consul, gjensamlede Thronens Toiler for at bestige den, som Cæsar! Napoleons forgyldte Jernscepter var netop Hyrdestaven, de forvildede 30 Millioner trængte til; og man har alt atter ondt nok med at styre dem den foruden.

Og desuagtet vove nu jammerlige Royalister at tilskrive Revolutionens Beseirer den Frankrigs Demoralisation, som Robespierre og Consorter forskyldte? Hvilken en Inconseqvents! Ere ikke netop Nutidens værnepligtige Franskmænd tildeels Terroristernes Yngel, opammet af Revolutionens Furier?

Da Bourbonnernes Bødler med de blodfarvede Huer trængte til Gudsfornægtelse; decreterede de ogsaa Himmelens Throne for vacant eller hjemfalden til Folkesouverainiteten; og Frankrig fik Skafotter istedetfor Altere.

Uden Gud og uden Konge — med Frihedstræer til Læ og Skygge for Guillotiner og Fængsler — vare Jacobiner-Klubber Ugudelighedens Læreanstalter; og forbleve det — indtil Frankrigs mægtigste Arm greb Statens Roer i den synkefærdige Galei.

Men Democratiets gudfornægtende Discipler forpestede Armeen. Dem var det, som i Spanien inde-

brændte Munke og skændede Nonner ifølge medbragte Grundsætninger! Geistligheden, hed det, maatte udryddes, som Menneskefornufts farligste Fiende; og med Hensyn til de stakkels Nonner, saa var det jo en Barmhjertigheds-Gjerning, at hæve den barbariske Ban, som fordømte dem til Ufrugtbarhed. Ja, det var hiin Skoles Philosophi, hvis raadne Frugter endnu stinke.

Jeg har kjendt en brav Officeer, der — som Conscriberet — blev truet med den vanærende Toffelstraf (la savatte) fordi han fandtes knælende i en Kirke, som hans Kammerater plyndrede; men jeg har ogsaa kjendt Conscribeerte, der udfordrede de usynlige Magter, og skjælvede for synlige Fiender. Jeg havde en lystig Kammerat, der, liig mange Andre, ved sin Udtrædelse af Lycæet, stræbte at bevise sit Heltemod ved en ultra-infam Tone; og paa en velmeent Bemærkning desangaaende fik jeg til Svar: „Præk for Andre, mon ami, og ikke for et Revolutionens Barn! min Fader blev til General under Gudsfornægtelser; og op ad samme Stige naaer vel ogsaa jeg uden Vorherres Hjelp. Jeg har læst „Gudernes Krig", og ikke Din Catechismus. Men bekjende maa Du dog vel, at „Therese som Philosoph" har meer Sands og Samling, end Jomfru Marie med hendes Duecommers o. s. v." At besvare

slige Argumenter faldt mig naturligviis ikke ind; thi mellem os Husarer var som oftest Fornuften tilovers. og tidtnok „Bibelens Galanterier" Bivouakernes Evangelium. Dog forsaavidt som „Feltreglementet" er en god Bog, medbragte vel vore friske Fyre hver sin gode Bog blandt de liderlige; og ved Orgier, saa fordærvelige for Fornuften som for Sundheden, bleve Pirons Viser affungne til tactiske Forhandlinger. „So leben wir alle Tage!" synge Preusserne.

Men. hvad der egentligen idag fremkalder disse ydmygende Reminicentser er en uforskammet Avisartikel, i hvilken Journalisten behager at erklære den gamle Armee for demoraliseret af Feltherren — fordi man siden Freden tæller usædvanlig mange Forbrydere, som maae casseres under den hvide Fane efterat have gjort deres Pligt under en anden. — Men dertil behøvede man blot at svare: Lediggang er Fandens Loibænk. Det beviste Wallensteins Horder efter Trediveaars=Krigen endnu bedre, end i Sommer Ex=Keiserens casernerede Legioner.

Dersom visse Kammerater fik Øie paa hvad jeg skrev igaar, vilde de maaskee sige: Quand le diable devint vieux il se fit érémite!*) men ikke med Hen=

*) Da Fanden var gammel, blev han Eremit.

syn til min Tænkemaade behøvede jeg at svare: Vaut mieux tard que jamais!*) thi, al Letsindighed uagtet, frelste mig en religiøs Grundtone for Vantroes epidemiske Smitte, og barnlig Tillid til den simple Lære, jeg tidlig fattede og tidlig trængte til, — er endnu det høieste Gode, jeg har kunnet tilegne mig.

Men mon ikke netop Religionen er den Videnskab, der allermindst burde eftergrandskes? Mon ikke flere Lærde have studeret sig fra end til christelig Beroligelse? Vi skulle troe og ikke vide; og for intet siger vel ikke Skriften: „Salige de fattige i Aanden!“ (Heureux les pauvres d'esprit!) Hvi søge vi da soleklart Lys der, hvor det netop vilde tilintetgjøre al Religiøsitet? Til at undgaae øiensynlige Luer behøver man blot ikke at være pinegal.

Den geistlige Stand tilkommer det at opbygge os med Christi Ord og Løfter; og det gjør den saavel i Syd som i Nord — skjøndt med Variationer, i hvilke ikke jeg har kunnet finde nogen væsentlig Forskjel. See derfor, Søster, forekommer det mig at Ordkløveri, og intet Andet, er den eneste Grund til Tvedragt i Christi velsignede Menighed. Du veed, hvad der idéligen hidleder mine Tanker til denne allersørgeligste Tvedragt; — tilgiv derfor, at jeg endnu

*) Bedre seent, end aldrig.

engang berører min Yndlingsidee: Eenhed i Christenheden, som vistnok endnu lidt gjensidig Eftergivenhed maatte kunne gjenkalde.

Det sømmer sig vel ikke for en Lutheraner at spørge, om en indviet Munk var berettiget til at undsige Paven; men det sømmer sig maaskee for en fransk Invalid, at mindes sin Feltherres vidtomfattende Planer.

At et Concordat til alle christelige Secters Gjenforening var paatænkt af den, der vidste at overvinde Vanskeligheder — har jeg Grund til ikke at betvivle. Til dette store Værks Fremme, mener man, agtede H. M. først at formaae Paven til at hæve Geistlighedens Cølibat, der, som bekjendt, kun beroer paa en puur Kirkedisciplin. Spøgefugle tilføie, at, for godt Exempels Skyld, den keiserlige Moder var tiltænkt den hellige Fader ... Lee kun, Mathilde, men indsee tillige, at selv en saa latterlig Forbindelse kunde have været politisk rigtig, og sandsynligviis vilde have fundet Sted, dersom fra Thronen af Keiseren blot havde udtalt sit: Jeg vil! Hele Europa maatte have leet med os; men dernæst vilde det Latterlige være bleven forglemt, og dets gode Frugt imidlertid modnet.

At den protestantiske Geistlighed — i Betragtning af indbyrdes Strid og ifølge Tidsaandens Ret-

ning — vilde have fundet Grund til Gjenforening i Moderkirkens Skjød — forudsat at Kone og Børn maatte følge med — formoder jeg; thi kun derved maaskee var svunden Styrke og tabt Anseelse at gjenvinde. Desforuden vilde vel den mægtige Fredsmægler have vidst at jævne Betænkeligheder i Jena og Gøttingen saavelsom i Rom; og maatte end Bajonetter have imponeret, betvivles høiligen at de i aandelige Anliggender vilde have gjort meer end det. En Religionskrig under Napoleon var neppe tænkelig, og eiheller vel den ellers til Modstand fornødne protestantiske Enthusiasme. Blodsudgydelse er Philosopher saa forhadt, som Blæksudgydelser er dem tilpas; og saavel Nordtydskland som vort tyndtbefolkede Norden og nogle Schweizer-Cantoner vilde vel have indseet det baade virkelig Christelige og ellers Tilraadelige i det keiserlige Forslag. — Pennefeider stod til at standse efter monarkisk Indsigt; thi skulde Keiseren have oppebiet alle høilærde „Gutachten", og havde Statsraadet været fordømt til at læse dem, saa vilde naturligviis Concordatet aldrig være kommet tilveie. Men hvilken fornuftig Regent har kunnet udføre noget Stort og Godt, Sceptrets Vink eller lidt velsignet Tvang foruden? Ja, een mægtig Villie, een Carl den Store havde formaaet hvad vel nu alle samvittighedsfulde Monarkers aldrig harmonerende

Bestræbelser sandsynligviis maatte forfuske. Men ophøiede Planers korte Tidsalder er udrunden, og spidsborgerlige Interessers begynder. Napoleon staaer hverken Colonial- eller Materialhandel længere i Veien, og Ludvig XVIII. Synskreds naaer vel ikke over Rhinen. — Hvad altsaa jeg nu har skrevet, veier netop saa meget, som hvad desangaaende endnu maaskee Ex-Keiseren paa Elba drømmer. Men finder Du lidt Godt og Fornuftigt i mine Anskuelser, Mathilde, o! saa glem ikke med mig at hylde min gode Engel!

Amalies oplyste Aand vakte min til alvorlige Betragtninger; og Gud maa vide, til hvilke Daarskaber jeg omflakkende Soldat kunde været forfalden, hvis ikke mit Hjerte havde gjenfundet sine første Lænker, da jeg mindst anede den Uforglemmeliges Nærhed.

Ved Elskov forliist og ved Elskov frelst, svæver nu mit livstrætte Blik mellem — Portraitet og Himlen, der hjemkaldte Modellen, som vinker . . .

Atter Arrestationer — og atter tilsvarende Executioner ivente!

Igaar vare mange unge Mennesker paafærde i Anledning af en meget omtalt Folkerepræsentants

Gjennemreise til over Grændsen. Først i Morkningen naaede den Udvandrende Strasborg, og blev lige ved Porten modtagen med allehaande Velkomsthyttringer, blandt hvilke Politiet skjelnede den især forbudte Parol: vive la liberté! som selv en eenfoldig Skildvagt istemte! Imorgen kan det Fæ vente at staae for Krigsret, og i overmorgen maaske blive begravet. Slige Domfældte kalder man Politikens Offere, og jeg kalder dem upolitiske Selvmordere. Den omtalte Skildvagt skal en Dogenicht have stukket Penge i Haanden, for at vræle med; og for Femfrankstykket, som han nu neppe faaer Tid til at drikke op, styrter Mennesket sig ind i Evigheden! . . .

Jeg gyser Mathilde, i Betragtning af de utallige Offere, det i mine Tanker allermeningsløseste Ord „Frihed“ endnu dagligen kræver.

Liberale Institutioners Værd kan jeg tildeels fatte, og iligemaade forstaaer jeg hvad Frihed med et betingende Prædicat vil sige: Skolefrihed, Jagtfrihed, Trykkefrihed o. s. v. (den alleronskeligste „Toldfrihed“ ikke at forglemme); men i Tidsalderens Feltskrig Frihed, som Born i Vuggen lære, seer jeg kun et blodigt Irlys for toilelose Lidenskaber.

„Frihed og Lighed!“ udraabte en beskjenket Corporal, idet han tømte sin Naboes fyldte Glas.

„Ja det siger jeg med", svarte Naboen, en simpel Dragon, idet han slog Corporalen paa Kjæften; — og det var netop nok til at have Livet forbrudt!

Hvad i al Verden kan Lighed betyde Andet, end lige Pligter mod Loven, Enhver i sin Stand? Men det maa demonstreres, hvis det skal forstaaes af Almuen, som kun altfor let af Misundelse glemmer den urokkelige Forskjel. — At denne Forskjel kun for Oieblikke i Tidens Løb har kunnet kuldkastes, synes Revolutionen og dens Følger tilstrækkeligen at bevise.

I Sandhed, Friheds- og Ligheds-Prædikanter og Visemagere have mere at forsvare, end min Soldatersamvittighed vilde kunne bære. Ret godt kan Meget være meent, som meget daarligt forstaaes. Og hvornær beslægtede Liberalitet og Irreligiøsitet i Tidens Aand kunne være, spores dagligen.

Til Intermezzo mellem alvorlige Tanker vil jeg idag, Mathilde, opvarte Dig med en Historie, der har bekommet mig særdeles vel til Frokost.

En ganske charmant Laps, commis voyageur (Probenreuter) af Profession, og Ægteskabscandidat af Speculation, gjorde for nogle Maaneder siden i Chalon Bekjendtskab med en Strasborger-Skjønhed,

hvis bekjendte Familienavn tjener et rigt Handelshuus til Firma. Den Omstændighed lader til at have været tilstrækkelig for Speculanten, til jo før jo heller at grundlægge sin Lykke. — Skjønheden kom hjem fra Chalon i tiltagende embonpoint. Lapsen derimod, som ifølge Handelsoplysninger, ikke lod høre fra sig, maatte dog til Strasborg i sit Huses Ærinde, og her har nu den forglemte Bruds Broder opspurgt Herren, hvis Antipathi for Krudt har bragt Sagen i Rigtighed. Den høist skuffede Speculant blev igaar viet til en Modehandlerindes Dåtter, og træder, som Associe i en Boutik, forsynet med tre Kapper og nogle Uhrbaand. En Deel Kræmmersvende forenede sig til at slutte Festen med en Serenade, en forme de charivari, eller Kattemusik.

See, Mathilde, det er nu af det Slags Ulykker som vistnok ogsaa burde bedrøve; men havde vi Taarer for alle Intriganters og Narres Misregninger og Daarskaber, saa maatte vel vor Hemisphære atter staae under Vand, som ved Syndfloden. Lad mig lee idag; tidsnok kommer jeg igjen til at græde.

For en berygtet Spiller fra Paris, som nu paa sin gamle Alder pudser Støvler i Strasborg, har jeg heller ikke en Taare; men jeg vil ret oprigtigen ønske ham, at han i sin Elendighed maa finde Sind saavelsom Leilighed til at gjøre forsvarlig Bod.

Da jeg i Leipzig hed Fjende, og alt var, hvad jeg er — undsaae en vindig Student sig ikke ved at anmode mig om et lille Pengelaan; og paa Grund af den Pleie, jeg endnu nød i Forældrenes Huus, gad jeg ikke nægte Sønnen de fire Louisd'orer, jeg neppe ventede at gjensee. Dobbelt overrasket blev jeg derfor idag ved min forglemte Debitors Besøg i preussisk Uniform. Han betalte den ringe Gjeld; men opvartede mig med en Seierherremine, som jeg gjerne havde givet Penge til, for ikke at see. Meer end det; nu haabede han paa Grund af mit Familie-navn, at turde byde mig sine Viser „zum Sturz des Tyrannen“ . . . .

Den væmmelige Dreng! Nær havde jeg ringet paa Casper for at hjelpe ham ud af Døren; men af Nysgjerrighed lod jeg ham snakke. See, derved fik jeg at vide, at ikke Troløshed — næst Elementerne i Rusland og Patriotismen i Spanien — havde styrtet Napoleon; nei, nei, det unge Tydskland har befriet Europa „mit Schwert und Leier!“

Jeg kjendte kun det gamle Tydskland, at sige det, saavel i politisk som religiøs Henseende, hele tydsktalende Anarchi, der for første Gang beviste Eenhed — paa Kongen af Sachsen, den hæderlige Undtagelse nær — ved at bryde Forbundsacter, og det vel viseligen efter at Frankrigs Armee var be-

gravet i Rusland. Dernæst fulgte frafaldne Allierede, liig Skiløbere, der vende Mundering, ærlige Kosakker over Rhinen til Paris. Det er alt, hvad jeg veed om den Historie.

Lad Alexander, Napoleons høimodige Fjende, triumphere; men lad Germanien først betænke, hvad Rolle det i en Snees Aar mod Frankrig har spillet. — —

At nu Tydskere engang finde Fornøielse i, at spise sig mæt i Frankrig, er begribeligt — længe nok var Tydskland Franskmænds bedste Spisekammer; — men lad det ellers godmodige Folk ikke glemme, hvad der maatte til, for at hjelpe det til Paris — og lad især de uindbudne Gjester være lidt varsomme med deres Æselsspark til den døde Løve!

Noget Lignende maatte jeg idag sige til min Gjest, der iøvrigt var forlibt nok i sig selv til at kunne undvære min Beundring; men da det og omsider faldt ham ind, at gjøre sig gjeldende som Lærd, faldt det mig ind, at spørge, om han vidste, hvorledes General Klebert formerede Carré i Ægypten? — „Nei." — Nu vel, saa lad dem det fortælle. Da Generalen befandt sig foruleiliget af Expeditionens mange Lærde og al deres Bagage, commanderede han ved et Overfald af Mamelukker: "Formez le

carré! les ânes et les savans au centre!"*) Seer De, i en saadan Carré kunne og Vindbeutler slippe ind, hvorhen det saa skal være. —

Den Lærde var for dum eller for forfængelig til at forstaae min oprigtige Mening; og Doctoren, som var nærværende, fandt høflig Grund til at bede ham forkorte Visiten. Saaledes slap jeg fra den Plage.

Tilgiv Mathilde at mine Livsforhold have gjort mig til Franskmand meer, end jeg i Grunden skjøtter om at være det. Men længe kan det ikke vare.

Gamle Jomfruer fortælle jo gjerne om al den Lykke, de nær havde gjort — og det kalde vi Cavallerister, at ride Livet igjennem paa en Træhest, eller at slide sine Tænder, som Krybbebidere. Men i Din Kreds, Mathilde, ter det vel kun hedde, at forslikke sig paa Fixeerbonbons, og det er netop, hvad jeg nu vil gjøre. See kun til!

Igaar var Ex-Regiments-Chirurgen tiltaffels hos Ex-Keiserens Ex-Adjutant; det vil sige: min Doctor spiste hos Divisions-Generalen, der atter med Deeltagelse spurgte til Patienten, som forgjeves var

*) Formeer Carréen! Æslerne og de Lærde i Centrummet!

bleven indbudt. Fuldgyldig Undskyldning maatte altsaa gjentages. „Men saa siig ham dog, indvendte Generalen, at han vil være mig velkommen i Slaaprok; er han menneskesky, saa ville vi spise tête à tête, Doctor, og De skal bestille Kokkenseddlen.“ Efter denne forbindtlige Yttring tilføiede den ædle Vert smilende: „Damesky var han vel ikke altid?“ — Sandsynligviis ikke, svarte Doctoren; men hvorledes mener De det, min General? — „Jeg mener, eller rettere sagt, jeg erindrer en malet Gjenforeningsscene, som ogsaa jeg beundrede i Prinds Poniatowskys Salon.“ Min Ven studsede, og Generalen fortalte videre: „Det smukke Tableau var udstillet i Louvre, og vakte almindelig Opmærksomhed paa Grund af Hovedacteurens frapante Lighed med vor polske Helt. Rigtignok bar den unge Officeer, med en besvimet Gratie i Armene, fransk Husaruniform; men desuagtet skuffede Billedet saa aldeles Talleyrand, at den galante Fyrste paa Stedet kjøbte det, og skrev derunder med Blyant: Rendons à César ce qui appartient à César.*) Med den Besked naaede Dobbeltgængeren sin Adresse; men dermed er Eventyret ikke ude. Det gaadefulde Billede blev omtalt for Keiseren; og H. M. forlangte at see det. Det

*) Lad os gjengive Cæsar, hvad Cæsars er.

blev altsaa bragt til Tuillerierne; og da Keiseren var Mand til at løse Gaader, vidste han snart at forskaffe sig Nøglen til denne. Ja Doctor, jeg kan forsikkre Dem, at den Paagjeldende var H. M. bekjendt længe forinden han hed den tappre Scandinavier. Men, sælsomt nok, skjøndt forestillet af Poniatowsky selv, gjenkjendte Napoleon ham ikke paa Stedet. — Rigtignok var der dengang Andet at tage vare. — Først ved en anden Leilighed udraabte Keiseren: Men parbleu! Scandinavieren, som alt blev mig forestillet, maa jo være vor foryngede Polak? rigtigt! da han feiede Gløder af Krudtet var han for skidenskjøn til at erkjendes. Nu skal han ikke blive glemt. Derpaa spurgte H. M., om Nogen af os vidste, hvorledes det gik med den unge Mands Hjertesanliggender? og en Ordonantsofficeer, som kjendte Familien de Saintlys, svarte: at Forbindelsen ansaaes for saa godt som hævet, siden Grevens Død. „Det maa være Uret", indvendte Keiseren; skriv De med næste Courer til Enkegrevinden, for at anbefale Frieren i mit Navn . . . .

Ak! Mathilde, Pennen falder mig ud af Haanden ved Tanken om den Himmel paa Jorden, fra hvilken jeg selv er falden. Imorgen vil jeg fortælle Dig Slutningen.

Da omsider Ordonantsofficeren, ifølge Grevindens Svar, maatte berette Keiseren, at den altformaaende Anbefaling — paa Jorden kun — kom forsilde, sagde H. M.: „Det gjør mig hjerteligen ondt. — Jeg vil holde ham skadesløs, hvis det er mig muligt.“ . . . .

Tak, o Tak, store Mand! og især for det sidste Ord! Du kjendte det menneskelige Hjerte for vel, til ikke at mistvivle om Muligheden af en Skadesløsholdelse for mig, selv ved Din Hjelp! . . . .

Du vil vel formode med mig, Mathilde, at mit uerstattelige Tab var Keiseren bekjendt længe forinden jeg selv anede det; men til min sande Trøst veed jeg dog, at den keiserlige Dotation tilfaldt mig flere Uger førend Ordonantsofficeren kunde have havt Svar fra Nancy. — Nei, Napoleon var ikke Mand til at have villet trøste mig med Penge. — Hermed ogsaa min inderligste Tak for Alt, hvad der kan have været mig tiltænkt, og som nu Ingen mindre, end jeg, vilde kunne nyde!

Neppe veed jeg, om jeg skal forundre mig over, saa seent at erfare, hvad jeg her har meddeelt. Begribeligt nok er det, at ikke Prindsen, som jeg skal ligne, faldt paa at ville gjøre den Lighed gjeldende til nogensomhelst Anbefaling; men han tiltalte mig tidtnok, til dog engang at have kunnet sige mig et

Par Ord om Maleriet, han eiede. Dog det saavelsom Andet er jo nu ligegyldigt for mig, der fik forsvarligt Reisepas i samme Time, jeg saae Bølger lege over den høie Hedengangnes Lig. Dagen forinden fik han Marschalsstaven, og Dagen derpaa spurgte jeg forgjeves efter min Æressabel og min høire Arm.

Men hvis — Bagatelle! — hvis blot Keiseren endnu regjerede, og hvis jeg var sluppet nogenlunde levende fra Hospitalet — hvor let vilde jeg ikke da have fundet Hjemvei! og det med Penge saavelsom med Berømmelse. Hvo veed, om jeg ikke da ogsaa havde gjenfundet Interesse for Livet? Min Kummer uagtet, vilde det vel i min Alder have været utilgiveligt, ikke endnu engang at gjøre mine Menneskerettigheder gjeldende, om ei som Ægtemand, saa dog som Statsborger. Havde Fædrelandet gjort Krav paa min sidste Arm, saa var den til Tjeneste — hvis ikke, saa maatte den keiserlige Forsørgelse have hævet mig over alt jammerligt Embedsjægeri, og i ethvert Tilfælde vilde jeg have kunnet leve standsmæssigt i Hjemmet. See, det var min Attraa, Mathilde. I Udlandet kunde jeg have fundet mig i enhver ærlig Mands Stilling;

men i Fædrelandet vilde jeg ikke have udsat mit Familienavn for Spot. — Beskæftigelse maatte jeg have havt; og derfor var jeg maaskee bleven Hestepranger en gros, som keiserlig Leverandeur f. Ex., indtil jeg havde fortjent en Herregaard .... Önsk mig velkommen i mit Luftcastel! ...

Som Soldat ønskede jeg ikke engang at hedde meer, end Oberst; thi efter egen Taxation duede jeg ikke til General. Dertil manglede mig saavel theoretiske Kundskaber, som roligt Overblik eller tilstrækkelig Besindighed i Farens Nu. Tactiken beskæftigede mig aldrig, og intet mindre end Krigskunsten gad jeg studere. Kort sagt, jeg bekrigede kun min egen Skjebnes Gjenvordigheder, og derfor blev jeg en dygtig Hugzu og intet videre. Murat sammenlignede mig engang med den vilde Lefevre, Marschallens Søn, som Keiseren vistnok fortrød at have gjort til General. Han blev det heller ikke længe; men jog ud af Verden, har man sagt, saa galt, han med sine gale Heste kunde .... Nu gyser det i mig, ved Tanken om slig Galop. — Heller ikke vil jeg indestaae for Rygtets Sandhed. Jeg nævnte vor navnkundige Cavallerie-General, den ligesaa uforfærdede som theatralske Konge af Neapel. — Ak! hvi kunde han frafalde Keiserens Banner? Svigerfaderen maa have smittet Svogeren. —

Nu bliver mit Hoved igjen til en confus Laterna-magica, og med den Slags Orhed er jeg udsat for Besvimelser; derfor maa jeg ophøre med at tænke tilbage.

Med min Hoste derimod har det i disse Dage været taaleligt, skjøndt jeg havde en jammerlig Nat efter det preussiske Besøg. — Ubehagelig Sindsbevægelse taaler jeg allermindst, og Matheden tiltager. — Dog taler Doctoren endnu om, at conservere mig i et Drivhuus Vinteren over. Til Nizza skulde jeg transporteres, eller og her indmures bag dobbelte Vinduer og Døre, ved Kakkelovnsvarme; men al den Uleilighed kan spares. Reise for Penge vil jeg ikke — og har nu neppe Raad dertil, siger Casper. Paa min Kassebeholdning tænker jeg saa ugjerne, som paa Almanakken. Tidsregningen til Nytaar er ikke opmuntrende; det er mig nok at vide, at vi alt ere langt inde i September. Ikke mange milde Dage altsaa seer jeg imøde; en Peltsfrakke har jeg bestilt til October, og med den kan vel Casper pynte sig til Juul.

Her i Strasborg hviler en Grev Ahlefeldt-Laurvig, hører jeg; og hvorledes jeg hørte det, fortjener at bemærkes.

I Formiddags overraskede mig en reisende Kammerherre, hvis velbekjendte Familienavn jeg helst fortier. Da han blev mig meldt, svarede jeg strax: høist velkommen, og dernæst bad jeg Doctoren, som var tilstede, at modtage min Landsmand i Salen, medens jeg først samlede mig lidt i Kabinettet. Men Doctoren, — som af overdreven Omsorg neppe undte mig Besøget, og som desforuden ikke altid er galant mod Fremmede — bad blot Gjesten at tage Plads og vente paa mig. Gjesten derimod røbede snart sin snaksomme Natur, og fortalte, at han nylig havde besøgt Grev Ahlefeldt i sin Grav, uden at ane, hvor nær han var mig; men Graveren vidste Besked, og havde viist ham hid .... Eftersom Døren mellem den Talende og mig stod paa Klem, tabte jeg ikke et Ord af Meddelelsen, og som et Lyn slog mig Tanken, at Graveren alt holdt sig for berettiget til ogsaa at fremvise mig. Derfor sparkede jeg til Laaget eller Døren, saa Hængslerne raslede, og spurgte lydeligt nok: hvad vil Graveren mig? Der stod jeg nu paa Dørtærskelen, indsvøbt i hvidt Flonel til op under de indfaldne Kinder, og med de hule Øine, som stirrede paa Kammerherren. Han blev bleg som et Lig, og derved kom jeg til meer, end at tænke paa Visen:

„Den Skræk, som bræber Excellencer,
„Den leer jeg ad."

Doctoren, som ikke forstod Ordene, frygtede for at jeg insulterede Kammerherren, og vilde derfor igjen lukke for mig, idet han temmelig haardt bad den Fremmede: „Lad os ene!“ Nei, nei, afbrød jeg med gjenvunden Besindelse: behag at vente et Øieblik! Derpaa tørrede jeg Sveden af min Pande og sagde smilende: En Misforstaaelse, Herr Kammerherre, intet videre.

Ak! hvi var nu min Landsmand tactløs nok til, at ville være vittig? „De agtede vel blot, som Dyrker af de skjønne Kunster, at overraske mig ved en Fremstilling af Aanden i Hamlet,“ sagde Mennesket. — Jeg, Dyrker af de skjønne Kunster? spurgte jeg. — „Tilvisse, man kjender Deres Vers.“ — Ja, saa! — „Dyrker De ikke flere Muser?“ — Nei, svarede jeg med dæmpet Utaalmodighed: siden Apollo kan have fordømt mig til at miste Armen, med hvilken jeg engang mishandlede en Violin, dyrker jeg kun Pommerantstræerne, som De seer her i Salen. (Og det var endda for meget sagt; thi mit Orangeri vedkommer Fanchette.)

Herr Kammerherre, tog jeg atter Ordet, beviis mig den Ære, at være min Gjest Imorgenmiddag, saa tør jeg haabe, at vi ville vorde mere tilfreds med hinanden, end vi kunde være det idag. — Men den Reisende forsikkrede, at han ventedes i Wien, og alt

havde forsinket sig; han maatte over Rhinen endnu iaften. — Et gjensidig kold Høflighed gjorde Ende paa Visiten. Men idet Hofmanden forlod mig, kom jeg ham nær nok til at lugte baade Moskus og Pomade, og med et Suk tænkte jeg: skulde kun min Næse erindre sig den sidste Nordbo, jeg maaskee kan have seet, saa maatte han hellere have lugtet af Tran og Klipfisk, end været parfumeret, som den med Knapperne bag paa, til — maaskee Hjertets Nøgle.

Casper skal see sig om blandt vandrende Haandværkere, indtil han finder en Landsmand, der kan trøste mig over det værre end intetsigende Møde. Den Første, jeg faaer opspurgt, skal være min Gjest, og vil han, efter at have spiist godt til Middag, modtage et Par Louisd'orer til Reisepenge, saa skulle de være ham hjerteligen vel undte, for at bringe mit Farvel til vore Landsmænd.

En fransk Sanger er for Øieblikket i London, skriver Avisen, og lader sig ikke høre under 200 Guineer! — Det er meer end nogen brav Soldat kan opnaae i aarlig Løn, forinden han bliver General,— og en vis qvindelig Strubepibe sluger i en Maaned meer, end jeg behøvede til min hele Escadrons Under-

holdning i et Aar. Og naar engang slige Virtuoser have afsunget, bliver som oftest Mindet om den afbrudte Tone, deres Tilværelses eneste Spor. —

Ikke ringeagter jeg nogen af de skjønne Kunster; men jeg anseer deres, al anden Beskæftigelse udelukkende Dyrkelse, for en ydmygende Vildfarelse. Og Kunstneres arrogante Indbildskhed og ublue Fordringer eller Skatteudskrivninger forekomme mig, ikke blot latterlige.

Jeg var engang en berømt Sangers Reisefælle, som jeg, paa sit ut, ré, mi, nær, maatte holde for stum og dum, som en Fisk. Jeg har mødt Dandserinder, som, ifølge deres forgudede Fødders Værd, vare billige nok til, at overlade Resten af hvad deres var for godt Kjøb — og i Bordeaux understod sig en med Brillanter besat Maler, at tilbyde mig fri Reise til Paris, for at male mig underveis. Den Karl vendte jeg Ryggen for at tage Plads i Diligencen, i hvilken et Par Versmagere sagde hinanden meget smukke Ting, og klagede over utaalelig Fatigue efter nogle Miles Kjørsel. Ogsaa husker jeg en italiensk Kapelmester, som blev vanvittig af Skræk over at være mistænkt for Deeltagelse i en politisk Sammensværgelse. Da han slap ud af Arresten, kunde han kun sige: “Son innocente! son innocente!” og paa det Thema spillede han sig til Betler.

Slige Kjendsgjerninger, Mathilde, maa Du tilskrive mine ringe Begreber om Kunstnerlivet. Ja, Virtuoser, som ere forgabede i sig selv, og ikkun tilbede en Violinstræng, Pensel eller Meisel, synes mig at forfeile deres menneskelige Bestemmelse, og jeg er ikke egoistisk nok til, for sjeldne Nydelsers Skyld, at ville see utallige Fuskere forfeile deres timelige Maal, medens Genier henvisne i eensidige Anstrengelser, som tidtnok ende med betænkelige Udskeielser.

Forinden Revolutionen undte man ikke Skuespillere christelig Begravelse, og nu bygger man dem Templer, efter at de have været bedre lønnede, end Præfecter.

Lidt mindre Enthusiasme for de skjønne Kunster, end den moderne Forgudelse, hvis Frugter store Kunstnere og smaa Mennesker høste — kunde vel slaae til, mener jeg. Hæderlige Undtagelser blandt Mænd, som ei blot ere Kunstnere, modbevise Intet.

Til Nød, mener jeg ogsaa, kunde vi vel til Huusbehov, Enhver for sig, behjelpe os med vore egne Talenter, og behøvede ikke af Vane at svare stundom trykkende Skatter for tidtnok ringe Fornøielse.

Men betænker jeg, med hvilket Slags Kapelsangere Rom forsynede Dresden — saa væmmes jeg ved det menneskelige Vanvid, der, Gud til Ære, fordømmer Kapuner til at synge Te Deum!

Hidtil har Jollys Opførsel, under min ærlige Gjenboes Tag, været upaaklagelig. Han er baade flittig og behændig; „og bliver han ved, som han har begyndt, saa haaber jeg vi ikke skulle skilles ad", siger Mesteren. — Hvor hjerteligen end den Beretning glæder mig, saa finder jeg dog det yttrede Haab vel tidlig næret. Det staaer nemlig i Forbindelse med Mesterens Svigerinde, som er der i Huset. — At min arme Jolly virkeligen paaskjønner det Fristed for Forfølgelser, og den Tryghed mod Nød og Trang, han nyder, er i sin Orden for det Første; men Udskeielser efter nogen Tids Ro vilde, i et saa forvildet Menneske, som han, være lige saa naturlige. Denne almindelige Grund til Forsigtighed uagtet, anseer jeg det dog for meget muligt, næsten sandsynligt, at Jolly kan være frelst for al den Elendighed, han gik imøde. —

Til Casper har han sagt, at jeg var den Første, som havde forstaaet at gribe ham ret ind i Hjertet; og hans Taknemmeligheds-Yttringer ere overdrevne.

Hver Søndagmorgen lader jeg ham komme ind til mig, og taler saa meer eller mindre, eftersom jeg er oplagt til. I Søndags spurgte jeg ham, om han ikke agtede at gaae i Kirke?

Ak, Mathilde, læs her min forhenværende Kammerats dybt indgribende, skjøndt næsten vanhellige Svar:

„Min Commandant, at see og høre paa Dem, det er min Kirkegang."

Jeg brast i Graad og kunde kun sige: Jolly, Jolly, et Memento mori er jeg tilvisse; lad det blive derved.

Nu fatter Du vel, Søster, at jeg er dobbelt bestukken til at tage mig af Jollys Skjebne; dog, havde jeg Tiden for mig, gav jeg i Sandhed ikke mit Samtykke til den paatænkte Forlovelse forinden et Aars Forløb — og ikke vover jeg at udsætte den til Juul. Imidlertid har Jolly høitideligen maattet love mig, ikke — saa beskedne ere Husarfordringer — blot ikke at forføre Pigen. (Jeg kjender Franskmænd, og veed hvorledes det gaaer til i Værksteder. Desforuden er Ex-Vagtmesteren ingen almindelig Snydkerfrend.)

Iøvrigt har jeg ogsaa underhandlet directe med den ret smukke Pige, som er aldeles indviet i Jollys Historie. Hun er 28 Aar gammel, og har, siger hun, Løfte om et godt Udstyr af hendes rige Gudmoder. Hendes Tilbøielighed for den Paagjeldende er meer end stor nok, og torde jeg indestaae for hans Følelsers Varighed saa sandt, som jeg troer dem oprigtige, saa vilde alle Betænkeligheder allerede være hævede.

Gid dydig Kjærlighed maa vorde Lasters Afleder og sand Forbedrings Løn for min arme Jolly!

Doctoren kjender mine Hensigter saa godt som jeg hans Paalidelighed; og dermed er den Sag afgjort.

Lad dem række hinanden Haanden, har jeg sagt, naar de strøe Blomster paa min Grav.

Fanchette har et afgjort Talent til at more mig; Skade kun, at det ofte skeer paa dyr Bekostning. Idag maatte jeg baade lee og græde, saa jeg nær var bleven qvalt, først af Latter og siden af Taknemmeligheds=Taarer. Og Du maatte ikke være Fruentimmer, Mathilde, hvis ei det jeg vil skrive ogsaa fandt Vei til Dit Hjerte.

„Jeg skal sige Dig Noget, Commandant", — begyndte det naive Barn, som jeg lader sige Du til mig, for dog endnu at høre et mig vedkommende Du. — Lad høre, min Slut. — „Ja, det er Noget jeg selv har hørt om en Konge, som var meget syg." — Og hvad gjorde saa den syge Konge? — „Han tog en ret sund Pige til sig i sin Seng" .... Jeg maatte dæmpe min Latter, for ikke at gjøre Fanchette smæk vred, og spurgte derfor saa alvorligen jeg kunde: Og hjalp det Kongen? — „Ja, Julie, som har læst Historien, siger at det hjalp, fordi han

hver Nat fik saa megen sund Luft af Pigens Aande." — Men hjalp den sunde Aande Kongen, saa maatte vel den usunde skade Pigen. — „Ja, det kan nok være; men det var det samme, naar Kongen blev rask." — Dybt rørt ved Tanken, der var let nok at gjette, spurgte jeg dog: Og hvad mener min Fanchette dermed? — „Jeg mener, at dersom Du bare vilde gaae tilsengs, saa skulde jeg nok curere Dig" . . . . Noget uskyldigere Skjønt havde jeg aldrig hørt; og derfor blev vel ogsaa jeg igjen til Barn. Længe laae Fanchette i min Arm og græd ved mit Bryst, medens mine Taarer vædede hendes Lokker. Vel var det, at jeg sad i en Lænestol, og at hun kun hældede sig over mig, ellers havde jeg ikke holdt det ud.

Skal jeg skamme mig, Mathilde, over at føle Noget, Kjærlighed liigt, for dette Barn, for denne Uskyldighedens Engel? Ja jeg føler eller indseer, at, dersom jeg endnu havde fem Aar at leve i, saa vilde det ikke være umuligt, at jeg omsider favnede den fagre Mø ganske anderledes.

Ak! er det Svaghed eller Styrke, som fordømmer os til Ubestandighed? Høist faa ere visinok de unge Mænd, som, efterat have udgrædt over deres Elskedes Grav, ikke omsider gjenvinde Trang og Kraft til at knytte nye Baand; hvad Andet er

da mangen en Følelse, paa hvis Evighed vi byggede, end en Syge, som Tiden kan læge? og hil os, at det er saa! Dog hvortil denne Betragtning? maa jeg end erkjende Tidens Magt, saa vedkommer mig dog ikke dens Virkning med Hensyn til Utroskab. Men med Fanchette ved min Stol, som idag, gad jeg døe, til Minde om den Kjærlighed, jeg gaaer imøde.

Det omme Barns Skjebne vil fra nu af ligge mig dobbelt paa Hjertet. Med hendes Godhed for mig har det naturligviis intet videre at betyde, end at hun vil begræde mig, som en god Ven, der maa staae i Baggrunden, naar hun bliver Jomfru. — Jeg maa regne efter med Caspér for at vide, hvormeget jeg kan efterlade hende til Udstyr. Af Regjeringen har jeg endnu over 3000 Franks tilgode for tabt Bagage, Heste og resterende Gage. Disse Penge kan jeg ikke selv vente at see; men Doctoren vil vel sørge for at de blive indcasserede, naar engang det nu haardt medtagne Frankrig faaer Raad til at betænke sine indenrigs Creditorer. At det bliver forinden Fanchette kan være giftefærdig, anseer jeg ikke engang for afgjort. Dog ville vi haabe, at Udstyret kommer tidsnok.

Vel er det faldet mig ind, Mathilde, at testamentere Dig min Omsorg for Fanchette; og det

fordi jeg ikke anseer det for usandsynligt, at den endnu ret tækkelige Madame Feltmann gifter sig igjen. I det Tilfælde kunde vel Pleiedatteren blive tilsidesat for egne Børn. Men ei heller hos Dig, Søster, kunde hun have Krav paa Moderkjærlighed; og at lade et fattigt Pigebarn dele Opdragelse med fornemme Børn er maaskee den daarligste Tjeneste, man kan bevise den, netop derved, til borgerlig Huuslighed fordærvede Jomfru. See derfor, Mathilde, ønsker jeg blot, at Du, med min tro Ven til Correspondent, vil holde vaagent Øie over min lille Veninde, for hvis Udstyr kun jeg veed at sørge.

Jeg har ikke skrevet siden i Mandags, og idag er det atter Mandag. — Hvilken en Uge! og den synes mig nu grundmuret i min Hukommelse; ja, den skal jeg vel leve om igjen til Afskedsbod.

Ak, Mathilde, neppe veed jeg selv, hvorfor jeg har villet efterlade Dig Regnskab over mine sidste Levedage; men nu er jeg altfor langt inde i Texten til at kunne afbryde den uden Feighed. Og desforuden er jeg tilmode som om min Dagbogs Slutning var bestemt til Indlæg i en Criminalproces, der staaer for Touren ved en høieste Ret! —

derfor har jeg med Længsel i flere Dage ventet paa denne Time, i hvilken jeg haaber at have gjenvundet tilstrækkelig Fatning til at nedskrive mit Forsvar for attenteret Selv .... See hvor forsigtig jeg afbryder Ordet, for ikke at give den alvidende Ret Sort paa Hvidt for Sagen. Gid den Forsigtighed maatte kunne bevise Affindighed; thi for affindig Beslutning søger jeg Undskyldning. Men skulde dog ikke Undskyldning være funden, hvis jeg kan godtgjøre at være falden i, hvad man for Jordens Domstole maatte erkjende for Utilregneligheds-Tilstand? Gud give det!

Efter flere Dages nødtvungne Hvile fulgte Casper mig ud i en Allee under Volden; og der gik eller krøb jeg i Fred og Mag, støttet paa min Tjeners Arm. Jeg betænkte kun, at jeg alt traadte paa Lov — da en Officeer i kongelig Gardeuniform spadserede mig imode, og standsede i nogle Skridts Afstand. Han spærrede næsten Fodstien, og betragtede mig med en paafaldende Dristighed. Derfor kunde jeg ikke vel undlade at spørge: Hvad er til Deres Tjeneste, min Herre? — „Intet videre end ret at see Dem" lød Svaret. — En sælsom Impertinents! og hvad vil De da egentligen see? — „Jeg vil kun see Bonapartisten, for hvis Skyld min Cousine (hendes Navn blev udtalt) har druknet sig!" . . .

Jeg tabte al Bevidsthed, og blev baaren eller kjørt hjem.

Bevidstløs forblev jeg ikke længe, og ei heller phantaserede jeg længe; thi samme Aften fattede jeg een ret klar Tanke, og denne ene Tanke fastholdt jeg med al fornøden Besindighed til dens Afbenyttelse.

Min Vertinde havde sendt efter Doctoren; men han var paa Landet og ventedes først silde hjem. Jeg beklagede ikke den Fraværelse, men tvang mig derimod til at synes ganske rolig, af Frygt for at see nogen anden Læge hidkaldet. Kun lidt tidligere end jeg pleiede, bød jeg venlig god Nat, og lod Fanchette kalde, for at give hende et Kys. Kasper sendte jeg til Doctorens Bolig, for der at oppebie hans Hjemkomst, og forhindre ham i at foruleilige sig hen til mig forinden næste Morgen. Saaledes haabede jeg at have befriet mig for begge mine Skildvagter. Nu vilde jeg sove, erklærede jeg, og paa ingen Maade forstyrres. Da jeg endeligen var ene, indelukkede jeg mig saa sagte og begyndte med at eftersee et Par Pistoler, som jeg af gammel Vane altid holdt ladte. Dernæst lagde jeg dem paa Bordet, og gik noget op og ned ad Gulvet, — kun ikke i Cabinettet, fra hvilket dog ei hendes Billede afholdt mig. —

Den fattede Beslutning behøver vel ikke at nævnes; men forklares maa den gruelige Sindsforvildelse, som nu hendes Brøde forskyldte.

Hun selv havde erklæret Selvmord for Dødssynd: hun selv holdt Selvmordere for evig Fordømmelses Bytte; og hun selv havde valgt . . . .

Til Undskyldning for hende gjenkaldte jeg mig de blændende Sophismer over bevidste Selvraadighed i Rousseaus „Heloise“; men erindre maatte jeg tillige Svaret paa St. Preux forførisfe Brev, og det Svar førte mig tilbage til min Fortvivlelses Udgangspunkt. Men, tænkte jeg saa, hvor kan jeg være bekjendt, at være feigere, end min Brud? allerrædsomste Forfængelighed! havde ikke en krampagtig Latter rystet min keitede Arm, vilde et Fingertryk have forkortet den infernalske Monolog, jeg kun alt for godt husker:

„Hvad! hun styrter sig i Dybet for at maale Afgrunden; og jeg skulde ikke følge? Bah! kan en Pige drukne sig, maa vel sagtens en Soldat kunne sprænge sin Hjerneskal . . . Ret eller Uret, hvad rager det mig? reder hun Brudeseng i Helvede, saa er der min Plads! . . . Velan, min Skat! aftvæt Du min blodige Pande, saa skal jeg nok tørre Dit Skjørt ved Lucifers Kamin . . . Lad da Satan lyse Velsignelse over Brudeparret, og alle Fordømte dandse til vort Bryllup!“ . . . . Men, som sagt,

med en til al den Vanvid harmonerende Latter, spildte jeg Tiden; og forinden jeg fik afleet blev min Dør sprængt.

Pludseligen stod Doctoren for mig, som en fortørnet Dommer! Fortvydelsen læste han vel i mine Dine; thi for første Gang røbede hans Blik større Skræk, end Medlidenhed. Hans kolde Røst üsnede mig, idet han med Alvor spurgte: „Commandant, modtog De ikke disse Pistoler af Prinds Poniatowsky?" — Hvad behager? (han maatte gjentage Spørgsmaalet, som jeg nu først fattede og skjælvende besvarede): Sandt, Doctor, De erindrer mig om Noget, jeg nær havde glemt . . . men see der, der! stil mig ved det betænkelige Værktøi; — ikke i Deres Hænder kan Heltens Gave blive vanhelliget. — Og paa Stedet maatte Casper bortbringe Pistolerne. De fandt en værdig Eier; og frelst for Rædselsdaaden var Din ynkværdige Broder, Mathilde.

Ja, ved Venskabs Magt og Snilde frelste Doctoren denne Gang maaskee uendeligt meer, end det forlappede Legeme, paa hvilket han tidt nok øvede sin Kunst.

Da Paroxysmen var brudt sporede jeg kun voldsom Hovedpine, og græd omsider, som et beskæmmet Barn.

Ikke oftere vistnok kan det falde mig ind, at ville krone syndig Vaabendaad paa mig selv . . . .

Men hun — hvilken Afgrund har hun ikke aabnet for os Begge! — Den Affindige! hun tvivlede paa min Bestandighed; og hun selv paaskyndte vor Skilsmisse baade her og hisset .... Nei, nei, blodig Villie opveier blodig Gjerning; Naade for hende! eller .... Gud forbarme sig over os Begge!

Selvmord udelukker fra christen Jord; altsaa til Helved — selv med den Englelige, hvis sidste Skridt maaskee var hendes første Feiltrin — ikke sandt?

Gud forlade mig, at jeg — med luthersk Protest mod timelig Bod i Evigheden — atter maatte blive rasende; men intet synes mig urimeligere, end orthodox Anerkjendelse af Himmel og Helved — al Mellemstation eller Purgatorium foruden. — Sneehvide eller kulsorte maatte jo alle Sjæle være, dersom der kun var Udsigt til evig Salighed eller til evig Fordømmelse.

Guds Naade er stor, siger stundom og tankeløs Barmhjertighed; — ja, men Guds Retfærdighed kan have Krav, som netop Selvmorderen styrter imøde; Den Forvovenhed maa tugtes; og ikke ringe Dyder kunne maaskee udkræves til dens Benaadelse omsider. —

Den ædle Hedengangne — som Ingen tilbageholdt i Fristelsens Nu — begrædes af en gammel Slægt, hvis Haab er min Fortvivlelses eneste Modgift. Ja, ogsaa jeg troer, at min Amalies Sjæl nu paa Guds Naade maa sukke i Bodsfængselet — bag hvilket Paradiset staaer aabent!

Udtalte jeg mig desangaaende høit, Mathilde, saa burde vel alle Protestanter fordømme min trøsterige Mening; men mon ikke de Fleste vilde indskrænke sig til, blot at misbillige Yttringen, paa Grund af, at de ikke bryde deres Hoveder med Sligt — og lade fem være lige?

I Oplysningens Regioner henhøre vel nutildags Himmel og Helved til de forældede Begreber, som kun hist og her forynges — tre Skridt fra Graven.

Et dobbelt Slør tilhyller den faldne Engels endnu fristende Billede — og meer end dobbelt Sorg betynger mit trofaste Hjerte. Nu først veed jeg hvad Skilsmisse er. Henrundne Dage mildnede min Kummer, og ikke længere beklagede jeg, at hun var gaaet mig forud; thi her var ingen Glæde meer for hende at vente, og hisset derimod Anbefaling for mig at haabe . . . Gud hjelpe os! hade kunde jeg

Livet, og maa skjælve for Døden — jeg, som hidtil hverken kjendte Had eller Frygt; men jeg er ikke meer den Samme . . .

Kun Doctoren, min Ven og Frelser, har nu Adgang til mig; for enhver Anden er min Dør lukket. Sukke og bede, bede og sukke er Alt, hvad jeg bestiller.

Doctoren har alt længe vidst, hvorledes hun døde; det stod i Brevet, han fravristede mig i Dresden. — Og jeg, som gyste for hendes Grav; og hun har ingen Grav . . . .

Til Orleans fulgte hun Bispkoppen, sin Onkel, og der forsvandt hun. — Bag Jomfruen af Orleans' Mindestøtte gaaer en Sti ned til Loiren, og paa denne Sti mødte hende en gammel Tjener for sidste Gang. Hendes Straahat og et taarevædet Slør paa Loirens Bred — see, de ere hendes Anklagere! — Kan nogen indbilde mig, at hun kun agtede at bade sig, saa vil jeg vel selv kunne indbilde mig, at jeg kun svang Pistolen for Loiers Skyld . . . . Men Gud forlade mig, at jeg neppe kan angre den syndige Villie, der synes at nærme mig hende! — Jeg kan ikke tænke mig hævet over hende, hvis Tilværelse fra Vuggen af var sammenvævet med min egen Tilværelse, og det tilvisse mit Hjerte til Gavn saavelsom til Fryd. — Ogsaa hun maa kunne be-

raabe sig paa en eller anden Utilregnelighedstilstand. At ingen frelsende Arm tilbageholdt hende — er jo hele Forskjellen mellem den fælles Brøde. Men et Spørgsmaal tør det vel være, om Adam kunde have seet Eva banlyst fra Paradiis, uden at ville dele hendes Landflygtighed? —

Gid jeg maa have vundet nogen Ret til at bede „forlad os vor Skyld!" idet jeg har forladt min største Skyldner: det ubetænksomme Menneske, hvis Fremfærd mod mig Andre have villet hævne.

Ogsaa den Scene fandt Vidner, og tiltrak sig flere, medens jeg laae bevidstløs i min Tjeners Arme. Der var altsaa Syn for Sagen, og meer end nok; thi alt hed det: „En Royalist har forgrebet sig paa en Invalid!" og det Ord, som løb fra Mund til Mund, kunde have bragt hele Strasborg i Oprør.

Den alt forfulgte Officeer maatte søge Læ for meer end Skjeldsord; og heldigviis naaede han den nære Portvagt itide. Der frelste den vagthavende Lieutenants Besindighed ham, dog ikkun ved Løfte om strax at melde Forfaldet til Pladscommandanten, og imidlertid at indestaae for Flygtningen under Navn af Arrestant. Mældningen fandt Sted; og vor vel-

bekjendte General Beiermann fandt raadeligt, foreløbigen at lade Gardeofficeren sidde, hvor han sad. Ved Midnat blev han forflyttet til Hovedvagten.

Alt det erfarede jeg først den paafølgende Dag, og blev desuagtet høiligen overrasket af Divisions-Generalens Besøg. Casper vovede ikke at afvise den ædle Gjest, skjøndt jeg neppe var istand til at fatte mig tilstrækkeligen, for ikke at passere for vanvittig.

Da Generalen traadte ind til mig, robede sig atter min nerveuse Tilstand ved Taarer, og jeg greb efter den udstrakte Haand, som en benaadet Forbryder, og for at kysse den, troer jeg. Det varede noget, forend jeg formaaede at fatte og besvare Spørgsmaalet: „Hvad Satisfaction jeg for den utilgivelige Fornærmelse forlangte?“

Min dyrebare General, svarede jeg saa godt jeg kunde, jeg bønfalder Dem om, at sende den unge Officeer til sit Regiment jo før jo hellere. Hans Plads maa være i Paris eller Omegn. Frels mig blot for at gjensee Mennesket, som jeg lettere kan tilgive end forglemme.

Generalen lovede hvad jeg begjerede, og forlod mig med deeltageude Yttringer, som dog ikke formaaede at lindre min Graad.

Hele Byen veed endnu langt mere at fortælle om Begivenheden, ved hvilken jeg atter, og saa høi-

ligen mod min Villie, gjør ynkelig Opsigt. En Husarofficeer berømt — ved sine Besvimelser — hvilken Navnkundighed!

Men ogsaa jeg kunde falde paa at troe, at Gardeofficerens Dristighed mod min Skygge, saa at sige, især gjaldt Bonapartisten. Den dræbende Eftersætning kunde have været beregnet paa at lamme min eneste Arm . . . Ak! slig Lamhed forvindes ikke saa snart som Lemlæstelser.

Idag trængte Fanchette sig ind til mig, og det Første hun fik Øie paa var det tilslørede Portrait: „Min Gud! udraabte hun, er den deilige Dame død?“ — „Ja, svarte jeg, nu er hun død;“ og Barnet gøs, som for en Gravstemme.

Rædsom er Forskjellen mellem en salig Brud — hvis Maner omsvæve hvert et himmelvendt Blik — og en selvbegravet Brud, som gjennem Bølger søgte Dybet . . . . ja, Styxens Dyb, som Charon paa Jupiters Vink maa befolke. Nei, nei, bort med Mythologiens trøsteslose Billeder! Alfader være Almagtens Navn; thi det Navn er os Borgen for, at Naade maa gaae for Ret — og den Tanke mildner min Skræk for Døden, nu, siden mit

skjønneste Haab er dræbt .... Idet jeg tænker tilbage paa, hvorledes jeg havde det for neppe fjorten Dage siden, saa synes mig jeg var i Bedring; nu derimod, og mere end nogensinde før, maa jeg gjøre Afkald paa Livet. Meer end een frygtelig Rystelse behøvedes vel til at nedbryde min jernfaste Constitution; men den sidste var forsvarlig. —

Iforgaars besvimede jeg over et Bøsseskud, og jeg maa holde Bomuld i Ørene for ikke at skjælve over Tappenstregen. Derimod sover jeg meer end før; og Doctoren har ladet lægge Halm i Gaden for at ikke Kjørslen skal skræmme mig ihjel.

Mit Legeme hentæres, og min Sjæl udmattes af at lide; hvi skulde jeg da ikke dagligen blive ligegyldigere for Alt hvad der vedkommer et Liv, i hvilket jeg intet har at gjøre, intet at haabe, intet at frygte?

Men hver en Gudsgave maa have sit Værd; og jeg vil derfor prise hver en Solens Opgang, jeg endnu skal opleve.

Ikke med foldede Hænder, som i rigere Dage, men knælende og med opløftet Arm mod den Korsfæstedes Billede, fremstammer jeg ofte: „Forlad os vor Skyld!“ og „skee Din Villie!“

O, Mathilde, nu kjender jeg Bønnens hele Værd! og dog falder det mig aldrig ind, at bede

med andre Ord, end „Fader Vor!“ Gid jeg med den Bøn paa Læben maa udaande mit sidste Suk!

Jeg begriber, at man kan være bleven til Fritænker, men begriber ikke, at man kan ville overtale Andre til at vorde det; thi for uerstatteligt anseer jeg Tabet af christent Haab og Tillid.

Vor Catechismus, den allermindste Bog, lært i Barndommen, beriger os med en ligesaa beroligende som tilstrækkelig Ledetraad fra Vuggen til Graven; hvad anden moralsk Veiledning behøve vi da? Philosopher byde os Folianter, i hvilke vi, til Løn for Tidsspilde og Anstrengelse, kunne høste Tvivl over Tvivl; hvad andet vel? . . . Umennesker! dersom den Gud, hvis ubegribelige Magt I forgjeves eftergrandske, behagede at tilhviske Eder, at I med samt Eders Værker om ti Aar skulde indebrænde under Eders eget Loft, vilde I da have travlt med at meddele Kone og Børn den Hjobspost? — Neppe; men fordi en vildledet Skarpsindighed har forhjulpet Eder til Tvivl over de allertrøstrigeste Løfters Hellighed, saa forfølge I os med Eders Vantro, liig Pestsyge, som ikke have nok af deres egen Fortvivlelse.

Kunne end Vildfarelser, udsprungne af overdreven Videbegjerlighed, undskyldes, saa forbliver det dog lige utilgiveligt for Fritænkere, at miskjende nøisom Troskyldigheds Værd for eenfoldige Christne.

Men behøver man just at være eenfoldig for at erkjende vor himmelske Lærers Rang over al Støvets Viisdomskræmmere?

I, som betvivle Christendommens hellige Authenticitet, nævner os en Lovgiver, som kommer Christus nær!

Var ikke Christi Aand en Guds Aand, saa maa Menneskeevner være udartede, siden den Tid, da hiin Mand forbausede Jorden. Hvad! er det et Menneske, som korsfæstet mellem tvende Røvere, har fundet Raad til at lade sig forgude i atten Aarhundreder? Er det et Menneske, som hundrede Generationer i utallige Stammer skylde Fred i Livet og Haab i Døden? Er det et Menneske, som antændte den Troens uudslukkelige Fakkel, hvis Lysstrøm endnu dagligen udbreder sig for at straale Velsignelse over hele Jorden?

Hvo vover at sammenligne Grækenlands Vise eller Romas Lovgivere med den Korsfæstede? Hvad er der bleven af Perikles's Rige? hvor er Solons Altere? hersker Confucius udenfor Chinas Muur?

Lad Seraillet tilbede Mahomed, lad Academier krone Voltaire, hvad Vægt have slige Hyldinger mod hele Christenhedens Fodfald?

Israeliterne vente en Messias; og omflakkende og ringeagtende bekræfte de i alle Verdenshjørner dens Spaadomme, som de have miskjendt.

Ja, Christi uforlignelige Magt beviser tilstrækkeligen, at denne Menneskehedens selvoffrede Velgjører var meer end Menneske.

See, Mathilde, disse Tanker frelse mit Hjerte fra Forstenelse i Vantroens Atmosphære.

Ifølge Divisions-Generalens Begjering har jeg maattet underkaste mig et Par ubeleilige Doctor-Forhør, som endte med en overflødig Conferents; dog tjener det nu ogsaa mig til Beroligelse, at Strasborgs berømteste Læger erkjende min Vens Duelighed, som Læge, saa sandt jeg kan bevidne hans Færdighed som Feltskærer.

Med Hensyn til mig selv har jeg just ikke faaet ordlydende Bekræftelse paa min Formodsfølelse; men min Indsigelse mod al videre Pinenomigjen med Halsbind af spanske Fluer er let nok bleven respecteret, og vedkommende min projecterede Forflyttelse til et

mildere Clima, troer man at burde oppebie nogen „Bedring".

I saa Henseende kan jeg altsaa nu med god Samvittighed vente; og venter, Mathilde .....

Eengang truede jeg med at tiltvinge mig en Arv, der — paa den Afdødes Forglemmelse nær — med Lov og Ret tilkom mig; men Du oversaae Trudslen, Mathilde, som jeg med næste Post gjenkaldte.

Deraf slutter jeg, at min Søster forstod mig alt for vel her i Livet, til at misforstaae mig, naar hun ingen Efterskrift til min confuse Dagbog vil kunne vente.

Færre blive nu mine saakaldte gode Dage, og derfor og sjeldnere mine Skrivetimer; men sønderligt meer kan jeg vel heller ikke have at sige, og frygter kun for, at have indladt mig i Discussioner, jeg vel hellere burde have undgaaet. Desaarsag vil jeg stræbe at udvikle en noget seen Erkjendelse — den allersørgeligste af alle, og den, jeg dog alt med Chateaubriands Ord har citeret:

„Hovedet vinder paa Hjertets Bekostning."

Den søgte Udvei for Kummers Overvægt har jeg gjennem Pennen tildeels virkeligen fundet, og

Følelser, som luede i mit Hjerte, synes mig afkølede, siden de faldt paa Papiret; men ikke svækket er en vis Ironi i mine Anskuelser: ikke min sygelige Bitterhed har mistet sin Braad; og mindre Philanthropen, end Misanthropen, maa jeg vel have næret saa sandt som tegnet.

Ak, Mathilde, ikke det *første Bud* er det letteste at efterleve.

Gudsfrygt er baade meer og mindre, end hvad *Herren* kræver for sig — og vor Næste skulle vi elske, som os selv. —

Vistnok skue høirøstede Fritænkere ned til os Lettroende med forfængelig Ringeagt, men ikke med lige Mynt tilkommer det Christne at gjengjelde Hovmod eller indbildt Overlegenhed. Navnkundige Philosopher (jeg vil ingen nævne meer) har jeg tiltroet mere Glimresyge og Mangel paa Oprigtighed, end Gavnelyst; er det Broderkjærlighed?

Med min Smule Guld, for hvilken jeg nu ingen anden Brug har, er jeg rundhaandet mod Trængende; er det Velgjørenhed?

For alle Verdens Fristelser eller al letsindig Deeltagelse i mine Jævnaldrendes Adspredelser og Daarskaber er jeg vel forvaret; ved hvad Andet da, end ved et sandt christeligt Sindelag, kan jeg forberede

mig til den stille Død, jeg venter, og fortjene den Barmhjertighed, jeg haaber?

Men ikke endnu er jeg forberedt: ikke ydmygt er mit Sind, neppe galdefrit er mit Hjerte.

Ogsaa for Inconsequense vil Du kunne anklage mig, Mathilde; thi efter at have erklæret, at ville leve og døe som Lutheraner, burde jeg vel have afholdt mig fra enhver Tvivl — men betænk dog, hvad jeg vistnok af skyldige Hensyn langt meer, end af indvortes eller uimodtagelig Overbeviisning, for vor Troesbekjendelse har kunnet offre — og glem ikke, at mangt et Gode stundom kan have været for dyrt erhvervet til altid at paaskjønnes med lige Taknemmelighed . . . dog hvortil denne Undskyldning? Selv ikke endnu kan jeg fragaae, at al Tvist over Fredens simple Lære forekommer mig høist beklagelig; og ikke jeg kan ansee den ældste Kirkes Tilhængere for de meest stridsfyge Medchristne. Men i ethvert christeligt Gudshuus forglemmer jeg let dets Tilnavn for ikkun at spore en indvortes Religiositet grundet paa den allertrøstrigeste Tillid. Ved Gudstjenestens forskjellige Former derimod, kunde man vel i enhver Menighed fristes til at formode mange Pappegøier, som opramse hvad de have lært, og det ikkun paa Grund af denne deres eensidige Lærdom. — Til frelse for Mange seer maaskee og den Alvidende en god Deel

Pappegoier, selv blandt dannede Gudsbespottere. Skulde der holdes Regnskab over tankeløse Selvforbandelser, saa Gud hjelpe baade høie og lave Friskfyre!

Alle blot philosophiske Troesbekjendelser forkaster jeg, fordi ingen Naturforsker kan bevise mig, at min Sjæl er mindre udødelig, end ethvert andet Dyrs Livsprincip. Ikke mig er Menneskeslægtens moralske Fortrin ret indlysende, og jeg finder meer Consequense i Dyrerigets Tilbøieligheder, end i vore egne Lyster og Lidenskaber. I hvorvidt Dyreriget har Grundsætninger, kan jeg ikke bedømme, men at de fleste Fornuftvæseners Principer kunne komme synderlig i Betragtning, fordi de selv meget omtale dem, betvivler jeg. Vi forstaae ikke Dyrenes Sprog meer, end de forstaae academiske Afhandlinger; og klarere Distinction mellem Mennesker og Dyr, end den Beaumarchais opvarter os med i Figaro, kan jeg ved egne Iagttagelser heller ikke spore. "Boire sans soif et faire l'amour en tout tems, voilà, Monseigneur, ce qui distingue l'homme de la bête"*).

Men skulde jeg, af Mangel paa bedre, vælge blandt menneskelige Aabenbaringer, saa maatte jeg

*) At drikke uden Tørst og parre sig til alle Aarstider, deri, naadige Herre, stikker Forskjellen mellem Mennesker og Dyr.

lytte til Pythagoras Lære om Sjælevandringen; og naar jeg saa skuede ned til min nu sørgmodige Hund, hvis trofaste Dine synes at forudsee vor nære Skilsmisse — ja saa (som fremmed Hund opsnusede den mig paa Valpladsen den 18. October, og har ikke forladt mig siden) — saa kunde jeg troe, hvad jeg ikke vover at skrive .... Langt hellere til Hund, liig min Diana, end til sjæleløst Støv, gad jeg vorde.

Ved Tanken om total moralsk Tilintetgjørelse iisner Dødens Sved mig; og jeg erkjender, at selv et Helved paa Jorden er at foretrække for Atheismens tomme Himmel eller evige Grav.

Ja, ubesindige Kammerater, som have beleet min saakaldte Overtro, nu føler jeg at den eneste Ulykke, der endnu kunde ramme mig paa Jorden, vilde være den, at opgive Aanden i Vanvid, Eders Vantro liig! ....

Jeg maa atter hvile, Søster, — og atter savne en Haand, for at kunne folde Hænderne til Bøn!

Mon ikke Livet er en hellig Fabel, hvis Moral Enhver for sig har at uddrage?

At jeg har gjort mig det Spørgsmaal førend idag, Mathilde, vil vel min Dagbog, og maaskee

meer end tilstrækkeligen, bevise Dig, men igaar modtog jeg et anonymt Brev, skrevet, hedder det, i lutherske Venners Navn, og til Erindring om „den Oplysning jeg ved Daaben er bleven indviet i, og ved Confirmationen har erkjendt".

De lutherske Venners gode Villie betvivler jeg ingenlunde, og vil med faa Ord svare, saa jeg andetsteds, idag eller imorgen maaskee, kan være Svaret bekjendt.

Ved den velmeente Skrivelses Gjennemlæsning tænkte jeg uvilkaarligen paa dette Vers i Voltaires Zaire:

„Et Barn ei meer sin Daab, end noget Rør
Sin Form bestemmer."

Og paa Daaben følger Troen, og paa Troen følger Erkjendelsen af dens Fortræffelighed, og paa den Erkjendelse beroer en Oplysning, som benægtes af ethvert andet Parti, end vort eget — større eller mindre Parti. Med andre Ord, enhver Troesbekjendelse styrkes ved dens Tilhængeres Eensidighed, og enhver Dødelig tilegner sig Prædicatet rettroende. Saaledes tilkommer det Protestanter at erkjende sig, ikke blot for hævede over alle Catholiker, men tillige for Medlemmer af Oplysningens en eller anden meest oplyste Subdivision. Er det christelig Ydmyghed?

O, Brødre, lad mig ane hvad jeg ikke kan fatte, og martrer mig ikke med Commentarer over Troesartikler!

Aabenbaringen har sin Magnet, og en redelig Villie er det paalideligste Compas.

Invalidens Død.

Overlæge F. til Mathilde B.

Strasborg den 7. November 1814.

„Store Gud! — Hun lever — og jeg døer." — —

Det er fem Dage siden disse Ord bleve udtalte, og jeg troer, at høre dem endnu. Han har udstridt; og den uhørte Begivenhed, jeg har at berette, har ikkun afkortet en langvarig Dødskamp. — Sid min begrædte Vens ærede Søster, saa sandt som jeg, maatte erkjende det saare Trøstefulde i denne Sandhed!

Blandt de Smertens Boliger, som vore barmhjertige Søstre hellige deres ædle Opoffrelse, er det udenfor Staden beliggende Hospital ***; og den Lidendes Kjøretoure havde ofte dette Lidelsers Hjem til Maal. Han opsøgte sine Lige, og besøgte dem ikke forgjeves. — Han holdt af at være Vidne til de fromme Søstres Iid, og Alle holdt af at gjensee

ham. Dog betvivlede jeg næsten, at han endnu engang vilde kunne naae saa langt; men den 2den November røbede han atter sin Forkjærlighed for hine Mure, og, hans Mathed uagtet, maatte jeg finde mig i Tilfredsstillelsen af den rørende Længsel.

Kjørselen angreb ham mindre, end jeg havde befrygtet, og i aaben Caleche nød han Solskin og Markluft for sidste Gang.

Ved vor Ankomst til den grandiøse Stiftelse lod han sig lede ind i de underste Sale, og jeg understøttede hans Gang gjennem Alleer af Sygesenge. En Veteran tilraabte ham Velsignelser fra sit Leie, og Invaliden standsede for at spørge til hans Befindende, og om han ellers ønskede Noget? — „Ja, min Commandant, svarede den gamle Kriger, jeg ønsker at kysse den Haand, som Himmelen har levnet Dem til Forarmedes Trøst!“ —

Den saaledes Tiltalte traadte smilende den Taknemmelige nærmere, og rakte ham Haanden, da idetsamme nogle lette Fodtrin vakte hans Opmærksomhed. Han vender sig om, og en Søster, som tilfældigviis nærmer sig, fængsler i nogle Secunder hans gjennemtrængende Blik . . . . Derpaa fulgte de uforglemmmelige Ord — og ned segnede en Døende i den Sengeliggendes ham modtagende Arme.

Hvilket Syn! . . . og for Deres Broders Fødder, Deres Naade, besvimede den tililende Elskede, Christi Brud! Hendes Udraab: „Adolph! min Adolph!“ gjennemtrængte mit Hjertes Inderste, og hendes Ansigtstræk og hellige Nympheskikkelse ere uudslettelige i min Hukommelse.

Den Syge havde reist den Døendes Overkrop, som nu ogsaa jeg gav en Arm at læne sig til, og hans Hoved hvilede paa mit Bryst.

Hvilken forbausende stille Ro! en ubeskrivelig Blidhed var udbredt over det ædle Aasyn, og syntes endog at udglatte Pandens Heltear; og et fortryllende Smiil, som spillede paa Læberne, oplivede de ellers saa blege Kinder.

Ikkun Fredens Engel og mindst Dødens maatte i hiint Øieblik enhver mindre sagkyndig Tilskuer end jeg have sporet; thi Dødens Nu var det allerskjønneste i den unge Hedengangnes stormfulde Dage. Hans Øine vare endnu stivt hæftede paa hende, om hvem det vanvidbringende Rygte grueligen modstred al Omhu og Pleie; — men nu stammede hans Læber med himmelsk Triumph: „frelst — frelst!“ og efter denne Anstrengelse efterlod hans tillidsfulde Sjæl kun sin livløse Ham i mine Arme. At døe saaledes, Deres Naade, er mere værd, end at leve et Seculum!

og var jeg ikke Christen, maatte jeg være bleven det ved den Dyrebares sidste Suk.

Baade Læger og Opvartere ilede til, og al overflødig Hjelp blev forgjeves forsøgt. Men kun Søstrene, til vor Skam, erindrede Søsteren — Angelica hørte jeg hende nævne. — Ømme Veninder omringede hende, og hun blev af dem unddraget mit tilvisse deeltagende Blik.

Qvæstede Krigere, udtærede Veteraner, alle de Syge, som kunde slæbe sig afsted, syntes at ville gjøre mig min elskede Byrde stridig. Suk og Hulken blandede sig med mine tunge Taarer; og Mange vilde trykke Afskedskys paa den Forklaredes Hænder, uden at betænke, at der kun var een at overlade dem.

Et eenstemmigt Ønske blev udtalt og gjenlød over hele Salen: „Her lad ham finde Ro! indenfor vore Mure lad ham hvile!"

Stiftelsens geistlige Værge blev kaldet, og mindre raadspurgt end bestormet. Jeg frygtede hans Indsigelser; — han gjorde ingen, den værdige Sjælesørger. Priset være Gud! Tolerancen er ikke forjaget af mit Fædreland!

Den Afdøde havde paalagt mig, at fjerne al krigersk Larm og Pomp fra hans Jordefærd, og kun at pryde hans Grav med et ydmygt Kors. Jeg

har maattet ære hans Villie ved Høitideligheden, som fandt Sted igaar. — Baaren af Veteraner, og fulgt af alle herværende barmhjertige Søstre — paa een nær — saavelsom af mange Syge og Stiftelsens øvrige Personale, blev han bragt til Hvile, begrædt og bekrandset, som Faa ....

Skjøndt legemligen mindre mishandlet, end Frankrigs Marschal de Rantzau — maatte vistnok den Hedengangne i mange Hjerter gjenkalde hiint bekjendte Epitaphium, som slutter med:
"Et Mars ne lui laissa rien d'entier que le coeur"*).

Imorges meddeelte den hæderværdige Priorinde, som i sit Samfund gjør sig en Ære af at besidde Amalie de Saintlys, mig de Oplysninger, jeg nu skylder Dem, Deres Naade; og saa vidt min Hukommelse rækker vil jeg anføre Priorindens egne Ord:

„Søster Angelica, som ikke anede det hende forestaaende Møde, føler tilvisse dybt, og meer end hun under Sløret burde føle ... Hun har bemyndiget mig til at underrette Dem om de Omstændigheder, der udspredte Rygtet om hendes Død, medens hun fulgte sit hellige Kald. Kun Verden,

*) Ikkun Hjertet skaante Krigens Gud. (Den navnkundige Marschal havde mistet et Øie, en Arm og et Been.)

i vor Betydning, havde hun Grund til at frasige sig; og da hendes Fru Moder modsatte sig hendes Ønske og blev ubevægelig ved hendes Bønner — da fandt hun i Biskoppen, hendes Onkel, en værdig Beskytter og tilstrækkelig Forsvarer for en vistnok tilgivelig barnlig Ulydighed. Den udtænkte List var beregnet paa at sikkre sig saavel for de fristende som for de forhadte Forfølgelser. — Desaarsag bifaldt hendes høiærværdige Onkel i Et og Alt denne List. Den tro Tjener, som fulgte hende til Orleans, ledsagede hende og til det attraaede Tilflugtssted, og medbragte derfra de Klædningsstykker, som, nedlagte ved Loirens Bred, der standsede Forfølgelserne. —

Det er femten Maaneder siden hun tog Sløret; men det er kun ti Dage siden hun blev tildeelt denne Stiftelse. Vort Samfunds Abbedisse, som fordeler os mellem Hospitaler, i Forhold til disses Sygetal, har, med særdeles Anbefaling, adresseret Søster Angelica til min Varetægt. De betvivler vel ei, at ikke jeg meer, end hun selv, anede den hende her truende Fare."

Jeg vovede at spørge om hendes nærværende Tilstand, og fik til Svar: „Naturen, min Herre, har sine Rettigheder, og, i Sandhed, ikke vi miskjende dem. — Søster Angelica er svag, meget svag; men hendes Liv er ikke i Fare, og — med

Guds Hjelp — vil Bønnen og Tiden gjengive hende Sundhed og Kræfter. Hun selv har allerede paatænkt at ville begjere Forflyttelse; og tilvisse ville vi, med Beundring for hendes Sjælsstyrke, understøtte den modige Begjering. Vished om de Forhold, under hvilke hendes uforglemmelige Ven er død, og det Hvilested han har fundet — maa være sand Trøst for hende, der nu hisset tør haabe, hvad hun ikke her torde attraae." —

Jeg troer, Deres Naade, at fortjene Tak for denne udførlige Beretning, som i Sandhed ikke er falden mig let; aldrig har Pennen ligget saa tungt i min Haand, som idag. Fortrolig med legemlige Lidelser, har jeg anseet mig for stærkere, end jeg er. Lad da først mine Taarer rinde, som Deres, før De forlanger Underretning om adskillige Biomstændigheder, jeg maa ordne, forinden jeg desangaaende kan give tilforladelig Besked. Min ædle Vens sidste Villie skal i Et og Alt blive efterlevet! Ingen er deri forglemt; men Ingen af dem Alle vilde kunne trøste sig over hans Bortgang, om han end havde efterladt os Millioner.

Himlen lønne hans ædelmodige Hensigter, og erstatte ham et kort, men indholdsrigt Livs tunge Lidelser!

Det ønsker af Hjertensgrund en hans i Graven hengiven Ven; og derfor, Deres Naade, hans medsørgende Søsters saa taknemmelige som ærbødige Tjener.

L.....

